

Fördjupad översiktsplan för Nyköpings tätort och Skavsta

Antagen av Kommunfullmäktige 2013-12-10

Dnr SHB 11/140

Läsanvisningar

Denna fördjupade översiktsplan är vägledande för mark- och vattenanvändning i Nyköpings tätort samt Skavsta.

Planen är uppdelad i **16 kapitel**. De tre första handlar om översiktsplanens roll, kommunens mål och nyckelfrågor och om framtidens utmaningar.

Kapitel 4 beskriver 31 utpekade utredningsområden. Av dessa områden utgörs 12 stycken av utredningsområden för bebyggelse, 13 stycken av utredningsområden för kommunikation samt 6 stycken av utredningsområden för skydd enligt miljöbalken.

I **kapitel 5 och 6**, ges allmänna rekommendationer om bostäder, planläggning och byggande, vilka gäller inom planområdet.

Kapitel 7 till 14 behandlar olika sakområden som bebyggelse, grönstruktur och kommunikationer.

Kapitel 15 behandlar strandskyddsfrågan.

I **kapitel 16** beskriver riksintressen inom planområdet. Kommunen redovisar även sitt särskilda ställningstagande mellan olika riksintressen.

Sist i dokumentet finns en ordlista.

Till den fördjupade översiktsplanen finns en rekommendations- och markanvändningskarta samt ytterligare ett antal kompletterande kartor.

Den fördjupade översiktsplanen är hållen på en strategisk nivå. Planen fokuserar på framtida mark och vattenanvändning, kopplade till aktuella frågor och rekommendationer som Nyköpings kommun anser vara prioriterade.

Som underlag till den fördjupade översiktsplanen finns ett analys- och underlagsmaterial. Detta ingår inte i planen och är inte heller en del av beslutsunderlaget för den fördjupade översiktsplanen. Analysmaterialet kan beställas från Kommunservice Samhällsbyggnad.

Efter antagandet kommer planen att finnas tillgänglig på kommunens hemsida under www.nykoping.se/fop. Planen kan även beställas från Kommunservice Samhällsbyggnad. Se adress nedan.

Information och beställning

Beställning av dokument kan göras via e-post kommun@nykoping.se

Adress:
Nyköpings kommun
Samhällsbyggnad
611 83 Nyköping

Kartor är framtagna med material från GSD-Ekonomiska kartan. Medgivande Lantmäteriet 1999. Ur GSD-Ekonomiska kartan Dnr. 507-99-2291

Innehållsförteckning

Läsanvisning	2
 1. Inledning	4
 2. Mål och nyckelfrågor	7
 3. Framtidens utmaningar - en utblick mot 2050	12
 4. Utredningsområden för hållbar tillväxt	15
 5. Befolkning och bostäder	37
 6. Allmänna riktlinjer	38
 7. Bebyggelse	44
 8. Verksamheter, näringsliv och service	49
 9. Grönstruktur	50
 10. Blåstruktur	52
 11. Teknisk försörjning	55
 12. Trafik och kommunikationer	57
 13. Miljö, hälsa och säkerhet	63
 14. Kultur, folkhälsa och rekreation	67
 15. Strandskydd	68
 16. Riksintressen	69
Ordlista	78
 Länsstyrelsens granskningsyttranden	80

1. Inledning

Den fördjupade översiktsplanen tar höjd för kommunens mål om 700 nya invånare per år. Med en planeringsperiod fram till 2030 innebär det bostäder för 10 000 nya invånare. Kommunens vision är att de som bor, verkar och vistas här ska uppleva ett hållbart Nyköping. Den fördjupade översiktsplanen är ett led i att ta fram en kommunal strategi som främjar en hållbar tillväxt och samhällsutveckling. Inriktning i den fördjupade översiktsplanen är att detta ska ske genom att skapa förutsättningar för den täta och attraktiva staden.

Översiktsplanens syfte

En översiktsplan visar hur kommunen vill använda mark och vatten. För att kunna göra en mer detaljerad redovisning av vad kommunen vill med ett visst område görs en fördjupning av översiktsplanen.

Översiktsplanen är inte juridiskt bindande. Den är vägledande för beslut som gäller mark- och vattenområden och om hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Översiktsplanen ska även belysa eventuella avvägningar som måste göras mot andra intressen av olika slag.

Översiktsplanen används när kommunen upprättar detaljplaner och områdesbestämmelser eller prövar bygglov enligt plan- och bygglagen.

Översiktsplanens roll vid planläggning, lokaliserings- och bygglovprövning

Översiktsplanen har en strategiskt vägledande roll vid beslut som rör kommunens fysiska planering.

Om kommunen detaljplanlägger på ett sätt som strider mot översiktsplanens inriktning ska det motiveras och kungöras i enlighet med plan- och bygglagen.

Prövning av markfrågor sker i första hand mot detaljplan eller områdesbestämmelser för området.

Utanför planlagt område eller där områdesbestämmelser saknas ska prövning ske utifrån översiktsplanens riktlinjer och fördjupningar.

Vid en bygglovprövning bedöms om den önskade lokaliseringen och utformningen är allmänt lämplig

för ändamålet och om den stämmer mer med översiktsplanens riktlinjer.

Allmänna intressen kan också hävdas av andra sektorer och myndigheter såsom t ex Trafikverket och Länsstyrelsen.

Den fördjupade översiktsplanens förhållande till andra översiktsplaner och dokument

Den fördjupade översiktsplanen för Nyköpings tätort och Skavsta ersätter

- den fördjupade översiktsplanen för Nyköping 2006,
- den fördjupade översiktsplanen för Skavsta 2005,
- grönstrukturplanen 2010,
- de delar av kommunens översiktsplan 2003 som geografiskt täcks av denna plan.

Infrastrukturplanen antagen 2010 är i stora delar fortfarande aktuell.

Ersatta översiktsplaner, befintliga planprogram, policydokument och riktlinjer för den fysiska planeringen kan även efter det att denna fördjupade översiktsplan antagits användas som kunskapsunderlag.

För hantering av gällande planprogram och detaljplaner i de utpekade utredningsområdena, se kapitel 4.

Olika alternativ för tillväxt

I ett tidigt skede av detta arbete fanns olika alternativ för att tillgodose det framtida behovet av mark.

Ett av alternativen som studerades var att skapa planmässiga förutsättningar för nya funktionella centra utanför tätorten med 10 000 invånare.

Denna inriktning skulle medföra att orter som Sjösa, Bergshammer, Svalsta samt Enstaberga tilläts växa i en mer expansiv takt. Detta alternativ skulle t ex innebära att idag jungfrulig mark och produktiv jordbruksmark togs i anspråk. Alternativet lades åt sidan då det inte ansågs som realistiskt att åstadkomma under planperioden med målet om en hållbar utveckling.

Ett annat alternativ som studerades och som presenteras i denna fördjupade översiktsplan var att låta staden i huvudsak växa inom sina nuvarande gränser.

Detta kan ske med tre olika metoder eller en kombination av följande:

1. Förtätning

- ▶ Innebär nybyggnation inom befintlig bebyggelse. Den kan ske på olika typer av oexploaterad mark som grönytor och parkeringsytor men också som påbyggnad på befintlig bebyggelse.

Detta kan innebära att parkytorna blir mindre till förmån fler bostäder. Samtidigt kan det skapas park- och grönområden med högre kvalitet och tillgänglighet för rekreation och fritid.

2. Omvandling

- ▶ Innebär att man helt ändrar markanvändningen från exempelvis verksamhet till bostäder.

3. Utveckling

- ▶ Innebär att man förtätar en stadsdel genom tillskott av bostadshus samt tillför möjlighet att etablera handel, kontor etc. till området.

De utredningsområden som planen behandlar beskrivs i kapitel 4: "Utredningsområden för hållbar tillväxt".

Därtill beskrivs även andra strategiska markområden som Nyköpings kommun framhåller som viktiga områden för stadens fortsatta utveckling och tillväxt liksom utredningsområden för skydd enligt miljöbalken.

Alternativet till inriktningen att låta Nyköping växa genom förtätning och inom de ytor som idag utgör stadens gränser är att staden tillåts växa så som den gjort historiskt genom att ta ny mark i anspråk i stadens utkanter. Det skulle då få konsekvenser som att

- värdefull jordbruksmark samt mark med höga värden för biologisk mångfald, friluftsliv och motion försvinner
- det blir svårare att försörja ny bebyggelse med kollektivtrafik då det inte finns tillräckligt stort underlag

- det blir längre avstånd till handel och service mm, dvs vi ökar vårt bilberoende
- ny infrastruktur behövs
- det inte går att använda sig av befintlig VA-struktur

Geografisk avgränsning

Planens geografiska avgränsning är bestämd utifrån de frågor som har betydelse för staden när det gäller framtida markanspråk för kommunikationer, verksamheter, teknisk försörjning, bostäder med mera. Där det är praktiskt möjligt är avgränsningen också gjord utifrån avrinningsområdesgränser, sockengränser och vägar.

Organisation och arbetssätt

Organisation

Projektbeställare:

Samhällsbyggnadschef Kenneth Hagström
(t o m 19 augusti 2012)

Samhällsbyggnadschef Mats Dryselius
(fr o m 20 augusti 2012)

Styrgrupp: Urban Granström (S) Carl-Åke Andersson (S) Johannes Kruegård (MP) t o m dec 2012, Malin Hagerström (MP) fr o m jan 2013, Oskar Reimer (MP) Nicklas Franzén (V) Anne-Marie Wigertz (M) Thord Revestam (M) Eva Andersson (C) Göran Silfverling (FP) Curt Ericsson (KD)

Projektledare:

Johanna Sundelöf (t o m 5 april 2013)

Magnus Eriksson (fr o m 8 april 2013)

Projektgrupp:

Magnus Eriksson, statistiker

Åsa Eriksson, VA-samordnare

Magnus Bäckmark, trafikingenjör

Anna Edström, kommunekolog

(t o m 12 september 2012),

Per Skyllberg, kommunekolog
(fr o m 7 januari 2013)

Anders Svedberg, planarkitekt

Jonas Ellenfors, planarkitekt
(t o m 29 augusti 2013)

Ewa Collin, exploateringslantmätare
Hadar Nordblom, bygglovarkitekt
Johanna Lindquist, kommunikatör

Utöver projektgruppen har tjänstemän från flera enheter inom avdelningen Samhällsbyggnad och Tekniska divisionen varit inblandade.

Arbetsätt

Arbetet med att ta fram en ny fördjupad översiktsplan (FÖP) för Nyköping har skett i projektform enligt kommunens projektmodell NYMO.

Analyser och underlag

Projektgruppen påbörjade i december 2011 arbetet med att ta fram en nulägesbeskrivning som underlag för arbetet med den fördjupade översiktsplanen. Detta underlag har sedan löpande uppdaterats under planprocessens gång.

Medborgardialog

I ett tidigt skede i arbetsprocessen genomfördes en medborgardialog för att fånga in synpunkter om hur Nyköpings tätort ska växa.

Under maj 2012 var Framtidskartan öppen på kommunens hemsida. Det var en webbaserad karta som erbjöd vem som helst att gå in och markera bästa eller sämsta platserna i Nyköping, var det passar med ny bebyggelse och vilka grönområden som är viktiga.

Framtidskartan marknadsfördes bland annat i lokal-tidningen Södermanlands Nyheter, på Nyköpings gymnasium, Naturvårdsrådet och Pensionärsrådet. En medborgarworkshop med allmänhet och politiker hölls också i Stadshuset i maj 2012.

Stadsbyggnadsanalys

I diskussionen om ett attraktivt Nyköping beslutades att ta fram en utredning och analys av förutsättningar och stadsbyggnadsscenarier med avseende på attraktivt boende, tillgänglighet, närhet och förtätningspotential. (Rapporten kan beställas från Kommunservice Samhällsbyggnad.)

Samråd

Samråd genomfördes mellan den 19 december 2012 och 4 mars 2013. Aktiviteter under samrådstiden var bl a tre stycken "Öppna hus" dit allmänheten var välkommen. Ett frukostmöte genomfördes även för inbjudna företagare. Inkomna synpunkter finns samlade och bemötta i samrådsredogörelsen.

Trafikanalys

Under mars 2013 genomfördes en trafikanalys för att belysa trafikspekterna utifrån den tillväxt som den fördjupade översiktsplanen tar höjd för. Analysen kan beställas från Kommunservice Samhällsbyggnad.

Utställning

Planen ställdes ut för granskning mellan den 15 maj och den 19 augusti 2013. Aktiviteter under utställningstiden var bl a två stycken "Öppna hus" i Stadshuset varav ett med en muntlig presentation av planen. Ett dialogmöte genomfördes även i Brandkärr. Inkomna synpunkter finns samlade och bemötta i det särskilda utlåtandet.

Vidare arbete när den fördjupade översiktsplanen har antagits

Under framtagandet av den fördjupade översiktsplanen har behov av ytterligare arbete uppdagats. Följande arbete kvarstår efter det att den fördjupade översiktsplanen är antagen:

- uppdatering av infrastrukturplanen
- kulturhistorisk byggnadsinventering
- höjdmodell/avrinning för dagvattenhantering
- framtagande av dagvattenriktlinjer
- kompletterande gröstrukturvärdering
- kompletterande blåstrukturvärdering
- övergripande genomförandestrategier
- utredning av passager mm med anledning av Ostlänken

2. Mål och nyckelfrågor

Mål

Planperioden för den fördjupade översiktsplanen sträcker sig fram till 2030. Planen redovisar även en utblick mot 2050.

Den fördjupade översiktsplanen ska:

- skapa förutsättningar för bostäder till 10 000 personer år 2030, utifrån kommunens mål om 700 nya invånare per år.
- behandla och beakta alla delar som definierar en hållbar utveckling - ekologisk, social och ekonomisk.
- skapa tydliga befolkningsnoder så att fler kan använda kollektivtrafiken.
- ge förutsättningar för planering av stadsdelar med en mix av verksamheter och boendeformer.
- göra det möjligt att förtäta stadskärnan.
- ge en bild av de relativt stora utvecklingsområden i Nyköping där marken är förorenad av tidigare verksamheter.
- ta ställning till kulturmiljön i stadskärnan.
- ta hänsyn till genomförande-perspektivet.

Hållbar utveckling

Nyköping är en hållbar kommun som med lokal och internationell närhet har unika möjligheter. De som

bor, verkar och vistas här ska uppleva utvecklingen av ett hållbart Nyköping (ur kommunens Vision 2020). Begreppet hållbar utveckling beskrivs närmare i bilagan Analyser och underlag.

Planindikatorer

Planindikatorerna är ett verktyg för att mäta om planarbetet rör sig mot målet om en hållbar utveckling och ska inte förväxlas med målen för den fördjupade översiktsplanen som anges under rubriken Mål ovan. Nedan redovisas ett antal indikatorer som ska följas upp i olika skeden vid vidare planläggning och genomförande av den fördjupade översiktsplanen.

Det är nödvändigt att i tidigt skede fastställa ett planområdes förutsättningar. Indikatorerna är då till hjälp för att se vad som saknas i området eller dess närområde och därmed också påvisa vilka av indikatorerna som skall ges högre respektive lägre uppmärksamhet vid planläggning.

De mått som finns angivna i tabellen nedan kan, beroende på rådande förutsättningar vid detaljplanläggning och genomförande, vara lättare eller svårare att uppfylla. Viktigt är att vid uppföljning av indikatorerna kommentera de avvikelser som uppkommer.

Arbetsmetoden och bakgrunden till de framtagna planindikatorerna beskrivs i analysdelen.

Planindikatorer

dpl= i detaljplan

gmf= vid genomförandet

Planindikatorer	Relevans i förhållande till olika uthållighetsaspekter			
	Mycket bra	Acceptabelt	Dåligt	Uppföljning
Funktionsblandning – blandning mellan arbetsplatser och bostäder.	50/50-70/30 kvm bost/arbpl.	70/30-90/10 kvm bost/arbpl.	100/0	dpl gmf
Tillgänglighet till kommersiell service (matbutik, restaurang mm) – antal m från bostad/arbetsplats.	0-400 m	401-800 m	> 800	dpl gmf
Tillgänglighet till kollektivtrafik (stadstrafik) – antal m från bostad/arbetsplats.	0-400 m	401-800 m	> 800	dpl gmf
Avstånd till grönområde –antal m mellan bostad och grönområde (definition enligt Ekologigruppens inventering 2008).	0-200 m	201-300 m	> 300	dpl gmf
Avstånd till vattenområde -antal meter gångväg mellan bostad och allemansrättsligt tillgängligt vattenområde, dvs strand eller vatten är inte privatiserad med bebyggelse, hamn, industri eller dylikt.	0-200 m	201-300 m	> 300	dpl gmf
Lokalt omhändertagande av dagvatten –andel av dagvatten från planområdet som kan omhändertas i enlighet med "Handbok för tjänstemän: Riktlinjer för ansvarsfördelning och övergripande förvaltningsfrågor för dagvatten".	100 %			dpl gmf
Andel nybyggda hus som har högst 75% energiförbrukning jämfört med kraven i gällande regelverk.	> 90 %	50-90 %	< 50 %	dpl gmf
Restidskvot cykel/bil från Stora torget till varje stadsdel (jämförelse av restid mellan cykel och bil).	1,5 ggr	1,7 ggr	> 2 ggr	dpl gmf
Restidskvot kollektivtrafik/bil från Stora torget till varje stadsdel (jämförelse av restid mellan kollektivtrafik och bil).	1,5 ggr	1,7 ggr	> 2 ggr	dpl gmf
Andel hyresrätter i nybyggda flerbostadshus.	> 50 %	30-50 %	< 30 %	gmf
Avstånd till rekreativ möjlighet (badhus, motionsspår, fotbollsplan mm).	0-1 km	1-2 km	> 2 km	dpl gmf

Attraktiv stad

Vad är en attraktiv stad? Vad är det som är tilldragande med Nyköping, som lockar nya människor att flytta hit och de som bor här att stanna kvar? Vad karakteriserar vår stads identitet? Utgångspunkterna för att svara på dessa frågor är olika och handlar ofta om upplevda kvaliteter som t.ex. trygghet och stadsbild. Då det handlar om upplevda värden så är det svårt att göra en bra avvägning om hur den framtida staden ska planeras. I denna fördjupade översiktsplan besvaras frågorna utifrån en rapport som tagits fram där förutsättningar och stadsbyggnadsscenarioer vad gäller attraktivt boende, tillgänglighet, närhet och förtätningspotential analyserats. Attraktivitet har i denna analys identifierats genom ett antal stadsbyggnadskvaliteter:

- Närhet till Stora torget
- Närhet till spårstation
- Tillgång till gång- och gatunätet
- Tillgång till urbana verksamheter
- Tillgång till park
- Närhet till vatten
- Kvartersform

Dessa utgör det så kallade förtätningstrycket som drivs av efterfrågan och betalningsviljan. Stadsbyggnadskvaliteterna ska vara styrande för den fördjupade översiktsplanen.

Analysen kan beställas från Kommunservice Samhällsbyggnad och finns närmare beskriven Spacescape's rapport "Nyköping framtida stadsbyggnad".

Tät stad

De senaste decennierna har förtätning varit ett viktigt begrepp i stadsbyggnadsdiskussionen. Denna inriktning är dock inte oomtvistad. Det finns en intensiv stadsbyggnadsdebatt om hur staden verkligen borde byggas ut, där förortens kvaliteter sätts mot stadskärnornas. Debatten försiggår både på ett politisk plan men även i forskningen. Argumenten

för förtätning handlar om exempelvis ett minskat transportbehov och ett mer effektivt markutnyttjande, medan motståndare menar att förtätning minskar grönområden och/eller inte uppfyller kraven på en god närmiljö. Utifrån de ekonomiska värdena så tar dock den täta staden ledning. Människor är villiga att betala ett högre pris för att bo i en tät stad

Befolkningstäthet och invånartäthet

Ett sätt att mäta hur tät en stad är, är att ta kan man välja att mäta kvoten mellan ett områdes folkmängd och area, i den fördjupade översiktsplanen för Nyköping används begreppet inv/ha (invånare/hektar). För varje föreslaget utvecklingsområde i kapitel 4 har en rekommenderad befolkningstäthet satts. Syftet med detta planeringsmål är att tydliggöra att det är människan som är viktig. Det är antalet boende som är avgörande för om målet om en hållbar tillväxt ska nås.

Invånarantalet är särskilt viktigt i de delar där ambitionen är att skapa nya funktionella centra. Planeringsmålet är att under planperioden nå ett samlat invånarantal om minst 6000 invånare i Oppeby samt Arnö. Detta antal bedöms utgöra den lägsta nivå som främjar en utveckling av lokal handel och service till ett område.

För att tydliggöra vad de olika täthetsnivåerna innebär redovisas referensområden med respektive täthet. Syftet är att mer konkret visa vilken typ av stadsmiljö de olika tätheterna kan innebära.

Arealen som ska tas med vid beräkning omfattar kvartersmark för bostäder, inkluderat grönområden, parkering, lokalgator etcetera.

Arealen inkluderar inte markområden som betjänar större upptagningsområden, till exempel service, skolor, större gator och parker.

Exempel på rådande täthetsgrad i delar av staden.

Östra villastaden: 19 invånare/hektar

Öster: 126 invånare/hektar

Spelhagen: 82 invånare/hektar

Forsen: 135 invånare/hektar

Östra Villastaden, 19 invånare/hektar

Attraktiv, tät och hållbar stad – hänger det ihop?

I stadsbyggnadsanalysen drogs slutsatsen att vi skapar det attraktiva Nyköping genom att bygga mer av dagens Nyköping. Det är de tätare delarna av staden, uppbyggda kring Nyköpingsån med tydlig kvartersstruktur, som är de mest attraktiva utifrån perspektivet att de ger ett högre pris på bostadsmarknaden än genomsnittslägenheten. Den täta staden skapar även förutsättningar för den hållbara staden. I en tät stad där det är nära till det mesta finns underlag för kollektivtrafik och urban verksamhet. Följden blir energibesparingar och minskat transportbehov.

Spelhagen, 82 invånare/hektar

Uppföljning mål

Mål: Bostäder till 10 000 personer.

Uppföljning: De utpekade områdena i FÖP:en ger förutsättningar för fler än 10 000 personer.

Mål: Attraktiv, tät och hållbar stad.

Uppföljning: Inriktningen i FÖP:en är den täta staden vilken skapar underlag för bl a ett bra utbud av service och god kollektivtrafik. Detta i sin tur påverkar den hållbara utvecklingen positivt.

Forsen, 135 invånare/hektar

Öster, 126 invånare/hektar

Mål: skapa tydliga befolkningsnoder så att fler kan använda kollektivtrafiken.

Uppföljning: Genom en tät bebyggelse ökar möjligheten till en god kollektivtrafik-försörjning. Två tydliga noder utöver stadskärnan har definierats genom Oppeby och Arnö stadsdelscentra.

Mål: ge förutsättningar för planering av stadsdelar med en mix av verksamheter och boendeformer.

Uppföljning: I de utpekade områdena i FÖP:en ska den funktionsblandade staden eftersträvas.

Mål: ge en bild av de relativt stora utvecklingsområden i Nyköping där marken är förorenad av tidigare verksamheter.

Uppföljning: De förorenade områdena är belysta.

Mål: ta ställning till kulturmiljön i stadskärnan.

Uppföljning: Rekommendationer ges i FÖP:en kring hur nybyggnation ska förhålla sig till den befintliga bebyggelsen.

Mål: ta hänsyn till genomförandeperspektivet.

Uppföljning: Följande utmaningar har bl a identifierats inför ett genomförande:

- Miljöföroreningar
- Stadens kulturarv med dess arkeologiska värden.
- Förtätning i redan bebyggda områden.
- Splittrat (fastighets-) ägoförhållande i de utpekade omvandlingsområdena.
- Begränsningar i VA-nätet. Större kapacitet krävs vid förtätning.
- Tillgänglighet – trafik och parkering

3. Framtidens utmaningar - en utblick mot 2050

"Om man vägrar se bakåt
Och inte vågar se framåt
Så måste man se upp!"

- Tage Danielsson

De frågor inom den strategiska planeringen, som i sig har en mycket avlägsen tidshorisont, riskerar att förlora fokus i relation till de mer konkreta och närstående planeringsutmaningarna här och nu.

Utöver det som översiktsplanen pekar ut för de kommande 20 åren behöver Nyköpings kommun även uppmärksamma på framtida idéer och viktiga fokusområden fram till 2050. Dessa aspekter är paletten till den lite diffusa framtidsbild om våra barn och barnbarns kommande behov. Betraktar vi bilden kan den i vissa sken synas bra och i andra sken rent ut sagt dålig. Det är dessa nyanser som vi har att ta ansvar för och möjlighet att ta ställning till.

Detta kapitel behandlar ett möjligt scenario utifrån dagens prognoser men innebär i sig inte krav på konkreta förslag eller inriktningar för särskilda ställningsstagande.

Störst befolkningsökning nära huvudorten

Det är sannolikt att staden Nyköping kommer att uppleva en högre efterfrågan på bostäder och mark för olika ändamål inom 20-40 år än vad som tidigare antagits.

Ett realistiskt antagande kan vara att antalet invånare i snitt ökar med 700 - 1000 per år från det att Ostlänken är färdigställd fram till 2050. Det skulle innebära en exceptionellt hög efterfrågan på markområden närmast Nyköpings tätort och i intilliggande orter.

Orter som Bergshammar, Enstaberga, Svalsta och Sjösa bedöms växa samman/införlivas med Nyköping i frågor som rör arbete, bostadsförsörjning, service, friluftsliv, rekreation, och infrastruktur etc. Den gemensamma befolkningen för dessa orter bedöms 2050 uppgå till ca 60 000 invånare vilket skulle motsvara en befolkningsökning med cirka 60 procent jämfört med idag.

På övriga landsbygden kommer orter inom en radie av 10-15 km från Nyköping överlag att ha en positiv befolkningstillväxt. För övriga orter bedöms tillväxten

ligga på en neutral till något ökande nivå. Med reservation för att någon ort får en negativ tillväxt. Det gäller dock inte orter med ett reseavstånd till Stockholm på 30-40 minuter. Där kan det relativt nära avståndet till huvudstaden attrahera nya invånare.

Utmaningen i detta scenario är att planlägga för en struktur som bejaktar tillväxt men samtidigt förhindrar att trycket och belastningen på stadens centrum når ohållbara nivåer. Detta gäller såväl trafikproblem som problem att hitta lämplig plats för utbud, service och tjänster.

Nyköping har genom historien byggts ut genom nya tillägg av stadsdelar och kvarter. Detta omnämns bland annat i förklaringen till riksintresset för Nyköping som "årsringar" av tillkommande bebyggelse. I dag är det inte självklart att man ska växa enligt samma princip.

I den allmänna debatten beskriver man denna typ av tillväxt som att staden växer enbart genom att breda ut sig, "Urban Sprawl". Denna typ av tillväxt är kanske sällan eller aldrig förenligt med dagens synsätt på god resurshushållning och miljöhänsyn.

Rätt eller fel kan diskuteras men att fortsätta med bygga nya och många gånger större årsringar än tidigare kommer innebära en ökad trafikbelastning i staden och att ytterligare mark behöver tas i anspråk. Att bryta det traditionella planeringsmönstret innebär sannolikt en konflikt med vårt historiska arv men gynnar vår framtida miljö.

Planläggningens syfte

Nyköpings äldsta stadskärna är planlagd omkring år 1600 – 1650. Då uppgick befolkningsantalet till ca 2000. Planeringssuppgiften då var i stort sett som idag - att kunna möta morgondagens behov av effektiv kommunikation samt mark för bostäder, verksamhet och handel.

Dagens ledord om att planlägga med robusthet och hållbarhet fanns säkert i tankarna på den tiden också, kanske dock med viss nyansskillnad. Utmaningen

då var mer dramatisk än det vi är vana vid idag. Att planlägga robust år 1600 innebar i stor del att man skulle kunna försvara staden om den anfölls.

Nyköpings rutnätstad är ett resultat från den tidens planeringsmål. Rektangulära kvarter i en strikt ordning skapade fria fält mellan hus och byggnader för motanfall och kanoneld.

Dagens utmaningar för stadens framtid har ett annat perspektiv. Dessa är bland annat att:

- kunna möta en förväntad befolkningstillväxt om 700 personer per år.
- anpassa morgondagens samhälle för kommande klimatförändringar.
- kunna bygga morgondagens samhälle med ett minimum av resurstagande och miljöpåverkan.
- planera så att det främjar en effektiv kollektivtrafik.

Att planera för ett klimat som förändras

Klimatförändringarna bedöms fortgå med konsekvensen att havsnivån stiger med ca 55 cm fram till år 2075-2100¹. Mer extrema vädersituationer med ökade flöden och större skredrisker är även att vänta. För Nyköpings del betyder det ökade belastningar på främst befintliga infrastrukturanläggningar i låglänta områden men även att det som i idag är att anse som byggbar mark bör betraktas som olämplig för bebyggelse i morgon.

Rekreativvärdet ökar när det kommer fler till del

Närheten till fritids- och rekreationsområden bedöms också bli aktuell att hantera när befolkningen ökar.

Stora Kungsladugården samt nuvarande fritids- och rekreationsområde vid Lindbacke och Ryssbergen har idag ett högt värde för rekreation och friluftsliv. Detta värde ökar i samband med att befolkningen ökar.

Området som Ryssbergen utgör är en stor potentiell resurs för friluftsliv och rekreation. I synnerhet

¹ Höjduppgift tolkat från diagram "The Copenhagen Diagnosis – Updating the world on latest Climate Science"

när det gäller det geografiska läget i förhållande till orterna Bergshammar, Svalsta och Nyköping.

Effektivare kommunikationer

Kommunikationsfrågor på regional nivå bedöms bli alltmer viktiga att hantera i den strategiska planeringen. Samarbetet mellan Nyköping- Norrköping- Linköping samt Södertälje-Stockholm kommer att förstärkas ytterligare efter 2030.

Regionen, som hålls samman av effektiva kommunikationsmöjligheter via Ostlänken och E4, blir mer eller mindre helt integrerad när det gäller studier, arbete och boende.

Man kan anta att Skavsta flygplats roll som intermodal station (en station där samtliga kollektivtrafikslag möts) kan utvecklas ytterligare när Ostlänken är i drift. En komplett internationell stationsnod är ett gott incitament för att utveckla och ansluta andra befintligt närliggande kommunikationssystem till stationen och på så sätt förstärka det nationella och regionala kollektivtrafiknätet.

Utifrån ett sådant perspektiv kan man anta att det kommer råda mycket goda förutsättningar för en stark regionutveckling mellan Västerås-Eskilstuna och Nyköping-Norrköping. I denna fråga är det av betydelse att den strategiska planeringen ger uttryck för hur en sådan utveckling kan ske samt förutsättningar för att regionutvecklingen ska kunna realiseras.

Nyköpings utmaning år 2050 kan vara att hantera behovet av kommunikationer mellan intilliggande orter och Nyköping.

Genom att anlägga nya anslutningar till befintlig E4 skapas möjlighet till bra och effektiva kommunikationslösningar från bl.a Sjösa och kommunens mindre kustsamhällen norr om Sjösafjärden samt från stadsdelarna Enstaberga, Svalsta och Bergshammar

väster om Nyköping. Dessa nya anläggningar bidrar till att reducera trafikarbetet genom Nyköping och öka attraktiviteten till de mindre orterna.

Aktuella frågor att behandla i det skedet blir främst sådana som rör funktion och standardkrav i förhållande till omgivande faktorer och behov. Ett sätt för kommunen att lösa de olika intresseanspråken och tillmötesgå framtida behov är att bygga en effektivare kommunikationslösning. Ett samlat kommunikationsstråk för flyg, tåg och E4:an kan vara en sådan lösning att diskutera.

Behov av mark

Intresseanspråken på mark i och runt Nyköping kommer att öka. Befolkningstillväxten i Stockholmsregionen har varit fortsatt hög och en allt större del av de inflyttade till Nyköping kommer därifrån. Man ser fördelar med att bo i en mindre stad med god tillgänglighet till barnomsorg och friluftsliv samt till storstadsområden för arbete och studier.

De områden som i dag är planlagda i Nyköpings tätort täcker teoretiskt sett behovet av nya bostäder 6-8 år framåt i tiden. Med tanke på människors varierade bostadsbehov och att alla områden inte kan exploateras lika snabbt behöver kommunen planlägga ytterligare mark.

En hållbar tillväxt är inte att fortsätta expandera staden på orörd mark. För att klara morgondagens behov måste vi förvalta den redan bebyggda miljön genom att planera för hur vi ska kunna utnyttja stadens ytor och resurser mer effektivt än vad tidigare planering har åstadkommit.

Vi måste både rita nya planer för nya områden och rita om tidigare och äldre planer för att den samlade planläggningen ska motsvara morgondagens behov.

4. Utredningsområden för hållbar tillväxt

Detta kapitel redovisar områden som är av framtida betydelse för stadens utveckling samt utredningsområden för skydd enligt miljöbalken.

Den föreslagna utvecklingen av stadens centrala del beskrivs i mer generella termer i slutet av detta kapitel.

Begreppen förtätning, omvandling och utveckling beskrivs närmare i kapitel 1.

Begreppen befolkningstäthet och planeringsmålet invånare/hektar beskrivs närmare i kapitel 2.

Syftet med planeringsmålet invånare/hektar är att tydliggöra att det är antalet människor som ska kunna bo i området som är målet för översiktsplanen och den kommande planläggningen.

Övriga rekommendationer är underställda de prioriterade planeringsmålen om dessa bedöms som oförenliga.

Inom flera av de nedan beskrivna utredningsområdena finns idag redan framtagna eller påbörjade planprogram samt gällande eller påbörjade detaljplaner.

Med målet för den fördjupade översiktsplanen om den täta, attraktiva och hållbara staden kan konsekvensen bli att dessa planer kan komma att behöva ersättas eller ändras.

De principskisser som redovisas i kapitlet ska ses som exempel på framtida strukturer givet de rekommendationer och förutsättningar som gäller för det specifika området.

Allmän rekommendation

"Inför planläggning bör utredning göras i syfte att säkerställa VA-försörjningen samt en dagvattenhanteringsplan upprättas som är förenlig med vattendirektivets krav och riktlinjer."

Nyköpings stadskärna

I Nyköpings stadskärna ska förtätning och utveckling ske i enlighet med de stadsbyggnadskvaliteter som beskrivs i kapitel 2, sid 9. För övrig vägledning se kapitel 7, "Bebyggelse"

Teckenförklaring

Övriga stadsdelar i staden

I övriga stadsdelar i Nyköping ska förtätning och utveckling ske i enlighet med de stadsbyggnadskvaliteter som beskrivs i kapitel 2, sid 9. För övrig vägledning se kapitel 7, "Bebyggelse"

Områdesvisa rekommendationer

Område 1 och 2

Nöthagens (Wedholms) och Högbrunn (Sunlight) verksamhetsområde

- ▶ Utredningsområde för bebyggelse.

Nöthagens verksamhetsområde (Wedholms) och Högbrunn norra verksamhetsområde (Sunlight)

- ▶ Verksamhetsområde med mycket god tillgänglighet till kollektivtrafik.
- ▶ Omvandlingsområde för främst bostäder, kontor, handel.
- ▶ Områden som har mycket hög potential att utvecklas och omvandlas tillsammans med resecentrum.
- ▶ Området Högbrunn har dålig tillgänglighet till grönstruktur.

Vägledning och kvalitetsmål vid planläggning

Prioriterade planeringsmål

- ▶ Integrerad bebyggelse med kontor, handel och bostäder.
- ▶ Befolkningstäthet inom bostadskvarter: > 150 invånare/hektar

Principskiss över Nöthagen och Högbrunns verksamhetsområde

Riksintressen inom området

Områdena ligger om ömse sidor till riksintresse för Järnväg, TGOJ-banan samt Ostlänken. Nöthagens verksamhetsområde (Wedholms) är överbyggt med vägbro för E 4 som är riksintresse för väg.

Allmänna intressen inom området

- ▶ Inom området finns äldre bebyggelse som är av allmänt intresse.
- ▶ Delar av området är påverkat av buller från E4 samt Järnväg.

Förslag bebyggelse/övergripande strukturer

Båda områdena hyser idag olika typer av verksamhetslokaler med ibland ganska komplexa strukturer skapade av olika tillbyggnader genom tid. Ny bebyggelse föreslås ges stor arkitektonisk frihet och gärna som vidareutveckling av den befintliga bebyggelsen. Utformningsförslag som främjar upplevelse av historiska tidsepokar, byggteknik bedöms positivt.

Områdena kringgärdar område för resecentrum och föreslås knytas samman vid nuvarande stationsområde med en kommunikationsväg för gång och cykel. Gång- och cykelnätet föreslås rustas upp och förstärkas om ömse sidor av järnvägsområdet. Gång- och cykelnätet ska vara anknutet till det övriga nätet i Högbrunn.

Intilliggande parkområden mellan Industrigatan och Ahlbergs väg föreslås utvecklas och förstärkas. Områden av strategisk betydelse för resecentrums funktion bör beaktas vid planläggning.

Skola/Fritid

Vid en utbyggnad av områdena bedöms det finnas goda förutsättningar för att kunna bedriva skolverksamhet i eller i närheten av området. Den planerade bostadsbebyggelsen ger ett utökad behov av förskoleplatser på cirka 13 avdelningar. En ny f-6 skola behövs också.

Fritidsmöjligheter finns främst i Rosvalla vilket enklast nås via buss från resecentrum som finns i direkt anslutning till området.

Befintlig bebyggelse

Båda områdena hyser idag olika typer av verksamhetslokaler med ibland ganska komplexa strukturer skapade av olika tillbyggnader genom tid. Område 1 och 2 berörs delvis av rekommendationer i kapitel "Bebyggelse" nedan, under rubriken "Y. Gamla Lasarett- och slakthusområdena". respektive "E. Högbrunn".

Befintlig paviljong vid grönområdet (Bruno Mathsson) föreslås bevaras för enklare servering/handel.

Säkerhet

TGOJ banan och E4 är utpekade leder för farligt gods.

Grönstruktur

Förbindelsestråket Dammgruveförbindelsen kan beröra området. Utredning behövs. Det finns ett antal värdefulla träd i området. Inom Högbrunn finns i väster tillgång till grönområde inom 200 m men i öster saknas tillgång. Inom Wedholmsområdet behöver passage över Blommenhovsvägen säkras för att tillgänglighet till grönområde ska uppnås.

Vatten och avlopp

Inför planläggning bör utredning göras för att säkerställa VA-försörjningen.

Markhushållning

Centrala utvecklingsområden som bedöms ha hög tillgänglighet till kollektivtrafik är mycket få och därför för mycket värdefulla.

Utifrån planeringsmålen om en blandad funktion med hög befolkningstäthet kan det vara av betydelse att även ta övergripande ställning till frågan om "höga" hus, enskilda eller i grupp.

P-norm

För området föreslås samma rekommendation som för zon 1.

Avseende föreslagen p-norm för området, se kap. Trafik och kommunikationer, bör avsteg från denna vara tillämpligt utifrån de aspekter som avsnittet "zonindelning" i samma kapitel beskriver.

Avsteg från p-normens generella zonindelning bedöms främja en utvidgning av stadskärnan.

Område 3

- ▶ Utredningsområde för bebyggelse

Brandkärr – Isaksdal/Ekensberg Stenkulla
Bostadsområden med god tillgänglighet till fritid rekreation och natur.

Vägledning och kvalitetsmål vid planläggning

Prioriterade planeringsmål

- ▶ Integrerad bostadsbebyggelse med variation av upplåtelseformer.
- ▶ Lokaliseringsförutsättningar för kontor/service/handel.
- ▶ Befolkningstäthet inom bostadskvarter Brandkärr: > 130 invånare/hektar.

Riksintressen inom området

Brandkärrs bostadsområde omnämns i beskrivande ordalag i förklaringen till riksintresset för staden. Dock utan redogörelse över vad som utgör förutsättningar för värdets bestående.

Allmänna intressen inom området

Inom området finns flera fornlämningar. Vid Ekensberg, områdets sydöstra del, finns område med nyckelbiotop samt områden upptagna i länsstyrelsens naturvårdsprogram. Samma skogsområde pekats ut som en av stadens gröna kilar. Den södra samt nordligaste delen kan vara utsatt för buller från väg och järnväg.

Området uppvisar låga folkhälsotal i jämförelsemätningar med andra stadsdelar.

Övrigt

I områdets sydöstra del återfinns tre objekt upptagna i Länsstyrelsens trädinventering. I området finns avtal mellan kommunen och markägare om rätten att nyttja skogpartier som skolskog.

Förslag bebyggelse/övergripande strukturer

Förtätning av bostäder föreslås ske utmed Mariebergsvägen och Brandkärrsvägen. Utmed Mariebergsvägen föreslås en placering och höjd som

Principskiss över Brandkärr

främjar ett förstärkt gaturum. Gärna med kombinationsmöjlighet bostad/lokal (bokal).

Utmed Brandkärrsvägens norra sida föreslås ett nytt område för bostäder. Gärna med blandad upplåtelseform. Detta område har goda förutsättningar för terrasshus.

Området har gul markering i grönstrukturplan då det är närströvsområde med stort befolkningsunderlag och då del av området används som skolskog. Detta område fungerar även som del i ett förbindelsestråk, Brandkärrsförbindelsen, för växter och djur mellan Ekensberg och Hället. Om området tas i anspråk ska dessa värden tas hänsyn till eller kompenseras. Översyn av hur Brandkärrsförbindelsen kan förstärkas i sina svagaste delar behövs.

Gustavsbergstigen är idag hårt trafikerad och utbyggnad av handel i området förstärker denna situation. En ökad standard på vägen bedöms som nödvändig på sikt och bör utformas med plats för blandat trafikslag och där buss lätt kan färdas och angöra.

Det rekommenderas att denna del utformas och ingår som en av stadens huvudleder och ersätter sträckan av Brandkärrsvägen som berörs av förslag för ny bebyggelse. Denna del av Brandkärrsvägen utformas som kvartersgata.

I området föreslås tillåtelse till lägre kompletterande byggnader, exempelvis skola, växthus m.m. Dessa föreslås placeras, tillsammans med planteringar, utmed ett gång- och cykelstråk i en tydlig rutnätsstruktur.

Den kompletterande rutnätsstrukturen syftar till att förstärka kontrasten till bostadshusens slingrande placering/utformning. Strukturen främjar också orienterbarheten i området.

Ekensberg/Isaksdal/Stenkulla

Områdena ligger om ömse sidor av Lennings väg.

En bostadsutveckling av denna del av staden föreslås tillkomma på så sätt att Lenningsväg upplevs som en större stadsgata med omgivande bebyggelse. Bebyggelsen ansluter direkt till en värdekärna (nyckelbiotop) i en av stadens grönkilar, Ekensbergskilen.

För Ekensbergskilen rekommenderar fördjupningsplanen att ingen ny bebyggelse skall tillkomma.

För Isaksdal/Stenkulla föreslås förtätning kunna ske genom påbyggnad och utveckling av befintlig bebyggelse. Kompletterande bostadsbebyggelse bör placeras så att mindre parkrum skapas. Hänsyn till grönstrukturens värden ska tas vid exploatering och kompensationsåtgärder för eventuella intrång ska

Principskiss över Ekensberg, Isaksdal och Stenkulla

göras. Befintliga större bergshöjder i Isaksdal ska bör undantas från exploatering.

Hjortensbergsbadet och dess parkområde föreslås utvecklas genom tillkomst av fler aktivitetsanläggningar samt planteringar. Mindre komplementbyggnader för kiosk-, restaurang samt cafeverksamhet bör främjas i området.

Vid korsningen Lenningsväg-Östra Rundgatan föreslås att en kommunikationspark skapas med plats för bussangöring om ömse sidor av Lenningsväg. Området skulle i och med det utgöra en nod i stadens gc-stråk.

Skola/Fritid

Den planerade nya bostadsbebyggelsen ger ett utökad behov av förskoleplatser på cirka 15 avdelningar. Tillkommande låg- och mellanstadieelever får plats på Långbergsskolan.

Vid uppförande av nya skolbyggnader eller anläggningar bör dessa placeras till sin omgivning så att dom tillsammans med andra anläggningar (stigar, komplementbyggnader etc.) bildar ett avläsbart rutnätsmönster.

Om befintliga skolbyggnader tidvis anses vara överflödiga föreslås dessa ges möjlighet till andra

användningsområden som främjar handel, service och aktivitet.

Brandkärrsförbindelsens rekreativa funktion skall beaktas vid exploatering.

Området mellan handelsområdet Gustavsberg och Brandkärrsvägen hyser idag ett område som används som skolskog. Vid ett genomförande av denna plan bör nytt avtal om skolskog upprättas och som är i rimlig närhet till skolan.

Befintlig bebyggelse

Område 3 berörs av rekommendationer i kapitel "Bebyggelse" nedan, under rubrikerna "K. Isaksdal", "L. Brandkärr" och "M. Stenkulla".

Grönstruktur

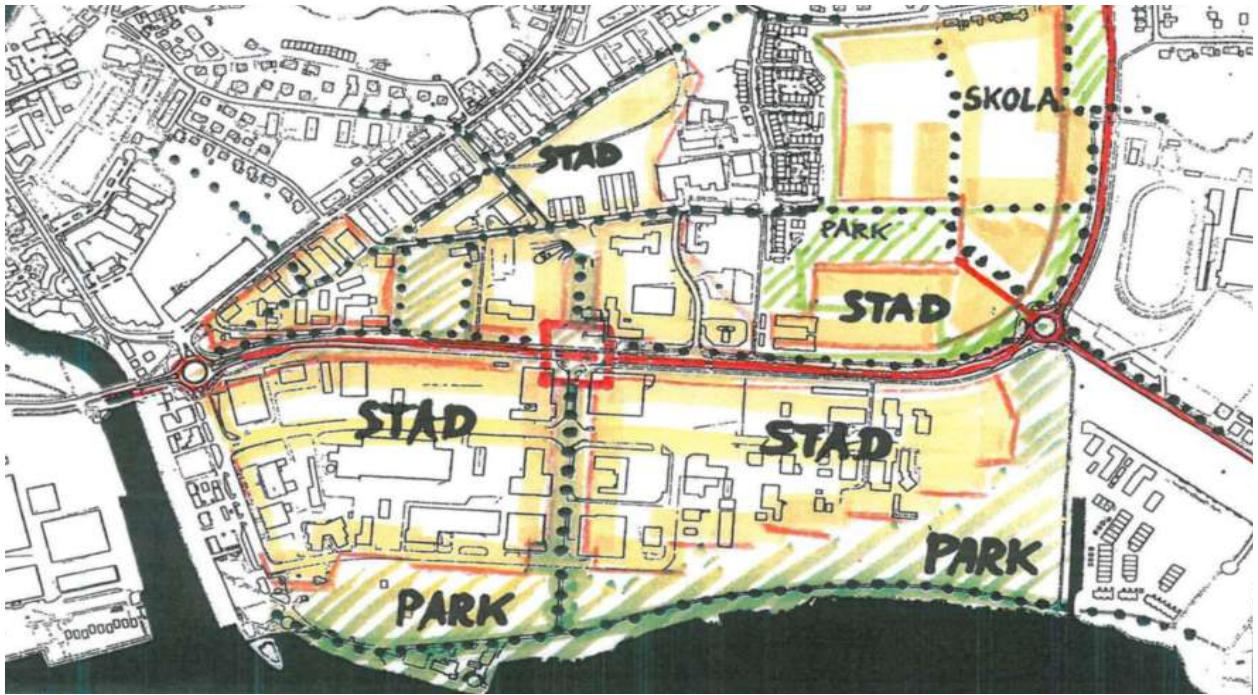
De flesta grönområdena är prioriterad grönstruktur. Precisering av värdena och hänsyn till dessa ska ske enligt riktlinjer i kap 9, Grönstruktur. Öster om Lenningsväg ansluter grönkil specifik avgränsning krävs i denna del. Vid en förtätning av norra området finns risken att förbindelsestråket Brandkärrsförbindelsen försvagas. Förbindelsen binder samman två av Nyköpings gröna kilar och finns till för att människor, växter och djur ska ha möjlighet att förflytta sig mellan de gröna kilarna. En översyn av hur Brandkärrsförbindelsen biologiskt kan förstärkas i sina svagaste delar behövs.

Konsekvenserna är att den biologiska mångfalden/artrikedomen i både Ekensberg och Hället kan komma att minska.

Genom att lämna breda "gröna" gång- cykelvägar, gator m.m. kan konsekvenserna för förbindelsestråket minska. Förskolor och skolor i området har skolskogar i omringliggande grönområden. Tillgång till lämpliga skolskogar är viktigt och ska beaktas vid exploatering.

Vatten och avlopp

Inför planläggning bör utredning göras i syfte att säkerställa VA-försörjningen samt dagvattenhantering som är förenlig med vattendirektivets krav och riktlinjer.

Principskiss över Kungshagen samt del av Fågelbo

Område 4

Utredningsområde för bebyggelse

Kungshagen - Fågelbo

Omvandlingsområde som i norra samt östra delen delvis är under planläggning. I angränsande områden, Tessin samt kv Förrådet, pågår planläggning samt nybyggnad av bostäder samt skola.

Vägledning och kvalitetsmål vid planläggning

Prioriterade planeringsmål

- ▶ Området avses utvecklas och omvandlas till ett stadskvartersområde med integrerad bebyggelse i form av bostäder, kontor, service och handel.
- ▶ Planerad boendetäthet > 150 inv./ha.

Allmänna intressen inom området

I området finns ett par mindre tätortsnära skogs-kogspartier varav ett med fornlämningsområden. Ytterligare två fornlämningsområden finns upptagna i kommunens kartdatabas. Inom områdets västra del finns äldre bebyggelse.

Området omfattas av mark med föroreningar.

Övergripande strukturer

Kvarterstrukturen i stort föreslås bygga på rutnätstadsens principer.

Huvudleden för trafik skall utgöras av Lennings väg. Därtill föreslås att en grön trafikkorridor för gc alt. gc/bil skapas från Allahelgonakyrkan till Stadsfjärden. Korridoren utgörs av Allahelgonavägen och en förlängning av Rättarägen samt Husarvägen.

Intern gc-led skapas genom grön korridoraxel för gång och cykel i Fågelbo området med målpunkterna Tessins kvarter samt kvarteren vid hamnrondellen.

För Kungshagen skall gc-led förläggas utmed nuvarande strandområde och sammanlänkas med gc-nät i Brandholmen.

Att kunna möjliggöra en Gc-korridor, gärna helt fristående, som sammanbinder gc-nätet i Fågelbo/Tessin med gc-nätet i Kungshagen är viktigt.

Skola/fritid

Om hela Kungshagen omvandlas uppstår ett behov av cirka 18 nya förskoleavdelningar samt av en ny f-6 skola.

Befintlig bebyggelse

Område 4 berörs av rekommendationer i kapitel "Bebyggelse" nedan, under rubrikerna "G. Kungshagen" och "F. Östra Bergen, Fågelbo, Ringvägen med omgivningar".

Grönstruktur

Strandpartiet i områdets södra del är angivet som ett av stadens närströvsområde. Längs med stranden finns ett utpekade förbindelsestråk för människor, vid en förtätning skulle detta förbindelsestråk kunna förädlas och göras mer attraktivt och tillgängligt. Möjlighet att även förstärka strandens biologiska kvaliteter bör utredas. Västra delen av Fågelbo (konstnärsparken) är prioriterat grönområde.

Vatten och avlopp

Inför planläggning bör utredning göras i syfte att säkerställa VA-försörjningen. Områdets grundvattenförutsättningar bedöms lika som området vid gamla brandstationsområdet. Området är i anslutning till Stadsfjärden och berörs av framtida havsnivåhöjning.

Förutsättningarna för ekosystemtjänster så som öppna dagvattensystem, från Fågelbo och ned mot Stadsfjärden bör, studeras.

Markhushållning

Centrala utvecklingsområden som bedöms ha hög tillgänglighet till kollektivtrafik är mycket få och därför mycket värdefulla. Utifrån planeringsmålen om en blandad funktion med hög befolkningstäthet kan det vara av betydelse att även ta övergripande ställning till frågan om "höga" hus, enskilda eller i grupp.

P-norm

Avseende föreslagen p-norm för området, se kap. Trafik och kommunikationer, bör avsteg från denna vara tillämpligt utifrån de aspekter som avsnittet "zonindelning" i samma kapitel beskriver.

Avsteg från p-normens generella zonindelning bedöms främja en utvidgning av stadskärnan.

Principskiss för disposition över Kungshagen

I korsningen Lennings väg samt Husarvägen/ Rättarvägen visas exempel på hur en kommunikationspark med plats för bussangöring om ömse sidor av Lennings väg kan anläggas.

Området skulle kunna utgöra en nod i stadens gc-stråk.

I området och intill området finns ett flertal planprogram framtagna. Dessa stämmer på det stora hela överens med intentionerna i denna översiktsplan.

Område 5 och 6

Utredningsområde för bebyggelse

Oppeby gård samt del av Oppeby

Bostadsområde med centrumbildning. God tillgänglighet till större transportleder samt Skavsta flygplats. Befintlig stadsbusslinje går utmed Eskilstunavägen – Regeringsvägen. Bostadsområden med god tillgänglighet till fritid, rekreation och natur. Området avses prioriteras för förtätning och utveckling.

Befintliga fotbollsplaner vid Krikonbacken är av stort värde och bör utvecklas/omvandlas i ett senare skede efter det att omvandlingen utmed Regeringsvägen är genomförd. Befintliga idrottsplaner (fotboll) bör då omlokaliseras till annan plats inom stadsdelen.

Vägledning och kvalitetsmål vid planläggning

Prioriterade planeringsmål

- ▶ Skapa planmässiga förutsättningar för > 1500 nya invånare.

För områden kring Regeringsvägen samt Eskilstunavägen föreslås en Integrerad stadsbebyggelse med planmässiga förutsättningar för kontor/handel samt bostäder.

Bostadskvarter skall rymma > 60 lgh/ ha för en genomsnittlig nattbefolkning om minst 130 inv./ha.

Riksintressen inom området

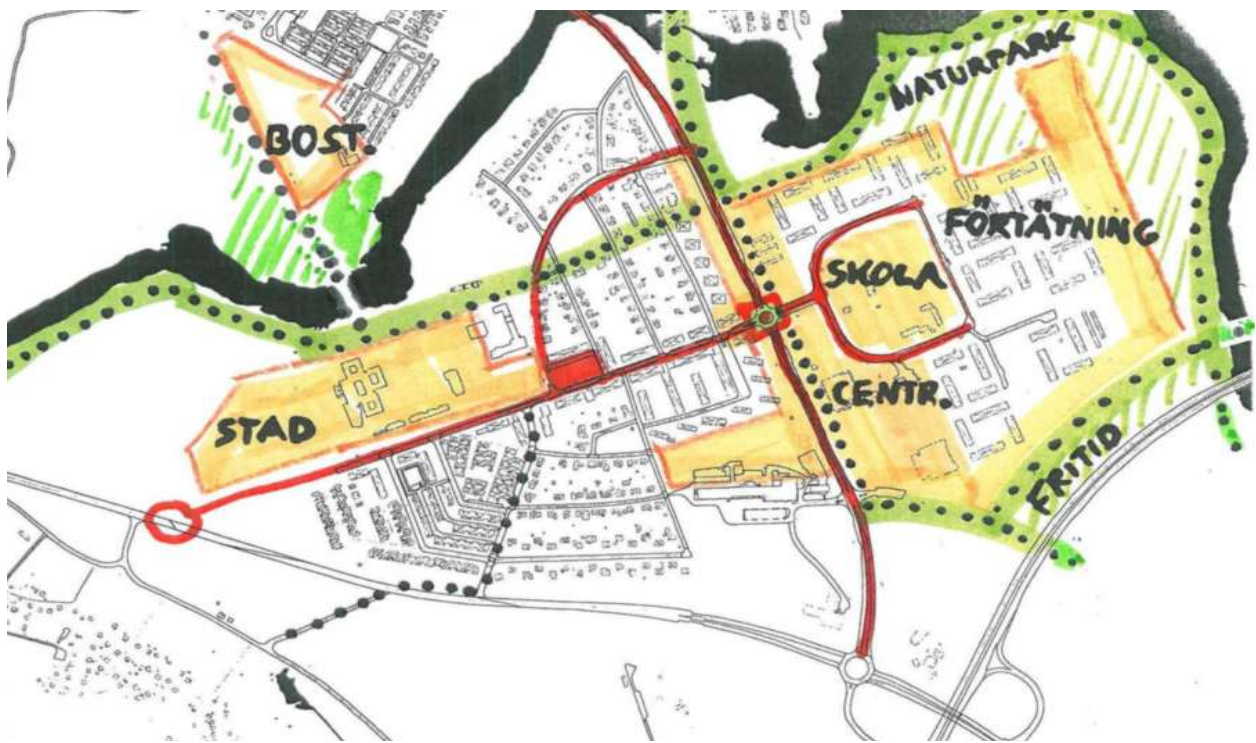
Nyköpingsån med omgivning utgör riksintresse för naturvård samt friluftsliv. (Orange markering i karta kap. Grönstruktur)

I området mellan Rv 52 och Oppeby samt Nyköpingsåns dalgång finns partier som omfattas av riksintresse för Kulturmiljö.

E4 och Riksväg 52 utgör riksintresse för vägtrafiken och avgränsar delvis området.

Allmänna intressen inom området

Samma område som Riksintresseområdet för naturvård omnämns i Länsstyrelsens naturvårdsprogram. (Orange markering karta Grönstruktur) I områdets södra del finns risk för buller från E4:an. För området Oppeby gård finns två mindre gravfält lokaliserade i områdets södra samt norra del med fasta fornfynd. Därtill finns tre noterade fasta arkeologiska fynd på berget norr om Oppeby gård.

Principskiss över Oppeby och Oppeby gård

För området Oppeby finns fasta fornlämningsområden för boplatser samt gravfält samt 5–6 mindre fasta fornlämningar.

Allé längs Bullerstavägen omfattas av biotopskydd enligt miljöbalken.

I skolområdet Oppeby gård återfinns sex objekt upptagna i Länsstyrelsens träinventering.

I Oppeby gård finns äldre bebyggelse. Områden som inte är bebyggda eller nyttjas av jordbruk anges som tätortsnära skog samt närströvområde.

I Oppebys sydvästra del finns karaktärsfull och sammanhållen villabebyggelse från 50–60 tal.

Området närmast E4, från Stenbrorondellen och Eskilstunavägen, har varit föremål för diskussion gällande framtida lokalväg.

Förslag bebyggelse/övergripande strukturer

Kvarterstrukturen föreslås bilda slutna kvartersformer utmed Eskilstunavägen samt Regeringsvägen.

Huvudleder för trafik föreslås utgöras av Eskilstunavägen, Hargsvägen samt Regeringsvägen med an-

slutning till Rv 52. En tät centrumbildningen föreslås kring korsningspunkten för Eskilstunavägen samt Regeringsvägen.

Det kan övervägas om denna plats även skall kunna utgöra ett kommunikationstorg där olika busslinjer kan angöra och mötas. Kommunikationstorget kan med fördel utgöra en av kommunikationsnoderna för stadens gc-nät.

Nuvarande handelsplats bör med fördel förtätas ytterligare genom att tillåta nya byggnader i flera våningsplan samt för olika typer av ändamål.

Utveckling av befintliga parkområden samt tillskapande av kombinerade park- och naturområden med förtätning av nya bostäder föreslås ske utmed Nyköpingsån.

Gc-nät i Oppebygård knyts samman dels med gc-nät för Harg genom en ny gc-bro över Nyköpingsån dels med gc-nätet söder om E4 genom en förbindelse vid Nyköpingsån och under E4.

För utpekade områden, med direkt anslutning till Nyköpingsån, är det av stor vikt att markdispositio-

nen innefattar områden med förutsättningar för olika typer av ekosystemtjänster. Dessa kan exempelvis vara plats för översvämning och sedimentering vid höga flöden, dagvattenrening, strandkantsarmering genom utvecklade rotsystem m.m.

Skola/Fritid

Nuvarande kvarter för skola i Oppeby gård föreslås utvecklas ytterligare inom kvarterets nuvarande gräns. Behovet av nya förskoleplatser motsvarar cirka 9 avdelningar. Släbroskolan behöver byggas ut för att kunna ta emot fler elever.

Nya anläggningar för sport och aktivitet förläggs i områdets sydöstra del utmed E4. Denna markanvändning föreslås kunna utgöra grund för att befintliga aktivitetsområden i Krikonbacken på sikt delvis eller helt omlokaliseras till förmån för bostadsändamål.

Vid planläggning som innebär att mark som är ämnat åt sport- och fritidsanläggningar tas i anspråk skall kompensationsåtgärder och/eller alternativt ny lokalisering utredas.

Befintlig bebyggelse

Befintlig bebyggelse utmed Regeringsvägens norra sida har entréer från respektive innergård samt med balkonger mot Regeringsvägen.

I syfte att skapa ett tydligare gaturum utmed Regeringsvägen rekommenderas planmässiga åtgärder som främjar upplevelsen av en sluten kvartersform samt ett enhetligt gaturum med samstämmigt fasaduttryck. (Exempel: Fastigheten norr om Regeringsvägen ges en utökad byggrätt som ligger i liv med nuvarande balkonger. Till den utökade byggrätten krävs tilläggsbestämmelse om krav på indragna balkonger. Entréer alt portal till innergård skall vara placerad mot Regeringsvägen.)

Mer vägledning finns beskrivet för områdena 5 och 6 i kapitel "Bebyggelse", under rubriken "R. Oppeby" och "S. Harg".

Befintlig bebyggelse vid Oppeby gård bedöms kunna utvecklas och förtätas genom att tillföra nya byggnader tillbyggnad/ påbyggnad

Säkerhet

Utmed Nyköpingsån finns geotekniska risker för skred. I kommunens kartdatabas finns uppgifter om att område vid Harg, norr om Nyköpingsån, kan utsättas för översvämning. (Uppgifterna är av äldre datum och dess tillförlitlighet är osäkert)

För utpekade områden i anslutning till Nyköpingsån ska beslut om planläggning föregås av fördjupad skredriskanalys. Syftet är att identifiera kritiska gränser för olika typer av markanvändning/ användningsgrad och lämpliga områden för ekosystemtjänster.

Grönstruktur

Områdena längs ån och vid Oppeby gamla skola är prioriterad grönstruktur. Precisering av värdena och hänsyn till dessa ska ske enligt riktlinjer i kap 9, Grönstruktur. Nyköpingsån utgör en av stommarna i Nyköpings grönstruktur och är av riksintresse för naturvärden och friluftslivet.

Ån är ett viktigt stråk för både människor/växter/ djur som medger förflyttning utmed ån, från jungfrulig mark och natur till Nyköpings centrala delar.

Graden av dess tillgänglighet, över och utmed ån, är avgörande för hur besökare och boende, djur och insekter, kan tillgodogöra sig upplevelsevärde och livsbetingelser som Nyköpingsån ger.

Om ny bebyggelse lokaliseras felaktigt kan kommunikationsmöjligheter brytas med konsekvenser som innebär att den biologiska mångfalden/artrikedomen i centrala Nyköping minskar.

Det är önskvärt att tillgängligheten till, och utmed, Nyköpingsån kan utvecklas till förmån för rekreation och fritid för boende och besökare.

En tätare bebyggelse föreslås ske utmed markerade markområden. Områdena närmast ån förädlas så till vida att stråket längs med ån föreslås göras mer tillgängligt för människor samt varvas med park- och natur eller en kombination av dessa.

Jordbruksmarken närmast ån, öster om Oppebygård samt norr därom, föreslås förberedas för parkändamål genom ny trädplantering. Denna åtgärd fyller även en funktion vad gäller ekosystemtjänster ge-

nom minskad risk för markerrodering. För parkzonen rekommenderas även att den anläggs på ett sådant sätt så att fler ekosystemtjänster kan tillkomma. Exempelvis rening och fördröjning av dagvatten i öppna system och dammar.

Vid planläggning skall eventuella behov av skydd enligt kap 7 Mb redovisas i planhandling samt genomförandebeskrivning.

I området för Oppeby gård och över ån till Stensborg samt i dess förlängning över Hargsvägen finns ett sammanhängande förbindelsestråk för växt- och djurliv kopplat både till land och vattenbiotoper. På platsen bedöms det finnas bra förutsättningar för att även till skapa ett förbindelsestråk över ån genom en gångbro, Hargförbindelsen.

Vatten och avlopp

Inför planläggning bör utredning göras i syfte att säkerställa VA-försörjningen samt dagvattenhantering som är förenlig med vattendirektivets krav och riktlinjer.

Utmarkerade parkzoner/bostadsområden rekommenderas för anspråk och åtgärder som främjar olika typer av ekosystemtjänster. Exempelvis dagvattenhantering m.m.

Vid dimensionering av teknisk infrastruktur vid Oppeby rekommenderas detta ske utifrån en helhetsbild av framtida VA-system för fler områden ex, Dammgruvan Skavsta m.fl.

Markhushållning

Centrumområden med god tillgänglighet till kollektivtrafik är värdefulla och föreslås planläggas för en högre boendetäthet och nyttjandegrad än idag.

Utifrån planeringsmålen om en blandad funktion med hög befolkningstäthet kan detta främjas genom planmässiga möjligheter till affärs och kontorsverksamhet i bottenvåning.

P-norm

Avseende föreslagen p-norm för området, se kap. Trafik och kommunikationer, bör avsteg från denna tillåtas utmed Eskilstunavägen samt Regeringsvägen

så att dessa stråk likställs med samma rekommendationer som zon 1.

Avsteg från p-normens generella zonindelning bedöms främja kollektivtrafikansvändning samt minska bilresor till Nyköpings stadskärna.

Område 7

Utredningsområde för bebyggelse

Del av norra Arnö, utmed Arnöleden

Delvis bebyggt bostads- och centrumområde.

Centrumbildning i form av handel, kyrka, skola. God tillgänglighet till stadsbusslinje samt rekreations- och friluftsområden.

Vägledning och kvalitetsmål vid planläggning

Prioriterade planeringsmål

- ▶ Skapa planmässiga förutsättningar för 1500 nya invånare.
- ▶ Förtätning och utbyggnad av bebyggelse ska främst ske utmed Arnöleden och korsningen med Örstigsleden.
- ▶ Integrerad stadsbebyggelse med planmässiga förutsättningar för kontor/handel samt bostäder.
- ▶ Befolkningstäthet: > 130 inv./ha.

Riksintressen inom området

Områdets nordligaste del kan ingå i influensområde till riksintresset för kulturmiljö, Stora Kungsladugård samt riksintresset för obruten kust.

Allmänna intressen inom området

- ▶ Området kan vara utsatt för buller från väg och järnväg.
- ▶ I området används skogspartier som skolskog.
- ▶ Övriga naturområden anges som tätortsnära skog och närströvsområde.
- ▶ I området finns en kyrka.

Förslag bebyggelse/övergripande strukturer

Arnöleden är den huvudled som bäst kan sörja för en effektiv kollektivtrafikutbyggnad. Utmed leden och söder om korsningen till Örstigsleden bedöms förutsättningar finnas för en fortsatt bostads- och

Principskiss över Arnö

centrumutveckling. Det bör med fördel prövas om området vid kyrkan kan utvecklas till en torgplats omgiven av ny centrumbebyggelse. Idag reglerar detaljplanen användningen för handel utmed Arnöleden. Denna bör med fördel kunna ändras till förmån för centrumutveckling med tillåtelse till fler våningar och åt fler ändamål.

Området norr om korsningen, utmed Arnöleden bedöms kunna utvecklas för bostadsändamål med entréer och innegårdar mot befintligt naturområde. Naturområdet föreslås förädlas i den mån att man tillgängliggör naturområdet genom att anlägga mindre park-/ natursområden med stigar samt gång- och cykelstråk. Hänsyn till grönstrukturens värden ska tas vid exploatering och kompensationsåtgärder för eventuella intrång ska göras. Befintliga bryn, våta partier och ädellövträd bör särskilt beaktas.

Området föreslås angöras via Arnöleden samt med någon infart från Örstigsleden.

Angöring till den föreslagna torgbildningen vid kyrkan sker från nuvarande infart från Arnöleden.

Skola/Fritid

I anslutning till området finns förskola samt skola, förskoleklass till årskurs 6. Den nya bostadsbebyggelsen leder till ett behov av cirka 9 nya förskoleavdelningar. En ny större förskola föreslås placeras norr om Örstigsleden vid lca. Herrhagsskolan behöver byggas ut för fler f-6 elever.

Vid planläggning som innebär att mark som är ämnat åt sport- och fritidsanläggningar tas i anspråk ska kompensationsåtgärder och/eller alternativt ny lokalisering utredas.

Befintlig bebyggelse

Område 7 berörs av rekommendationer i kapitel "Bebyggelse" nedan, under rubriken "Q. Arnö".

Säkerhet

På TGOJ-banan transporteras farligt gods vilket skall beaktas ur säkerhetssynpunkt vid planläggning.

Grönstruktur

Delar av området, väster om Arnöleden och norr om Örstigsleden, används idag som skolskog och som rekreationsområde. Möjligheten att ta sig genom skogsområdet är begränsat förutom i de delar där allmänna gång och cykelvägar finns anlagda.

En förtätning bedöms leda till att värdet av rekreationsområdet ökar samt att krav på tillgängligheten till området blir starkare. Arnöberget föreslås utredas för skydd enligt miljöbalken.

Vatten och avlopp

Begränsade möjligheter att idag omhänderta dagvatten.

Utmed Arnöleden och öster därom finns huvudledningsnät för VA.

Inför planläggning bör utredning göras i syfte att säkerställa VA-försörjningen. Befintliga VA-ledningar under stadsfjärdan har begränsad kapacitet.

P-norm

Avseende föreslagen p-norm för området, se kap. Trafik och kommunikationer, bör avsteg från denna vara tillämpligt utifrån de aspekter som avsnittet "zonindelning" i samma kapitel beskriver.

Avsteg från p-normens generella zonindelning bedöms främja en utveckling av stadsdelscentra samt stärka kollektivtrafikresandet till stadens centrala delar.

Område 8

Utredningsområde för bebyggelse

Del av Spelhagen

Verksamhetsområde i anslutning till stadskärnan.

Vägledning och kvalitetsmål vid planläggning

Prioriterade planeringsmål

- ▶ Integrerad stadsbebyggelse med planmässiga förutsättningar för skola, kontor, handel samt bostäder

Riksintressen inom området eller i direkt anslutning till området

Området ligger delvis inom riksintresseavgränsning för kulturmiljö Arnö-Stora Kungsladugård samt Riksintresse för naturvård, Kilaån. Därtill tangerar området TGOJ-banan som är riksintresse för järnväg samt i söder.

Allmänna intressen inom området

Delar av området bedöms vara utsatt för buller och vibration från järnväg. Området omfattas av mark med föreningar.

Förslag bebyggelse/övergripande strukturer

- ▶ Området föreslås få kompletterande bebyggelse, norr och söder om nuvarande byggnad.
- ▶ Parkering till området föreslås få uppföras utmed TGOJ-banan.
- ▶ Området mot Hamnvägen bedöms kunna utgöras av stadslik bebyggelse med plats för handel i bottenvåning.
- ▶ Områdets södra del bör företrädesvis utgöras av bostäder. Eventuell påverkan på riksintresset Arnö-Stora Kungsladugården bör studeras.

Principskiss över Spelhagen

Skola/Fritid

Om området byggs ut enligt intentionerna uppstår ett behov av 5 nya förskoleavdelningar.

Befintlig bebyggelse

Området domineras idag av en större industribyggnad. Byggnaden ligger väl avskilt från Arnöleden som tillsammans med övrig bebyggelse skapar en gles och spridd bebyggelse.

Vidare vägledning kan läsas i kapitlet Bebyggelse under avsnittet "Hamnen och Spelhagen".

Övrigt

Området angränsar indirekt till värmeverket i Nyköping varvid störningar i form av buller lukt kan förekomma.

Säkerhet

Områdets södra del bedöms beröras av framtida havsnivåhöjning med 55cm och en svallningszon som berör områden upp till 1.65 m över nuvarande medelhavsnivå.

På TGOJ-banan transporteras farligt gods vilket skall beaktas ur säkerhetssynpunkt vid planläggning.

Grönstruktur

Det går ett förbindelsestråk, Spelhagsförbindelsen, genom området som binder samman Kilaåkilen med Nyköpingsån. Förbindelsen finns till för att människor, växter och djur ska ha möjlighet att förflytta sig mellan grönområden. Konsekvenserna är att den biologiska mångfalden/artrikedomen kan komma att minska. Genom att lämna breda "gröna" gång- cykelvägar, gator m.m. så kan konsekvenserna för förbindelsestråket minska.

Strandzonen fyller en viktig funktion vad gäller rening av dagvatten. Om dessa ytor försvinner innebär det att dagvattnet inte renas i lika stor utsträckning och för med sig föroreningar ned i vattnet. Vilket i sin tur leder till försämrad ekologisk-/kemisk status. Enligt vattendirektivet får inte den ekologiska/kemiska statusen för vattendrag försämras.

Ökat boende längs med naturmark leder till att det ställs högre krav på hur naturen ska se ut. Den vilda naturen försvinner och städas bort, exempelvis döda träd, vilket har negativ inverkan på vissa arter av växter och djur.

Vatten och avlopp

VA-nätet i området är gammalt. Inför planläggning bör utredning göras i syfte att säkerställa VA-försörjningen.

P-norm

Avseende föreslagen p-norm för området, se kap. Trafik och kommunikationer, bör avsteg från denna vara tillämpligt utifrån de aspekter som avsnittet "zonindelning" i samma kapitel beskriver.

Avsteg från p-normens generella zonindelning bedöms främja en utveckling av stadsdelscentra samt stärka kollektivtrafikresandet till stadens centrala delar.

Område 9

Utredningsområde för bebyggelse

Folkungavallen – Kråkberget

Folkungavallen

Institutions- och verksamhetsområde i anslutning till idrottsanläggning, park och natur. Området är beläget i direkt anslutning till nya resecentrum med utbyggda gång- och cykelvägar utmed Nyköpingsån. Områdets läge medger en mycket hög tillgänglighet och området är därmed attraktivt för flera olika användningsområden.

Kråkberget

Delvis bebyggt område med äldre industri och bostäder från ca år 1950-1980.

Vägledning och kvalitetsmål vid planläggning

Folkungavallen

Området reserveras åt kommunala och regionala markanvändningsintressen så som skola, offentlig service, kollektivtrafik, bostäder.

Kråkberget

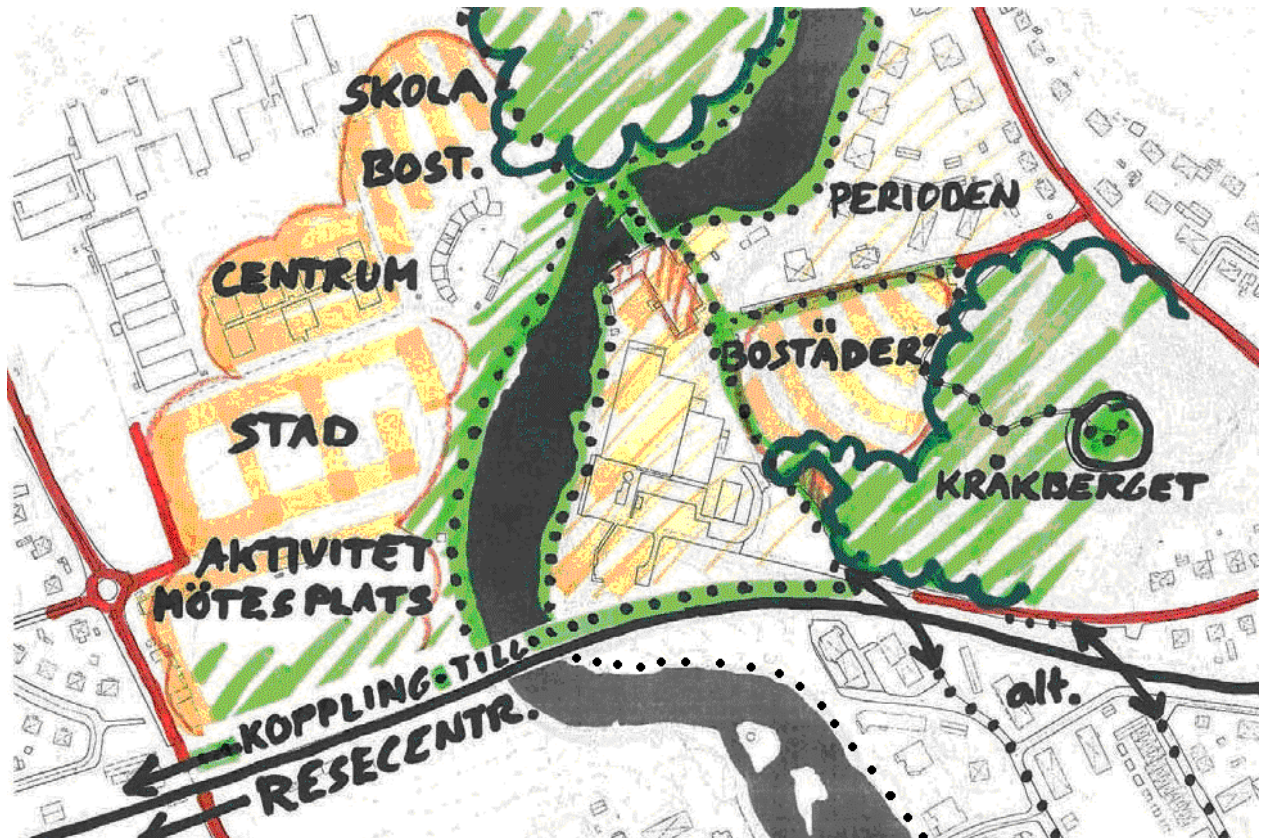
Områdets nordvästra del reserveras åt framtida markbehov för nya bostäder med högkvalitet, god anpassning till platsen och blandad upplåtelseform. Kråkbergets allmänna besöksvärde som utkikshöjd skall bestå men kan kombineras med viss bebyggelse. Området är prioriterat grönområde. Precisering av värdena och hänsyn till dessa ska ske enligt riktlinjer i kap 9, Grönstruktur. För att säkerställa kvalitet och anpassning till platsen kan markanvisningstävling tillämpas.

Riksintressen inom området

Nyköpingsån utgör riksintresse för naturvård och friluftsliv. Äldre industribyggnader utmed Nyköpingsån omfattas av beskrivningen av riksintresset för kulturmiljö.

Allmänna intressen inom området

Nyköpingsån ingår i Länsstyrelsens naturvårdsprogram. Området är utsatt för buller från järnväg. Skred och översvämningsrisk kan råda i området närmast Nyköpingsån. Områdets nordligaste del angränsar till Kommunalt naturreservat. Två stenmurar i området finns upptagna som fornlämningar.

Principskiss Folkungavallen/Kråkberget

Övrigt

Folkungavallen är angivet som värdefull bebyggelse i kommunens bebyggelseinventering. Naturen i områdets östligaste del utgör tätortsnära skog och närströvsområde. I området finns flera träd som är omnämnda i länsstyrelsens trädinventering.

Förslag bebyggelse/övergripande strukturer

Natur och parkområdet utmed Nyköpingsån föreslås förstärkas. Ny bebyggelse placeras lämpligast i anslutning mot befintligt institutionsområde vilken i sig bör kunna vara lämplig för ytterligare till- och påbyggnad.

En utökad skolverksamhet i området tillsammans med möjlighet till livsmedelshandel bedöms främja ett minskat resandemönster. En kombination av dessa två användningsområden, i direkt anslutning till resecentrum, underlättar och minskar transportbehovet för familjemedlemmar med arbete på annan ort.

Nya bostäder/kontor samt utbyggd skola ökar värdet av sportanläggning inom området. Folkungavallens

nuvarande storlek är dock inte avgörande för det värdet.

Rekreation/Fritid

Området har god tillgänglighet till rekreation och fritid, bl.a. genom att det gränsar till naturreservatsområdet Hållet samt Nyköpingsån.

Kråkberget utgör en av de högst belägna platserna i centrala Nyköping med möjlighet till god utsikt över staden. Tillgängligheten bedöms som låg.

Befintlig bebyggelse

Folkungavallen norra del är bebyggd med institutionsbyggnader för vård och omsorg. Södra delen används för idrott där en äldre läkta byggnad med mindre paviljonger är av kulturhistoriskt värde.

I området finns förskola samt en mindre F-6 skola.

Grönstruktur

Konsekvenserna av en förtätning beror på hur det genomförs. Nyköpingsån är ett viktigt stråk för både människor/växter/djur som låter dem röra sig in till

Nyköpings centrala delar. Om ny bebyggelse tillkommer nära ån skulle detta stråk komma att brytas och därmed minska den biologiska mångfalden/artrikedomen i centrala Nyköping.

Genom att inte bygga precis vid ån kan konsekvenserna för strandzonen och ån som förbindelsestråk minska. Strandzonen fyller en viktig funktion vad gäller rening av dagvatten. Om dessa ytor försvinner innebär det att dagvattnet inte renas i lika stor utsträckning och för med sig föroreningar ned i vattnet. Vilket i sin tur leder till försämrad ekologisk/kemisk status. Enligt vattendirektivet får inte den ekologiska/kemiska statusen för vattendrag försämras.

Ökat boende längs med naturmark leder till att det ställs högre krav på hur naturen ska se ut. Den vilda naturen försvinner och städas bort, exempelvis döda träd, vilket har negativ inverkan på vissa arter av växter och djur.

Vatten och avlopp

Inför planläggning bör utredning göras i syfte att säkerställa VA-försörjningen.

Markhushållning

Områdets mycket höga tillgänglighet är ytterst värdefullt för staden och utgör därmed ett stort intresse utifrån aspekten markresurshushållning.

Nuvarande markanvändning för främst sport/fritid och parkering bedöms ur den aspekten inte främja en effektiv markhushållning på ett optimalt sätt.

Område 10

Utredningsområde för bebyggelse

Dammgruvan

Strategiskt markområde för bostäder som kommunen redan utreder i ett pågående planprogram.

Området berör följande intressen vilka ska behandlas vid vidare planläggning:

Grönstruktur

Områdets norra del kan vara utsatt för buller från flyg och från järnväg i söder. Stora delar av området är prioriterad grönstruktur. Precisering av värdena

och hänsyn till dessa ska ske enligt riktlinjer i kap 9, Grönstruktur. Bland annat finns i områdets norra del äldre uppgifter om ett mindre naturskogsområde som också utgör nyckelbiotop. I södra delen ansluter Magniberg som föreslås utredas för skydd enligt kap. 7 Miljöbalken. I området finns flera fasta fornlämningar, ofta med anknytning till äldre gruvsdrift.

Allmänna intressen inom området

Områdets norra del kan vara utsatt för buller från flyg och från järnväg i söder. I områdets norra del finns äldre uppgifter om ett mindre naturskogsområde som också utgör nyckelbiotop. I området finns flera fasta fornlämningar, ofta med anknytning till äldre gruvsdrift.

Övrigt

Två objekt, ett i norr och ett i söder finns upptagna i kommunens bebyggelseinventering. Största delen av området utgör tätortsnära skog och närströvsområde.

Vatten och avlopp

Inför planläggning bör utredning göras i syfte att säkerställa VA-försörjningen.

Område 11

Utredningsområde för bebyggelse

Idbäcken samt del av Högbrunn

Strategiskt markområde för integrerad bebyggelse handel, kontor och bostäder. Planprogram finns framtaget.

Området berör följande intressen vilka ska behandlas vid eventuell planläggning:

Grönstruktur

Det går ett förbindelsestråk för människor genom området. Vid en förtätning skulle detta stråk kunna förädlas och göras mer tillgängligt för människor.

Områdena ligger på en plats där det råder brist på grönområden för boenden. Vid en förtätning finns möjlighet att anlägga parker/lekplatser/trädgårdar.

Vatten och avlopp

Inför planläggning bör utredning göras i syfte att säkerställa VA-försörjningen.

Område 12

Utredningsområde för bebyggelse

Skavsta verksamhetsområde

Strategiskt markområde för verksamhet och resecentrum. Området omfattas för närvarande av antagen fördjupning av översiktsplan 2006. Områdets geografiska avgränsning gällande riksintresset för järnväg justeras i detta förslag till att enbart omfatta det område som pekats ut som röd korridor i Trafikverkets järnvägsutredning.

Se karta "Skavsta verksamhetsområde"

Område 13

Utredningsområde för kommunikation

Strategiskt markområde för trafikplats som sammanbinder områdena Oppeby och Dammgruvan med Nyköpings centrum Skavsta flygplats, Stigtomta samt vägarna Rv52 och E4.

Området berör följande intressen vilka ska behandlas vid eventuell planläggning:

Riksintressen inom området

Området är i anslutning till riksintresset för kulturmiljö, Nyköpingsåns dalgång.

Allmänna intressen inom området

I områdets närhet finns naturområden upptagna i länsstyrelsens naturvårdsprogram. I området finns fornlämningar i form av boplats samt hållristning.

Övrigt

I områdets närhet finns närströvområde och tätortsnära skog.

Område 14

Utredningsområde för kommunikation

Strategiskt markområde för ny väganlutning av E4 vid trafikplats kungsladugård till riksväg 52 och Skavsta flygplats. Området omfattas av antagen fördjupning av översiktsplan.

Området berör följande intressen vilka ska behandlas vid eventuell planläggning:

Riksintressen inom området

Riksintresse för järnväg och framtida järnväg. Riksintresse för vägnät (E4, Rv52). Riksintresse för kulturmiljövård. Riksintresse för Naturvård.

Allmänna intressen inom området

Området hyser flertalet fornminnen söder om riksväg 52.

Grönstruktur

Beror på hur vägen utformas, men en konsekvens skulle kunna bli att vägen fungerar som en barriär för växter/djur/människor.

Område 15 och 16

Utredningsområde för kommunikation

Strategiska markområden för utredning kring ny väganlutning av E4 till Rv 52 (se område 14)

Området berör följande intressen som ska behandlas vid eventuell planläggning:

Allmänna intressen inom området

I områdenas närhet, söderut, finns några fasta fornminnen.

Område 17-18

Utredningsområde för kommunikation

Strategiskt markområde av betydelse för eventuell framtida anslutning av TGOJ banan till Skavsta Flygplats.

Området berör följande intressen vilka ska behandlas vid eventuell planläggning:

Område 17

- ▶ Riksintresse för framtida järnväg, Ostlänken/Götalandsbanan
- ▶ Riksintresse för väg
- ▶ Fornlämningar
- ▶ Rekommenderad väg för farligt gods

Område 18

- ▶ Riksintresse för väg
- ▶ Riksintresse för framtida järnväg Ostlänken/ Götalandsbanan
- ▶ Fornlämningar
- ▶ Förorenad mark
- ▶ Rekommenderad väg för farligt gods

Övrigt

Områdena tangerar Larslundsmalmens vattenskyddsområde.

Område 19**Utredningsområde för kommunikation**

Strategiskt markområde för ny trafikaneläggning till förmån för länsväg och riksintresse för kommunikation, Ostlänken (röd korridor).

Berörda vägar är E4, länsväg 219 och länsväg 223.

Området berör följande intressen vilka ska behandlas vid eventuell planläggning:

Området tangerar Riksintresse för kust och skärgård i söder samt natura 2000 område.

I området finns områden som finns medtagna i Länsstyrelsens Naturvårdsprogram samt i register för Nyckelbiotoper.

I området finns även skyddsområden för vatten.

Området hyser flertalet fasta fornlämningar och kulturhistoriska lämningar.

Övrigt

Området omfattar utpekade närströvsområden.

Område 20**Utredningsområde för kommunikation****Riksintresse för Järnväg**

Området omfattar Ostlänkens röda korridor för huvudbana (riksintresse).

Järnvägsutredning utgör framtida planeringsunderlag.

Område 21**Utredningsområde för kommunikation****Bibana Ostlänken**

Strategiskt markområde för järnväg.

Området omfattar Ostlänkens röda korridor för bibana (riksintresse).

Järnvägsutredning utgör framtida planeringsunderlag.

Riksintressen inom området

Se Kommunens särskilda ställningstagande till riksintressen.

Allmänna intressen inom området

I reservatsområdet för bibana till Ostlänkens huvudkorridor finns flera avsnitt som är av allmänt intresse för den framtida samhällsutbyggnaden.

Vägledning/rekommendation:

Parametrar för den sammantagna nyttan samt möjligheten till fortsatt samhällsutveckling av staden ska vägas in vid val av spårdragning inom korridoren av den nya bibanan.

Område 22**Utredningsområde för kommunikation****Hamnvägens förlängning**

Strategiskt markområde för trafikled.

Området omfattar utbyggnadsområde för Hamnvägens förlängning. Syftet med anläggningen är att effektivisera stadens trafiknät i allmänhet och därigenom minska trafikarbetet totalt sett inom staden.

Området är föremål för planläggning.

Område 23**Utredningsområde för kommunikation/ bebyggelse****Nyköpings Resecentrum**

Området omfattar Ostlänkens röda korridor för bibana (riksintresse).

Området utgörs av nuvarande stationsområde samt

markområde som avgränsas av Bangårdsgatan, Södra Bangårdsgatan samt Brunnsgatan.

Allmänna intressen inom området

Området omfattar markområde som är av intresse för stadens framtida samhällsutbyggnad.

Riksintressen inom området

Se Riksintressen -särskilt ställningstagande

Området är föremål för planläggning.

Område 24

Utredningsområde för kommunikation

Örstigsledens förlängning

Området omfattar utbyggnadsområde för Örstigsledens förlängning över Arnöleden och järnvägen till väg 511 med anslutning i en ny trafikplats. Syftet med anläggningen är att skapa en förbättrad tillgänglighet till centrala Nyköping och väg E4 för boende på Arnö.

Område 25

Utredningsområde för kommunikation

Flättnaledens förlängning

Området omfattar utbyggnadsområde för Flättnaledens förlängning norrut fram till Strandstuviksvägen med en gren som ansluter till Örstigsleden. Syftet med anläggningen är att avlasta Strandstuviksvägen och skapa en ökad tillgänglighet till Oxelösund för boende på de östra delarna av Arnölandet.

Allmänna intressen inom området

Inom påverkansområdet ligger grön kil med naturreservatet Janstorpsskogen samt några mindre områden av prioriterad grönstruktur. Leden skär genom grönt förbindelsestråk och produktiv jordbruksmark.

Rekommendationer

Flättnaledens utformning och placering skall främja:

- ▶ God trafiksäkerhet för gång och cykeltrafikanter utmed leden samt för de som passerar leden till och från Janstorpsskogen.

- ▶ Funktionen av den gröna förbindelsen mot Janstorpsskogen.
- ▶ Hushållning med jordbruksmark.
- ▶ Upplevelsevärde av befintlig grönstruktur.

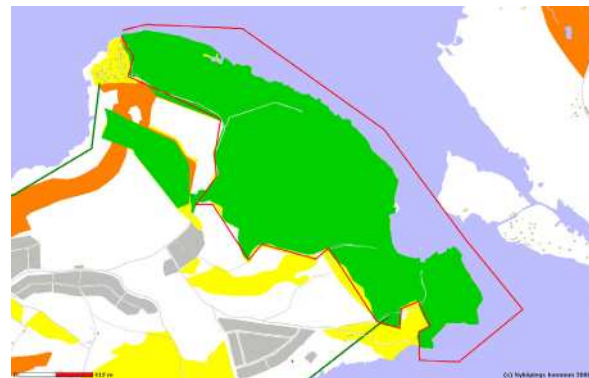
Vid lokalisering av leden bör hänsyn tas till fortsatt utbyggnad av staden samt utbyggnad av kollektivtrafikförsörjning.

Följande områden anses som aktuella för utredning om behov av skydd enligt 7 kapitlet miljöbalken: Områdenas exakta avgränsning sker vid ev. skyddande.

Område 26

Utredningsområde för skydd enligt miljöbalken

Östra Arnölandet från Linudden till Strandstuviken (inkl. Jungfruvassen)

Område 26, Östra Arnölandet

Beskrivning

Ett större sammanhängande skogsområde på isälvsediment med betade strandängar, fornlämningar och skans.

Området berör följande intressen vilka ska behandlas vid eventuell planläggning:

Prioriterade planeringsmål

- ▶ Bevarande och utveckling av områdets natur- och friluftslivsvärden. Huvudinriktning naturvård.

Riksintressen inom området

- ▶ Området omfattas av riksintresse för högexploaterad kust
- ▶ Delar av området är ingår i europeiska nätverket Natura-2000, området Jungfruvassen.
- ▶ Vattenområdet är av riksintresse för yrkesfisket.

Allmänna intressen

Omfattas delvis av Länsstyrelsens naturvårdsprogram för våtmark och betesområden, Strandområde vid Linudden. Inom området finns även nyckelbiotop och fornlämningar. Området ingår i Nyköpings grönkilar, Östignäskilen.

Övrigt

Området är utpekad som närströvområde. Sörmlandsleden går genom området.

Befintlig bebyggelse

I området finns ingen befintlig bebyggelse.

I SO finns en badplats och två bryggor.

Hot

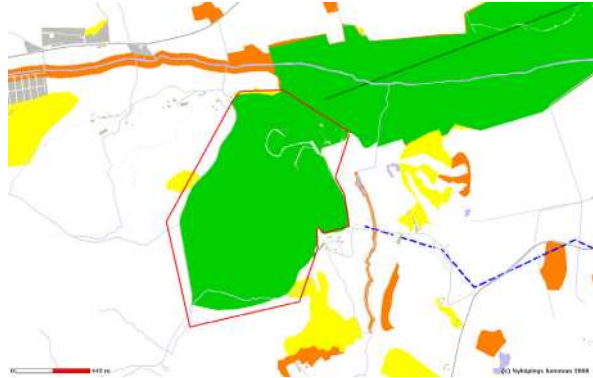
Produktionsinriktat skogsbruk, upphört bete, framtida exploatering.

Rekommendationer:

Bevarandeplanen för Natura-2000 området Jungfruvassen ska ligga till grund för eventuell reservatsbildning.

Endast anläggningar och byggnader som gynnar naturvården eller rörliga friluftslivet får tillkomma inom området.

Strandskydd utvidgas till 300 m alt. införs motsvarande i ev. kommande skyddsföreskrifter inom området.

Område 27**Utredningsområde för skydd enligt miljöbalken****Ryssbergen**

Område 27, Ryssbergen

Beskrivning

Ett större sammanhängande skogsområde som är en del av det större skogsområde som västerut övergår i Kolmården med omfattande friluftsanläggningar i form av Friluftsförbundet stugor med möjlighet till servering och övernattnings, skidbacke, motionsspår, skidspår. I öster starkt sluttande och ansluter till befintliga naturreservaten Svanviken/Lindbacke.

Prioriterade planeringsmål

- ▶ Bevarande och utveckling av områdets natur- och friluftslivsvärden. Huvudinriktning friluftsliv och motion.

Riksintressen inom området

Inga riksintressen berörs

Allmänna intressen

Området ingår i Länsstyrelsens naturvårdsprogram, Ryssbergen. Området ingår i Nyköpings grönkilar, Kilaåkilen. I delar bedrivs produktionsinriktat skogsbruk.

Övrigt

Området är utpekad som närströvområde. Sörmlandsleden går genom området. Fynd av rödlistade arter finns inom området. Ett flertal kända fornlämningar finns registrerade inom området.

Området utnyttjas flitigt för diverse motions och föreningsaktiviteter som löpning, utförsåkning på skidor, MTB m.m.

Befintlig bebyggelse

Inom området finns friluftsgård och flera anläggningar som skidbacke med lift och motionsspår.

Hot

Produktionsinriktat skogsbruk, framtida exploatering

Rekommendationer:

Endast anläggningar och byggnader som behövs för naturvård, friluftsliv, motion och rekreation får tillkomma inom området.

Område 28

Utredningsområde för skydd enligt miljöbalken

Ekensberg

Område 28, Ekensberg

Beskrivning

Ett större tätortsnära sammanhängande skogsområde som utnyttjas frekvent för motionsaktiviteter med friluftsanläggningar i form av motionsstuga och motionsspår. I öster finns äldre gruvområde.

Prioriterade planeringsmål

- Bevarande och utveckling av områdets natur- och friluftslivsvärden. Huvudinriktning friluftsliv och motion.

Riksintressen inom området

Riksintresset för utbyggnad av järnväg (Befintlig järnväg) gränsar i söder och riksintresset för vägtrafik (E4) gränsar i norr.

Allmänna intressen

Ingår i Länsstyrelsens naturvårdsprogram (Ekensberg och Grotta vid Ekensberg). Området ingår i Nyköpings grönkilar, Ekensbergskilen. En nyckelbiotop och ett antal skyddsvärda träd finns i SV och en nyckelbiotop med flertal rödlistade arter finns i ONO. Inom området vinnas även flera sumpskogar. Områdets södra del (gulmarkerat) kan, beroende på framtida järnvägssträckning, vara av framtida intresse för bostäder och icke störande verksamhet

Övrigt

Området är utpekade som närströvsområde. Utredningsområde 3, Förtättningsområde Brandkärr – Isaksdal/ Ekensberg gränsar till och överlappar delvis i SV.

Ett nedlagt gruvområde finns i ONO. Ett flertal kända fornlämningar finns registrerade inom området.

Befintlig bebyggelse

Inom området finns friluftsgård och flera anläggningar som skid- och motionsspår. I SV finns en telemast.

Hot

Produktionsinriktat skogsbruk, framtida exploatering.

Rekommendationer:

Endast anläggningar och byggnader som behövs för naturvård, friluftsliv, motion och rekreation får tillkomma inom området.

Eventuell avgränsning och föreskrifter ska ta hänsyn till anslutande riksintressen och telekommunikation samt avvägas mot ev. kommande bebyggelse intressen.

Gränsdragningen för Ekensbergskilen ska ses över när det finns ett slutgiltigt beslut om Ostlänkens sträckning.

Område 29

Utredningsområde för skydd enligt miljöbalken

Västra Hället

Område 29, Västra Hället

Beskrivning

Ett mindre tätortsnära skogsområde som utnyttjas för vardagsrekreation.

Prioriterade planeringsmål

- ▶ Bevarande och utveckling av områdets natur- och friluftslivsvärden. Huvudinriktning rekreation.

Riksintressen inom området

Riksintresset för utbyggnad av järnväg (Befintlig järnväg) gränsar i norr/öster och riksintresset för vägtrafik (E4) gränsar i söder/öster.

Allmänna intressen

Området ingår i Nyköpings grönkilar, områdena Magniberg-Västrahället. Tre identifierade fornlämningar/fornlämningsområden finns inom området.

Övrigt

Området är utpekad som närströvsområde. Sörmlandsleden går genom området. Begravningsplats angränsar i väster.

Hot

Produktionsinriktat skogsbruk, framtida exploatering

Befintlig bebyggelse

I norr finns Nyköpings frisksportsklubbs torp. Även i SV finns bebyggelse som tillhör begravningsplatsen.

Rekommendationer:

Endast anläggningar och byggnader som behövs för naturvård, friluftsliv, motion och rekreation får tillkomma inom området.

Ev. avgränsning och föreskrifter ska ta hänsyn till anslutande riksintressen och avvägas mot ev. anslutande bebyggelseintressen.

Område 30

Utredningsområde för skydd enligt miljöbalken

Magniberg, söder om Dammgruvan

Område 30, Magniberg

Beskrivning

Ett mindre tätortsnära skogsområde i form av sydvänd bergbrant med höga naturvärden.

Prioriterade planeringsmål

- ▶ Bevarande och utveckling av områdets natur- och friluftslivsvärden. Huvudinriktning naturvård.

Riksintressen inom området

Riksintresse för järnväg (TGOJ-banan) gränsar i söder.

Allmänna intressen

Området ingår i Nyköpings grönkilar, Områdena Magniberg-Västrahället. I väster finns ställverk och telemast/er. Fynd av rödlistade fladdermusarter.

En nyckelbiotop, en naturskog och en sumpskog finns

inom området, dessutom ett flertal skyddsvärda träd.

Några kända fornlämningar finns inom området.

Övrigt

Området är utpekad som närströvområde.

Hot

Produktionsinriktat skogsbruk. Bortröjning av död ved.

Befintlig bebyggelse

I väster finns ställverk och telemast/er.

Rekommendationer:

Ingen bebyggelse får tillkomma inom området.

Ev. avgränsning och föreskrifter ska ta hänsyn till anslutande riksintressen och energiförsörjningens intressen.

Område 31

Utredningsområde för skydd enligt miljöbalken

Arnöberget

Område 31, Arnöberget

Beskrivning

Ett mindre tätortsnära skogsområde som utnyttjas för vardagsrekreation och skolundervisning.

Prioriterade planeringsmål

- ▶ Bevarande och utveckling av områdets natur- och friluftslivsvärden. Huvudinriktning rekreation.

Riksintressen inom området

Inga riksintressen berörs

Övrigt

Området är utpekad som närströvområde och används som skolskog. Området omfattas av naturvärde enligt skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Hot

Produktionsinriktat skogsbruk, framtida exploatering

Befintlig bebyggelse

Ingen befintlig bebyggelse finns inom området men i anslutning till området finns/planeras bebyggelse. Området är detaljplanlagt som natur.

Rekommendationer:

Ingen bebyggelse får tillkomma inom området.

Ev. avgränsning och föreskrifter ska avvägas mot anslutande bebyggelses intressen.

5. Befolkning och bostäder

Enligt kommunens Vision 2020 är målet att kommunens befolkning ska öka med cirka 700 personer per år. Det är mer än en dubbling av de senaste årens befolkningsökning som legat på cirka 300 personer per år.

Den rådande bostadsbristen och den växande befolkningen innebär att vi kan räkna med att det krävs ett tillskott av minst en ny bostad för varje tillkommande hushåll. I Nyköpings kommun består ett hushåll av i genomsnitt 2,07 personer varför behovet blir cirka 340 bostäder per år om kommunens mål om en befolkningsökning på 700 personer per år nås.

Kommunens befolkningsprognos visar att det framförallt är tre ålderskategorier som kommer att öka i antal fram till år 2030, nämligen barn upp till 13 år, yngre vuxna från 20 till 39 år samt äldre över 80 år.

För att uppnå en tät och hållbar stad föreslås en omvandling av ett antal industriområden till blandade innerstadsområden med inslag av bostäder, kontor, service och verksamheter integrerade på kvartersnivå, en förtätning av stadsdelscentrumen i Oppeby och Arnö samt en inriktning om förtätning i redan bebyggda områden.

Antalet bostäder som kommer att tillkomma i omvandlingsområdena styrs av flera faktorer, bland annat val av stadstyp, exploateringsgrad samt fördelning mellan bostäder och verksamheter. Enligt de antaganden som har gjorts för respektive delområde kan totalt ca 11 800 invånare inrymmas i omvandlingsområdena.

Flest nya invånare ryms i Kungshagen (utredningsområde 4), nämligen 2 900 personer. I Spelshagen (utredningsområde 8) ryms 800 nya invånare. I norra delen av Idbäcken samt del av Högrbrunn (utredningsområde 11) finns plats för 2 400 personer medan Sunlight-området (utredningsområde 2) rymmer 1 200 personer. Nöthagen (utredningsområde 1) kan inrymma bostäder för 1 000 personer. I de västra delarna av Ekensberg finns plats för 500 personer (utredningsområde 3). Med den planerade utbyggnadstakten beräknas de nya planerade bostäderna i omvandlingsområdena täcka kommunens bostads-

behov för de närmaste 26 åren. I stadsdelscentrumen i Oppeby och Arnö finns förutsättningar för minst 1 500 nya invånare per centrum.

Rekommendationer

Nyköping kommun ska erbjuda ett omfattande, varierat och attraktivt bostadsutbud i Nyköpings tätort.

Stimulera utvecklingen av socialt sammansatta miljöer med ett varierat utbud av hustyper och upplåtelseformer mot bakgrund av de lokala förutsättningarna som finns i varje stadsdel.

Bostadsbebyggelse ska ske i de utpekade utredningsområdena i kapitel 4 med målet om en tät och attraktiv stad och i enlighet med rekommendationer i kapitel 7, bebyggelse.

6. Allmänna riktlinjer

Kommunen har pekat ut 31 markområden som är av vikt för Nyköpings kommande utveckling. Dessa områden berör mest större projekt och exploateringar och det är nästan omöjligt att förutse precis hur utvecklingen kommer att se ut i staden och vilka områden som kommer att anses vara attraktiva i framtiden. Därför har det tagits fram riktlinjer för de områden som inte pekats ut som "strategisk mark" eller "omvandlings-, förtättnings- och/eller utvecklingsområde". I detta kapitel så sammanfattas de allmänna riktlinjerna.

Allmän målsättning

Ny sammanhållen bebyggelse rekommenderas i lägen där förutsättningarna är goda att till rimliga kostnader ordna service, acceptabel trafikförsörjning och goda VA-lösningar. Stor hänsyn ska tas till platsens natur- och kulturvärden samt till friluftslivets intressen. Byggnader ska anpassas till landskapsbild och omgivande bebyggelse.

Planläggning

Det råder krav på detaljplan:

- för ny sammanhållen bebyggelse om fler än nio (9) hus.
- om det är en högt bebyggelsetryck i området.

Det kan även krävas detaljplan för enskilda byggnader och/eller anläggningar som ska ligga;

- ▶ i tätorter eller i sammanhållen bebyggelse
- ▶ i randzon till tätorter eller sammanhållen bebyggelse
- för att reglera utbyggnaden vid enstaka byggnad eller anläggning för att säkerställa enskilda eller allmänna intressen.
- om en enskild byggnad/anläggning kan anses medföra betydande miljöpåverkan,

Bygglovsplikt

Det råder alltid bygglovsplikt, men det är tillåtet att uppföra små tillbyggnader, komplementbyggnader, murar och plank utan bygglov i anslutning till en- och tvåbostadshus om området inte är detaljplanelagt. Lovbefrielsen gäller dock inte inom sammanhållen

bebyggelse där omfattningen av byggnadsverk kan anses vara betydande. Lovbefrielse enligt 9 kap 6§ plan- och bygglagen gäller därför inte för platser med sammanhållen bebyggelse i anslutning till områden med detaljplan.

Lovgivning/lokaliseringsprövning

Vid lokaliseringen av en ny permanentbostad bör den placeras i närheten av befintliga helårsbostäder eller i närheten av en större väg. Byggnaderna ska anpassas till platsens förutsättningar bl.a. med tanke på omgivande bebyggelse och tomtens storlek. För grupper av bostadsbebyggelse bör vatten- och avloppslösningar samordnas. Husen bör även etableras i rimlig närhet till allmänna vägar med kollektivtrafik.

Räddningstjänstens tillgänglighet till byggnader och en säkrad brandvattenförsörjning är förutsättningar för räddningstjänstens insatsmöjligheter. I områden där räddningstjänstens ordinarie beredskap inte räcker till kan speciella säkerhetshöjande åtgärder komma att krävas för att uppnå godtagbar brandskyddsnivå. En sådan åtgärd kan vara installation av sprinkler. Kraven kan också gälla i en byggnad där någon bedriver verksamhet och:

- där sannolikheten för brand är stor på grund av särskilda brandrisker eller
- där en brand kan bli för intensiv för att räddningstjänsten ska kunna bekämpa den framgångsrikt.

Vid lov- eller lokaliseringsprövning för ny anläggning eller byggnad och där risk föreligger för betydande miljöpåverkan på mark- och vattenområde, kan krav på miljökonsekvensbeskrivning ställas innan lov eller tillståndsgivning av verksamhet kan medges.

Vid lokaliseringsprövning i skredriskbenägna områden se rekommendationerna i kapitel 13, "Miljö, hälsa och säkerhet"

Riskområden

Byggnader ska höjdsättas och konstrueras så att de klarar förväntade framtida höga flöden. Inom 100 år bedöms konsekvenserna av klimatpåverkan innebära

ett höjt medelvattenstånd med +55 cm. Se även kapitel 13.

Vid planläggning närmare än 150 meter från riskobjekt eller led för farligt gods ska tidigt samråd hållas med räddningstjänsten avseende riskhänsyn och behov av eventuell riskanalys.

Förorenade områden

Vid lokaliseringssprövning i områden där markföroreningar kan befaras ska prövning ske i samråd med lämplig expertis.

Avloppsrening

Ny bebyggelse ska i så stor utsträckning som möjligt kopplas på det kommunala VA-nätet. Om detta inte är möjligt så ska avloppsrening kunna ske i enlighet med naturvårdsverkets riktlinje. Särskild hänsyn ska tas till ekologiskt känsliga områden och Natura 2000 områden (se kap. Blåstruktur)

Dagvatten

Vid nyexploatering och om möjligt även vid ny- eller ombyggnad i övrigt ska normalt lokalt omhändertagande av dagvattnet ske. Recipientens känslighet och dagvattnets föroreningsgrad ska styra hur dag-

vattnet hanteras. Särskild hänsyn ska tas till ekologiskt känsliga områden och Natura 2000 områden (se kap. Blåstruktur).

Buller och vibration

Risk för störande buller och vibrationer från störande anläggningar ska utredas vid lokalisering av ny bebyggelse. Som exempel på störande anläggningar är större eller kraftigt trafikerade vägar, järnvägar transformatorstationer med mera. Se även kapitel 13 avsnitt: Störande verksamheter.

Tillståndspliktig zon längs vägar och järnvägar

Inom ett avstånd av tolv meter från allmän väg får inte anläggningar och större åtgärder som påverkar trafiksäkerheten utföras utan länsstyrelsens tillstånd.

För följande större vägar är avståndet utökad:

- E4 50 m
- Riksväg 53 (Idbäcksrundellen) 50 m
- Riksväg. 53 (övriga delar) 30 m
- Riksväg 52 30 m
- Järnväg 30 m från spårmit

Jordbruksmark

Värdefull jordbruksmark som är av långsiktig betydelse för livsmedelsproduktion ska beaktas i planeringen. Åtgärder som påtagligt kan skada dess funktion ska undvikas.

Näringsupptagande skyddszoner rekommenderas längs kommunens vattendrag.

Vid ändrad markanvändning av jordbruksmark ska stor hänsyn tas till befintliga åkerholmar, gårdsgårdar, källor, småvatten, våtmarken, odlingsrösen och alléer etc i syfte att bevara biologisk mångfald och kulturlämningar. Dessa är inom jordbruksmark skyddade med allmänt biotopskydd enligt kap. 7 MB.

Den biologiska mångfalden liksom skogs- och odlingslandskapets kulturmiljövärden ska ha en framskjuten position vid kommunens bedömning i ärenden som rör odlingslandskapet.

Kraftledningar

Inom 25 m från allmän kraftledning i luft och 5 m från allmän kraftledning i mark ska samråd ske med ledningsägaren. Statens energiverk anger ett skyddsavstånd på upp till 10 meter för befintlig och planerad bebyggelse. Inom 200 meter från luftledningar ska hänsyn tas till möjlighet att genomföra flygburen besiktning med helikopter.

Bostäder och förskolor bör inte placeras så att de utsätts för över 0,4 mikro Tesla

Sammanfattning av rekommendationer

Här följer en kortare sammanfattning av de rekommendationer som ger i de olika kapitlen. Det finns även sidhänvisningar om du önskar läsa mer kring rekommendationerna och varför de finns.

Befolkning och bostäder

Nyköping kommun ska erbjuda ett omfattande, varierat och attraktivt bostadsutbud i Nyköpings tätort.

Stimulera utvecklingen av socialt sammansatta miljöer med ett varierat utbud av hustyper och upplåtelseformer mot bakgrund av de lokala förutsättningarna som finns i varje stadsdel. För att läsa mer om befolkning och bostäder se kapitel 5.

Större projekt med bostadsbebyggelse bör främst ske i de utpekade utredningsområdena i kapitel 4.

Bebyggelse

Betydligt flera människor ska få plats i Nyköping, fler ska vilja bo kvar här och nya ska lockas hit. Det kräver att bebyggelsen förtätas och att det sker med stadens unika karaktärsdrag och kvaliteter som utgångspunkt. Avtrycken från tidigare epoker – kulturhistoriska minnesmärken och trivsamma miljöer hör till de viktigaste förutsättningarna för stadens attraktionskraft och framtida utveckling. Äldre byggnader som har stor betydelse för stadens själ och identitet bör om möjligt stå kvar och utvecklas för nya ändamål.

I kapitel 4 anges 23 olika områden lämpliga för förtätning eller omvandling, främst med nya bostäder. Dessa ska inte förväxlas med de befintliga bebyggelseområden vars förutsättningar diskuteras i kapitel 7. I detta kapitel ges bland annat generella rekommendationer för befintliga stadstyper.

Här ges också förutsättningar för utveckling och förändringar i befintliga bebyggelseområden. Hänsyn ska där tas till de befintliga gaturummens kvaliteter samt till den befintliga bebyggelsens kulturhistoriska, konstnärliga och miljömässiga värden.

Bebyggelse vid kusten

Kriterier som gäller vid byggande av bostadshus:

- Öar utan bebyggelse får inte bebyggas.
- Skärgårdsbebyggelsens unika förutsättningar ska beaktas vid lovprövning.
- Fritidshus tillåts undantagsvis i området som naturlig komplettering till befintliga grupper av fritidshus.

Placering och utformning av byggnader:

- Nya anläggningar eller bebyggelse ska ta hänsyn till platsens karaktär och landskapsbild.
- Får ej beröra mark som är av betydelse ur allemansrättslig synpunkt, eller mark som utgör värdefullt närströvsområde för befintlig bebyggelse.
- Får inte störa upplevelsen av, för kusten, specifika natur- och kulturvärden.

Båtleder, hamnar och bryggor

Nya bryggor och småbåtshamnar bör lokaliseras till redan anspråkstagna och påverkade vattenområden som inte medför behov av återkommande muddring, Gemensamma lösningar är att föredra framför enskilda.

Verksamheter, Näringsliv och Service

En av Nyköpings främsta styrkor är den unika tillgången på transportslag – Skavsta flygplats, Oxelösunds hamn, E4:an, Södra stambanan, TGOJ-banan samt den kommande Ostlänken. Att utnyttja denna sammansättning av transportslag är en av kommunens viktigaste framtidsfrågor.

- Transportintensiva verksamhetsområden bör lokaliseras till platser med god tillgänglighet till de stora kommunikationslederna.
- Mark som genom sin beskaffenhet och läge är lämplig för utbildning bör säkerställas.
- Värna om och stärk närservicen i befintliga stadsdelar.
- Skapa goda förutsättningar för etablering av service i utredningsområdena.
- Hamnområdet och Nyköpingsån ska utvecklas så att det främjar besöksnäringen i Nyköping.
- En blandning av bostäder och verksamheter ska eftersträvas i befintliga och nya stadsdelar.

För ytterligare information se kapitel 8.

Grönstruktur

Grönstruktur utgörs av små som stora grönområden. Grönstrukturen bygger tillsammans med blåstruktur, bebyggelse- och infrastruktur upp vår stad. En sammanhängande grönstruktur är en förutsättning för att kunna behålla goda livsvillkor för växter och djur i en stad som växer. Det ger också goda förutsättningar för människors boendemiljöer och utvistelse. För rekommendationer av grönstrukturen se kapitel 9.

Blåstruktur

I och kring Nyköpings tätort finns en god tillgång till vatten genom åar, vattendrag, våtmarker, sjöar och havsvikar. Dessa olika vattenområden utgör stadens samlade blåstruktur. Våra vatten och stränder är en

av de viktigaste förutsättningarna för en attraktiv stad för boende och besökare. Dessa miljöer fyller även många ekologiska funktioner, bland annat som livsmiljö och spridningsväg för växter och djur.

För rekommendationer av blåstrukturen se kapitel 10.

Teknisk försörjning

Den tekniska försörjningen ska stödja och skapa goda förutsättningar för en hållbar utveckling.

Energi

Möjligheterna till uppvärmning med förnyelsebar energi ska särskilt beaktas vid nyetablering. Förutsättningar för gemensamma uppvärmningsanläggningar ska redovisas vid planläggning. Strategiska markområden för framtida anläggning och dess funktion bör säkerställas i planen.

Infrastruktur för el-laddning ska ingå i planeringen vid nybyggnation av nya stadsdelar/områden.

Bredband, IT och mobilmaster

Utbyggnad av tekniska infrastrukturplaneringar ska ske med så liten fysisk miljöpåverkan som möjligt och som anses rimligt utifrån total anläggningskostnad.

Vad gäller utformning är det av stor vikt att masterna eller mastornens dimensionering uppfyller krav för framtida samutnyttjande.

Vid bygglovansökan för mast ska lokalisering och utformning ske med hänsyn till landskapsbild samt till rekommendationer för områden med höjdstriktioner.

Vatten och avlopp

För en optimal dagvattenhantering krävs dagvattenutredningar för respektive område och utbyggnadsplan.

För att inte överbelasta VA-nätet ska behovet av fördröjning av dagvatten tillgodoses i vidare planläggning.

Området runt avloppsreningsverket bör inte bebyggas närmare än 500 m. Riktlinjer för hantering av dagvatten ska följas.

Renhållning

I planskedet ska plats reserveras för återvinningsstationer i nya bostadsområden. Avfallshanteringen ska planeras så att framkomlighet garanteras för både hämtningsfordon och hämtningspersonal. Dessutom ska tillgängligheten för avfallslämnare fungera.

För ytterligare information om teknisk försörjning se kapitel 11.

Trafik och kommunikationer

Vid planläggning bör mark reserveras för att möjliggöra planskildhet mellan gång- och cykeltrafik och bilvägnätet. Planläggning bör inriktas mot att skapa trygga cykelstråk under dygnets alla timmar.

Ett sammanhängande vägnät hela vägen fram till cykelparkeringar bör prioriteras för ökad trygghet och trafiksäkerhet. Cykelstråk genom parkeringsanläggningar ska undvikas. Kollektivtrafikplaneringen ska ingå i ett initialt skede i planprocessen.

Områden med ny eller kompletterande bostadsbebyggelse, särskilt viktiga målpunkter (t ex skolor, större arbetsplatser och kultur- och fritidsanläggningar) och perifera handelsområden ska ha hög tillgänglighet med buss.

Bostadsområden bör utformas med tillgång till hållplatser med högst 400 meters gångväg till närmaste busshållplats. Hållplatser bör göras tillgängliga för cykel. Ytor för biltrafik kan hållas nere på lokalvägnätet.

För ytterligare information om trafik och kommunikationer se kapitel 12.

Miljö, hälsa och säkerhet

Miljö- hälso- och säkerhetsfaktorer ska belysas tidigt i frågor som rör samhällsplanering.

Planläggning ska ske på ett sådant sätt att människors hälsa och välbefinnande säkerställs. Denna form av inriktning på samhällsplaneringen ska bidra till att minimera risker och sårbarhet i samhället samt att säkerhet och trygghet beaktas tidigt i processen. Naturvårdsverkets riktlinjer och miljö kvalitetsnormer ska användas i alla tillämpliga områden som rör

samhällsplaneringen, i synnerhet för områden som rör buller och vibrationer, luftkvalitet, samt markförurening och vattenkvalitet.

Rekommendationer för:

- Klimatpåverkan; Svallningszon
- Förorenad mark
- Skred och översvämning
- Störande verksamheter
- Transport av farligt gods
- Övrigt går att hitta i kapitel 13.

Kultur, folkhälsa och rekreation

Folkhälsoaspekten ska alltid tas i beaktande vid planering av bostäder och boendemiljöer. Barnens rörelsefrihet i närmiljön och samhället bör ökas genom att integrera barnplaner och barnkonsekvensanalyser i samhällsplaneringen. Jämställdhetsaspekter ska genomsyra kommunens planering av bebyggelse, transporter och offentliga miljöer.

Tillgänglighetsfrågor ska behandlas i kommunens detaljplaneprogram och detaljplaner. Tillgängligheten ska vara god för alla kommuninvånare och besökare oavsett eventuell nedsatt funktionsförmåga.

Miljöer som är av stor betydelse för friluftsliv, rekreation och fysisk aktivitet ska beaktas i planeringen och åtgärder som påtagligt kan skada deras värden ska undvikas. Vid nyexploateringar ska om möjligt planeras för gemensamma lösningar av utrymme för kultur och samhällsservice.

Idrottsanläggningar som vänder sig till åskådare från hela regionen ska i första hand lokaliseras till Rosvalla idrottsområde. En ny större ridanläggning kan behövas som ersättning för Bullersta vid Ostlänkens genomförande. Den bör lokaliseras inom cykel- och kollektivtrafikavstånd från centralorten.

Strandskydd

En utvidgning av ett strandskyddsområde ska endast medges om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften enligt 7 Kap 13§ Miljöbalken.

Förslag om utökning av strandskyddsområde ska vara platsspecifik och skälen ska vara tydligt motiverade i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer för utökat strandskydd.

Motivering för ytterligare utökning av skyddsområdet måste innefatta förklaring till hotbild mot det generella skyddsområdet samt varför det utpekade området måste ingå som tillägg till det generella skyddsområdet i syfte att eliminera det beskrivna hotet.

I sammanhanget är det också av stort värde att redogöra anledningen till varför andra skyddsformer enligt Kap 7 Miljöbalken inte är tillämpliga. Detta för att tydliggöra varför endast den valda skyddsformen är relevant att tillämpa.

Det utökade strandskyddet längs kusten får inte förhindra en naturlig samhällsutveckling. Stor hänsyn ska tas till befintlig infrastruktur och bebyggelse.

7. Bebyggelse

Nyköping ska utvecklas så att tätortens olika delar blir ännu trevligare att bo och leva i - under hela året och under dygnets alla timmar.

Stadens unika värden – dess karaktär, trevliga miljöer och avtryck från tidigare epoker gör staden attraktiv. Kulturmiljön är på så sätt en viktig förutsättning för stadens utveckling och tillväxt. Dess värden bör utnyttjas och om möjligt förstärkas, vilket kan ske genom positiva tillskott av ny bebyggelse.

Olika stadstyper och viktiga befintliga bebyggelseområden (betecknade A-Y på karta) går igenom i "Analys och underlag" där deras karaktär och identitet, värden och svagheter behandlas. Analysen leder till följande rekommendationer för ny respektive befintlig bebyggelse – generellt och för olika områden.

Ny bebyggelse – generella rekommendationer

I kapitel 4 "utredningsområden" ovan anges områden som bedöms vara särskilt lämpliga för förtätning eller omvandling. Även utveckling av avdra områden kan ge betydelsefulla tillskott.

I en stadsbyggnadsanalys som genomförts inför arbetet med denna fördjupade översiktsplan (se sid 9) framhålls att den skala och den funktionsblandning som finns i stadskärnan bör eftersträvas även i andra delar av staden.

- ▶ Blandning av bostäder och arbetsplatser eftersträvas i alla stadsdelar. Förutsättningar för butiker, service och andra verksamheter bör därför skapas i bostadshusens bottenvåningar .
- ▶ Kringbyggda kvarter bör i allmänhet eftersträvas, med byggnader av begränsad längd, mot tydliga gaturum och med trädgårdsrum i kvarterens inre.
- ▶ Utformningen av kommunikationsstråk och intressanta knutpunkter bör noga studeras.
- ▶ Gestaltningsprogram ska upprättas i detaljplanprocesserna eller vid detaljplanernas upprättande.
- ▶ Konsekvensanalyser för kulturmiljön ska upprättas vid behov.

Befintlig bebyggelse – generella rekommendationer

Stora delar av den befintliga bebyggelsen har en karaktär och struktur som begränsar dess direkta betydelse för ökad bostadsförsörjning. Befintliga delar har samtidigt en mycket stor betydelse för upplevelsen av staden, och därmed för dess långsiktiga attraktionskraft. Fördjupningsplanen anger förutsättningar för utveckling av befintliga stadstyper med beaktande av deras karaktär och värden. Stadstyperna som översiktligt genomgås är innerstad, villastad, öppen kvartersstad, småhus- och grupphusbebyggelse, storskaligt bostadsområde, verksamhets- och handelsområde, institutionsområde samt koloni- och fritidshusområde. Förutom generella rekommendationer för varje stadstyp anges förutsättningar som bör beaktas vid förändringar i 22 av tätortens befintliga bebyggelseområden.

Innerstad – generella rekommendationer

Bebyggelsen skall förtätas. Förutsättningarna skiftar mellan olika stadsdelar. Komplettering som kan leda till minskad social segregering bör prioriteras.

En kulturhistorisk byggnadsinventering bör genomföras. Särskilt bör stadskärnan (A och B), områdena kring Nyköpingshus, hamnen och Spelhagen (C och D), kring Borgaregatan (E), delar av Högbrunn (J) samt delar av Bergshammar (U) nämnas i detta sammanhang.

Komplettering, om- och tillbyggnader bör ta stor hänsyn till de befintliga gaturummens kvaliteter samt till den befintliga bebyggelsens kulturhistoriska, konstnärliga och miljömässiga värden. Förutsättningar för fler butiker och verksamheter bör skapas där så är möjligt. Gaturum bör gärna förstärkas och kompletteras med trädplantering.

Traditionell äldre villastad i områden som Östra Villastaden, Hållet, Harg, Oppeby, Högbrunn med flera bör komplettering i första hand ske mot trädgårdssidan.

Nyare områden med styckebyggda villor, grupphus- och radhusområden till exempel i Högbrunn, Rosenkälla, Bryngelstorp, Långsätter och

” Blandning av bostäder, arbetsplatser, verksamheter och service bör eftersträvas i alla stadsdelar ”

i Harg-Oxbacken kan i begränsad utsträckning prövas för komplettering med bostäder och verksamhetslokaler – gärna i mindre flerbostadshus. Även i dessa områden bör komplettering på befintliga småhustomter om möjligt ske mot trädgårdssidans.

Öppen kvartersstad i områden som Östra Bergen, Fågelbo, delar av Oppeby och Högbrunn med flera bör det typiska bebyggelsemönstret med fritt ligande byggnader och öppna samband mellan gata, bostadsgård och park bör tillvaratas. I centrala lägen kan kompletteringar prövas som går längre och förskjuter stadstypens karaktär mot innerstad med slutna kvarter.

Storskaliga bostadsområden finns bland annat i Stenkulla, Brandkärr, Oppeby gård, Rosenkälla och i Isaksdal. Deras öppna bebyggelsemönster i stora grönskande bilfria parker har värden som bör tas tillvara. Förändring bör ske så att ursprungliga kvaliteter tas tillvara, och så att hänsyn tas till den ursprungliga enkla arkitekturen.

Verksamhetsområden och handelsområden finns i Högbrunn, Oppeby, Björkö, Finntorp samt i Gumsbackens, Gustafsbergs och Påljungshages köpcentra. Särskilt äldre bebyggelse har i regel arkitektoniska kvaliteter som bör tillvaratas - Möjlighet att ge bebyggelsen en mjuk inramning med hjälp av vegetation och grön förgårdsmark bör utnyttjas.

Institutionsområdena i Hemgården, Hållet; Långberget, Hjortensberg, Rosvalla, Nyköpingshus, Folkungavallen med flera har enskilda större byggnader som utgör solitärer i välgestaltade parklandskap. Vid ändring bör och hänsyn tas både till parkerna och till den befintliga bebyggelsens arkitektoniska kvaliteter.

Koloni- och fritidshusområden, till exempel:

Ängstugan, Tjuvholmen, Enholmen, Örstignäs, Anderslund och Linudden har en grön inramning samt en brokig, varierad och småskalig karaktär som bör värnas.

Utveckling av några befintliga områden - rekommendationer

Stadskärnan – Väster och Öster (A och B)

- ▶ Fysiska förändringar i innerstan skall ske så att hänsyn tas till riksintresset för kulturmiljö.
- ▶ Stora Torgets, Teaterparkens och Östra Torgets individuella unika karaktär och identitet bör särskilt värnas.
- ▶ Gatunät, kvartersform, kvartersmönster och kvartersstorlek med ursprung i 1600-talets rutnätsplan skall finnas kvar.
- ▶ Kvarterens slutna karaktär och gatornas starka rumslighet skall tas tillvara och gärna förstärkas. Balkonger bör till exempel endast undantagsvis

tillåtas inkräkta på gaturum, och då endast om de utförs grunda och gestaltas omsorgsfullt.

- ▶ Äldre värdefull bebyggelse bör tillvaratas, till exempel genom att utvecklas för nya ändamål.
- ▶ Ny bebyggelses skala bör anpassas till den omgivande bebyggelsen. Nya byggnader längs gata bör till exempel utföras sammanbyggda och med längd som har den befintliga äldre bebyggelsen som förlaga.
- ▶ Högre ny eller påbyggd befintlig bebyggelse upp till 4-5 våningar kan prövas i stadskärnans utkanter, och då främst utföras i det inre av kvarteren eller med indragna kungsvåningar mot gata.
- ▶ Förutsättningar för butiker och andra publika lokaler i bottenvåningarna bör säkerställas. Särskilt viktigt är detta längs Västra och Östra Storgatorna och deras tvärgator.

Länsstyrelsen och kommunens gemensamma rapport »Nyköpingsbygdens och Nyköpings stads utveckling och framväxt« är viktigt underlagsmaterial för bedömning av kompletteringar och rumsliga förändringar i innerstaden.

Områdena kring Nyköpingshus (C), hamnen och Spelhagen (D)

Förutsättningar för handel och andra centumfunktioner bör säkerställas, främst i och kring de befintliga äldre karaktärsbyggnaderna.

Hamnen och Spelhagen ingår i område 8 i kapitlet "Utredningsområden för hållbar tillväxt" ovan.

Kring Borgaregatan (E)

- ▶ Ny något högre bebyggelse kan prövas norr om Södra Bangårdsgatan i samband med att ett resecentrum utvecklas.
- ▶ Nya byggnaders längd bör anpassas till den befintliga bebyggelsestrukturen.
- ▶ Hänsyn bör tas till framtida möjligheter att binda ihop centrum med stadsdelar väster och norr om stambanan och TGOJ-banan.
- ▶ Viss kompletterande bebyggelse i befintliga kvarters inre kan prövas.

Östra Villastaden

Delar av området ingår i område 23 i kapitlet "Utredningsområden för hållbar tillväxt" ovan.

Östra Bergen, Fågelbo, Ringvägen med omgivningar (F)

Områdenas karaktär ändras i någon mån i denna zon i och med att de får en mer central placering i staden.

Gaturum, gårdar och parker förstärks genom ny bebyggelse och medveten parkutformning.

Delar av området ingår i område 4 i kapitlet "Utredningsområden för hållbar tillväxt" ovan.

Kungshagen (G)

- ▶ Exploatering bör ske med stadslig tät struktur i slutna kvarter.
- ▶ Möjligheterna för park med vattenkontakt bör tas tillvara.
- ▶ Angränsande områdets kontakt med Stadsfjärden bör stärkas vid en omvandling av området.

Området ingår i område 4 i kapitlet "Utredningsområden för hållbar tillväxt" ovan.

Östra Villastaden (H)

All kompletterande bebyggelse bör placeras mot det inre av kvarteren, så att den ej påverkar gaturummen. Då kan även nya småhus prövas i det inre av de större fastigheterna. Se i övrigt Arkitekturprogram Östra Villastaden – 2001.

Högbrunn (J)

- ▶ Vid förändring bör upplevelsen av de befintliga barriärerna mot centrum – till exempel väg och järnväg - motverkas.
- ▶ Exploatering norr om Industrigatan bör ske med stadslik tät struktur
- ▶ Möjligheter att omvandla områdets kulturhistoriskt intressanta platser och byggnader till boende och icke störande verksamheter bör tillvaratas.

Delar av området berörs av område 2 och gränsar till område 11 i kapitlet "Utredningsområden för hållbar tillväxt" ovan.

Brandkärr (L)

Området innehåller storskalig bebyggelse i norr och varierad småhusbebyggelse i söder.

- ▶ Befintlig karaktär av "hus i park" i den storskaliga bebyggelsen bör tas tillvara.
- ▶ Fortsättning "statushöjande" renovering som inletts i området, t ex med påbyggnad och takterrasser kan gärna fortsätta.
- ▶ Både komplettering med låg bebyggelse och påbyggnader kan rekommenderas om parkrummen samtidigt förädlas.
- ▶ Områdets goda underlag för centrumfunktioner som bör utnyttjas bättre, till exempel i närheten av den ursprungliga centrumbildningen.
- ▶ Delar av det tidstypiska området bör skyddas av kulturhistoriska skäl – som del av riksintresset för kulturmiljö.
- ▶ Även förtätning av befintlig småhusbebyggelse i områdets södra del - villastad från olika epoker – kan prövas.

Delar av området ingår i område 3 i kapitlet "Utredningsområden för hållbar tillväxt" ovan.

Isaksdal (K) och Stenkulla (M)

- ▶ Områdenas karaktär av "hus i park" bör bibehållas.
- ▶ Påbyggnad av befintliga flerbostadshus kan prövas.

Isaksdal

- ▶ Komplettering med ny bebyggelse som inte påtagligt inkräktar på parkrummen kan prövas.
- ▶ Parkytorna bör förädlas ytterligare.

Båda områdena ingår i område 3 i kapitlet "Utredningsområden för hållbar tillväxt" ovan.

Rosenkälla (N) och Bryngelstorp (P)

Komplettering till exempel med mindre flerbostadshus som stärker förutsättningar för service och handel i Bryngelstorp kan prövas.

Omfattningen torde dock inte få någon större betydelse för bostadsförsörjningen.

Brandholmen (O)

Fortsatt utveckling av området bör ske med varierad bostadsbebyggelse samtidigt som förutsättningar för framtida handel och service säkerställs.

Arnö (Q)

Komplettering och omvandling med bostäder och verksamheter som skapar förutsättningar för ett nytt centrum bör studeras.

Området berörs av område 7 i kapitlet "Utredningsområden för hållbar tillväxt" ovan.

Oppeby (R) och Harg (S)

Förutsättningar för utveckling och förtätning bör studeras och utnyttjas.

Ett återupprättande av ett karaktärsfullt trivsamt

levande centrum i Oppeby kräver såväl förtätning som anpassning till och utnyttjande av den befintliga bebyggelsestrukturen.

Området berörs av område 5 och 6 i kapitlet "Utredningsområden för hållbar tillväxt" ovan.

Bergshammar (U), Svalsta (V), Enstaberga (X) samt Sjösa (T)

- ▶ Ny tätare exploatering med bostäder kan berika miljöerna kring de äldre industrierna i Enstaberga och kring de större befintliga butiksbyggnaderna i Bergshammar. Möjlighet att komplettera bebyggelsen med nya flerbostadshus bör prövas i samtliga fyra områden.
- ▶ I Sjösa kan viss utvidgning av bebyggelsen prövas, främst åt söder och öster. Viss förtätning med småhus kan prövas inom samtliga fyra områden.
- ▶ Kyrkomiljön i Bergshammar bör utredas ur kulturhistorisk synvinkel innan exploatering nära denna övervägs.
- ▶ De obebyggda områdena mellan Bergshammar, Svalsta och Enstaberga bör tills vidare behållas. Vid fortsatt bebyggelsestryck, bör orterna dock på sikt kunna slås samman till en ny tätort. Men detta bör då endast ske genom ny tätare bebyggelse med betydande inslag av flerbostadshus och service.

Gamla Lasarettets- och Slakthusområdena (Y)

- ▶ Slakthusområdet kan med fördel omvandlas radikalt, med tät stadslik bebyggelse. Delar av den befintliga äldre bebyggelsen bör tas till vara.
- ▶ Lasarettets gamla huvudbyggnads och grindstugors exteriör och dess park bör värnas, liksom siktlinjer mot byggnaden från söder.
- ▶ Kompletterande bebyggelse i villastaden bör placeras så att den inte förvanskar gaturummen. Arkitekturprogram Östra Villastaden från 2001 om liknande bebyggelse kan ge råd även i denna stadsdel.
- ▶ Ändringar och komplettering med nya bostäder kan prövas även i villastaden, till exempel mot tomtgränser i det inre av villakvarteren.

"Slakthusområdet" utgör östra delen av område 1 i kapitlet "Utredningsområden för hållbar tillväxt" ovan.

Bryngelstorp

8. Verksamheter, näringsliv och service

Framtida utveckling

En av Nyköpings främsta styrkor är den unika tillgången på transportslag – Skavsta flygplats, Oxelösunds hamn, E4:an, Södra stambanan, tgojbanan samt den kommande Ostlänken. Att utnyttja denna sammansättning av transportslag är en av kommunens viktigaste framtidsfrågor.

För att kunna attrahera nya företagsetableringar har kommunen en hög planberedskap med flera arbetsplatsområden för industri, handel och kontor. En målsättning är att kunna erbjuda flera alternativa lägen för företag som vill etablera sig i Nyköping. Efterfrågan på mark för företagsetableringar bedöms öka på sikt när kommunikationerna mot Stockholm förbättras.

Kommunens mål är att markreserven ska vara väsentligt större än den förväntade efterfrågan så att intresserade företag ska kunna erbjudas alternativ som stämmer med deras egna krav och önskemål.

Utöver de renodlade arbetsområdena finns lägen integrerade i stadskärnan och stadsdelarna, som är lämpliga för kontors- handel, och serviceverksamheter. Målet för den täta och attraktiva staden är en funktionsblandad stadsmiljö med både bostäder och verksamheter.

Service och utbildning

Offentlig service

Utbyggnaden av de utpekade utredningsområdena i kapitel 4 kommer att ställa krav på nybyggnad av grundskolor alternativt utbyggnad av befintliga skolor. Även gymnasieskolornas kapacitet kommer på sikt att behöva ökas. Behovet av barnomsorg ska tillgodoses kontinuerligt och integreras i alla nya bostadsområden.

De äldres behov av särskild omsorg och boendeform ökar på grund av utflyttning från vårdinstitutioner och det ökande antalet äldre. Behovet av vård ska i första hand tillgodoses genom områdesanknuten service.

Alternativa boendeformer som gruppboende och servicelägenheter integreras kontinuerligt i nya bostadsprojekt.

Kommersiell service

Stadskärnan med sina två centrumhalvor är och bör förbli basen för service i Nyköping. Med den kraftiga befolkningsökningen som planeras i tätorten kommer underlaget för handel att öka och stadskärnans serviceutbud förstärkas. Ytterligare utökning av centrumområdet föreslås inte, istället föreslås att bottenvåningar längs det befintliga gatunätet i stadskärnan i högre grad utnyttjas för service och handel.

Förutsättningar för närservice bör skapas. Genom att integrera bostäder och icke-störande arbetsplatser kan underlaget för service öka.

Högre utbildning

En satsning och utveckling av Campus Nyköping är strategiskt viktig för kommunen eftersom det bidrar till att minska utflyttningen av den yngre befolkningen. Därför ska mark som på grund av läge och/eller beskaffenhet för utbildning ska prioriteras för just utbildning.

Rekommendationer

- ▶ Transportintensiva verksamhetsområden bör lokaliseras till platser med god tillgänglighet till de stora kommunikationslederna.
- ▶ Mark som genom sin beskaffenhet och läge är lämplig för utbildning bör säkerställas.
- ▶ Värna om och förstärk när servicen i befintliga stadsdelar.
- ▶ Skapa goda förutsättningar för etablering av service i utredningsområdena (kap 4).
- ▶ Hamnområdet och Nyköpingsån ska utvecklas så att det främjar besöksnäringen i Nyköping.
- ▶ Områden med handel och/eller verksamheter ska planeras så att de går att kollektivtrafikförsörja på ett bra sätt.
- ▶ En blandning av bostäder och verksamheter ska eftersträvas i befintliga och nya stadsdelar.

9. Grönstruktur

Grönstruktur utgörs av såväl små som stora grönområden. Målet är att den biologiska mångfalden samt människans möjlighet till naturupplevelse ska föras vidare till kommande generationer. Nyköpings invånare ska ha god tillgång till rika naturupplevelser både i vardagen och i andra sammanhang. Barn och ungdomars naturupplevelse ska uppmuntras och förstärkas. Tillgänglighet till det gröna är viktig för alla. En sammanhängande grönstruktur är en förutsättning för att kunna behålla goda livsvillkor för växter och djur i en stad som växer. Det ger också goda förutsättningar för människors boendemiljöer och utevistelse. De gröna kilarna, som sträcker sig från värdefulla miljöer i stadens utkant in till stadens centrala delar, utgör stommen i grönstrukturen i Nyköpings kommun.

Rekommendationer

Generellt

Värderingen av grönområden och tillhörande rekommendationer i kartan över grönstruktur är vägledande för den fysiska planeringen. I gröna områden ska ingen exploatering ske. I orangea områden ska exploatering ske endast om områdets huvudsakliga värden inte går förlorade. I gula områden ska exploatering ske endast om hänsyn tas till områdets huvudsakliga värden eller om lämpliga kompensationsåtgärder sker för de värden som går förlorade. Ofärgade områden kan ha värden som inte har uppmärksamats i planen. Utredning av exploateringsintrång får göras i det enskilda fallet. Områden utanför befintlig grönstrukturplan ska kompletteras, till dess görs värdering av plan- och naturenheten.

Nyköpings kommun anser att principen om kompensation kan vara lämplig att använda vid planering av grön- och blåstrukturen. Vid ingrepp i grönområden gäller naturligtvis fortfarande att den negativa påverkan ska begränsas så mycket som möjligt. Vid planeringen bör man följa dessa steg:

1. Undvikande. I första hand ska negativ påverkan undvikas så långt som är rimligt.
2. Minimering. Negativ påverkan som inte kan undvikas minimeras så långt som möjligt.
3. Utjämning. Negativ påverkan som inte kan undvikas eller minimeras utjämnas i sitt funktionella sammanhang.
4. Ersättning. Negativ påverkan som inte kan undvikas, minimeras eller utjämnas i sitt funktionella sammanhang ersätts med annan funktion eller på annan plats.

Vid exploateringsintrång i färgmarkerade områden ska områdets värde och funktion i grönstrukturen särskilt kartläggas och, vid behov, ska lämplig kompensationsåtgärd föreslås. Kartläggningen bör göras i samband med detaljplanering alternativt i samband med tillståndsprövning. Samhällsplaneringen ska verka för att alla i kommunen naturligt förekommande arter ska kunna fortleva i livskraftiga bestånd. Särskild hänsyn ska tas till fridlysta, hotade och rödlistade arter.

Alla skolor bör ha högst 200 meter till närmsta grönområde. I alla äldreboenden bör man kunna se grönytor från fönstren. Alla äldreboenden bör ha högst 50 meter till närmsta grönområde.

Vid planering av nya bostäder bör det finnas ett grönområde inom 200 meter. Alla boende i Nyköpings tätort bör ha högst 200 meter till närmsta närströvsområde, grön kil, eller riksintresse friluftsliv eller naturvård. Närströvsområdet bör vara minst 1 ha och grön kil bör vara minst 3 kvadratkilometer. I områden med brist på närhet till grönområden ska vi ta fram förslag på hur parker, rabatter eller andra grönytor ska kunna stärkas.

Därför har parker, lekplatser och trädgårdar extra stor betydelse för upplevelsen av grönstruktur på Väster, Öster, Hemgården, delar av Arnö och delar av Oppeby.

Kommunen vill utreda möjligheten till någon form av naturskydd för de gröna kilar som inte har formellt skydd. I dagsläget saknas formellt skydd för: Kilaåkilen (Ryssbergen), Ekensberg, Örstignäs, Magniberg och Västra Hället.

Gränsdragningen för grön markering av Ekensbergskilen ska ses över när det finns ett slutgiltigt beslut om Ostlänkens sträckning.

Förbindelsestråk

Förbindelsestråk mellan gröna kilar, som illustreras på kartan över grönstrukturen och som även listas nedan, är särskilt värdefulla för grönstrukturen.

De ska bevaras och utvecklas för människor, växter och djur. Detaljbeskrivningar finns i "Analyser och underlag.

Numreringen hänvisar till motsvarande ID-nummer på kartan.

1. Å-promenaden utmed Nyköpingsån.
2. Brandkärrsförbindelsen – förbinder Ekensbergskilen med Nyköpingsåkilen
3. Rosvallaförbindelsen – förbinder Brandholmsförbindelsen och Labrokilen med Nyköpingsåkilen
4. Spelhagsförbindelsen – förbinder Nyköpingsåkilen med Kilaåkilen
5. Kungshagsförbindelsen – förbinder Nyköpingsåkilen med Brandholmsförbindelsen och Labrokilen
6. Brandholmsförbindelsen – förbinder Nyköpingsåkilen och Kungshagsförbindelsen med Labrokilen
7. Hargförbindelsen – förbinder Nyköpingsåkilen med Söra/Hovra
8. Hälletförbindelsen – förbinder Östra Hället med Västra Hället

9. Dammgruveförbindelsen – förbinder Magniberg och Östra Hället med Kilaåkilen och Spelhagsförbindelsen
10. Björköförbindelsen – förbinder Janstorpsförbindelsen och Spelhagsförbindelsen med Kilaåkilen
11. Janstorpsförbindelsen – förbinder Janstorpskilen med Björköförbindelsen och Spelhagsförbindelsen
12. Strandstuviksförbindelsen – förbinder Janstorpsskogen med Strandstuviken
13. Skansförbindelsen – förbinder Janstorpsskilen med Örstignäskilen
14. Arnöstrandförbindelsen – förbinder Örstignäskilen med Spelhagsförbindelsen
15. Malmbrukshageförbindelsen – förbinder Labrokilen med Ekensbergskilen

Fortsatt arbete:

Komplettering av värdering av grönstruktur och blåstruktur över de områden som inte ingår i grönstrukturplanen.

10. Blåstruktur

I och kring Nyköpings tätort finns en god tillgång till vatten genom sjöar, åar, vattendrag, våtmarker och havsvikar. Dessa olika vattenområden utgör stadens samlade blåstruktur.

Våra vatten och stränder är en av de viktigaste förutsättningarna för en attraktiv stad för boende och besökare. Dessa miljöer fyller även många ekologiska funktioner, bland annat som livsmiljö och spridningsväg för växter och djur. Målet är att Nyköpingsborna ska ha god tillgänglighet till vattendrag, hav och sjöar. Dessa vattenområden, liksom grundvattnet, ska ha god ekologisk och kemisk status enligt vattendirektivets normer. Volymen tillrinnande vatten till stadens sjöar och vattendrag ska behållas.

Rekommendationer

Generellt

Samhällsplaneringen ska bidra till att målet för blåstrukturen nås. Den ska ta hänsyn till vilket avrinningsområde eller havsbassäng som berörs och hur dess ekologiska och kemiska vattenkvalitet påverkas. Vattendirektivets miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram ska beaktas vid planläggning och tillståndsgivning. Gällande status framgår av analysdelen.

Dagvatten ska ses som en resurs i planeringen. Planeringen ska därför verka för att:

1. Förhindra att stora mängder dagvatten uppstår och fördröja det som uppstår.

Det kan exempelvis ske genom att behålla grönska i staden, planera för öppna dagvattenlösningar, använda genomsläppliga markbeläggningar samt anlägga gröna tak och väggar.

2. Minska mängden förorenande ämnen i dagvatten.

Det kan exempelvis ske genom att planera för att plats finns för att ta hand om snömassor. Införa krav på oljeavskiljare i dagvattenbrunnar på större parkeringsplatser. Planera plats för fördröjning i våtmarker, översilningsytor och öppna diken.

3. Bibehålla den naturliga vattenbalansen.

Det kan exempelvis ske genom att se till att plats finns för det renade dagvattnet att återgå till och fylla på vattendragen och grundvattenmagasinen. Vid exploatering ska kommunens riktlinjer för hantering av dagvatten följas.

Kommunen ska arbeta för att minimera påverkan från jord- och skogsbruk på våra vatten. Sjöar, vattendrag och hav ska ha goda förutsättningar för en mångfald av växter och djur.

Kommunen ska arbeta för att bevara eller återskapa naturliga vattendrag och ta bort vandringshinder. Nyköpings strand- och vattenområden ska vara attraktiva rekreatiomsområden för alla.

Kommunens ambition är att:

- bevara obebyggda stränder och fria vattenspeglar.
- skapa fler tillgängliga passager längs med stränder och fler vattenspeglar.
- befintliga strandbad ska ha en god vattenkvalitet och en hög grad av tillgänglighet.
- utveckla förutsättningarna för sportfiske.

Kommunen ska värna och utveckla strändernas ekologiska funktion som livsmiljö, spridningsväg, energikälla, reningsverk och klimatreglering. Vid exploatering av strand- och vattenområden ska principen om kompensation (se kap 9, Grönstruktur) användas. I detta sammanhang ska platsens ekosystemtjänster identifieras och beskrivas.

Särskilda rekommendationer för vattenområden

F = Friluftsliv

B = Biologisk mångfald

E = Ekosystemtjänster

Nyköpingsån

F Bevara och utveckla promenadstråk vid vattnet
(1). Avsätta mark för brobygg över ån vid Harg
(2). Främja anläggningar för friluftslivsaktiviteter kopplade till ån t.ex. åpromenaden, sportfiske och forspaddling.

B Kommunen ska bevara och utveckla förutsättningar för naturliga bestånd av fiskfauna och andra vattendjur i Nyköpingsån. Bevara strandkorridor för biologisk mångfald (1). Avsätta mark för att på sikt skapa fria vandringsvägar för fisk vid Storhuskvarn (3), Fors (4), Perioden (5) och Harg (6).

E Spara större obebyggda sammanhängande områden längs med ån (7).

Hovrasjön

F Främja anläggningar för friluftslivet kopplade till sjön tex. utomhuspedagogik, kanot, skridskoåkning och vandring (8).

Svärtaån-Kattgalgebäcken-Tunsättersbäcken

är Natura-2000 område och Ekologiskt särskilt känsligt område (ESKO) enligt 3 kap 3 § MB; Särskild hänsyn ska tas till ekologiska värden knutna till dessa vatten. Bevarandeplanen för Natura-2000 området Svärtaån ska ligga till grund för bedömningar inom dess avrinningsområde.

B Undvika ytterligare rätningar, invallningar och dämningar i vattendragen.

Avsätta markreserv där det behövs för att ersätta kulvert med öppet vatten och halvtrumma (9).

Sjösafjärden

B Utredda inför ev. marint reservat inom de kommunägda vattenområdena Sjösa 1:2 och Örstignäs 1:1. (10).

E Undvika ny strandnära bebyggelse.

Avsätta mark för att anlägga våtmark/översvämmade områden på våren (11).

Stadsfjärden-Mellanfjärden

F Genomföra Arnö vattenpark (12).

Planera ett tätortsnära havsbad.

Bevara promenadstråk vid vattnet (13).

Utveckla befintliga och planerade småbåtshamnar och undvika nya bryggor.

B Bevara strandkorridor för biologisk mångfald (13).

E Avsätta mark för att anlägga våtmark/översvämmade områden på våren (14).

Flättnabäcken

E Avsätta mark för att anlägga våtmark/översvämmade områden på våren och/eller meandrande dagvattendike (15).

Strandstugeviken-Snäckviken-Aspafjärden

Natura-2000 område. Särskild hänsyn ska tas till ekologiska värden knutna till dessa vatten.

F Bevara promenadstråk vid vattnet (16).

Avsätta mark för bättre tillfartsväg och parkering till Örstignäs handikappanpassat bad (17).

Främja anläggningar för friluftslivsaktiviteter kopplade till viken tex. fågelskådning, bad, snorkling.

B Bevara strandkorridor för biologisk mångfald (16).

Utredda inför ev. marint reservat (18).

E Avsätta mark för att anlägga våtmark/översvämmade områden på våren och/eller meandrande dagvattendike (19).

Stjärnholmsviken

I samarbete med Oxelösunds kommun avsätta mark för att anlägga våtmark/översvämmade områden på våren och/eller meandrande dagvattendike.

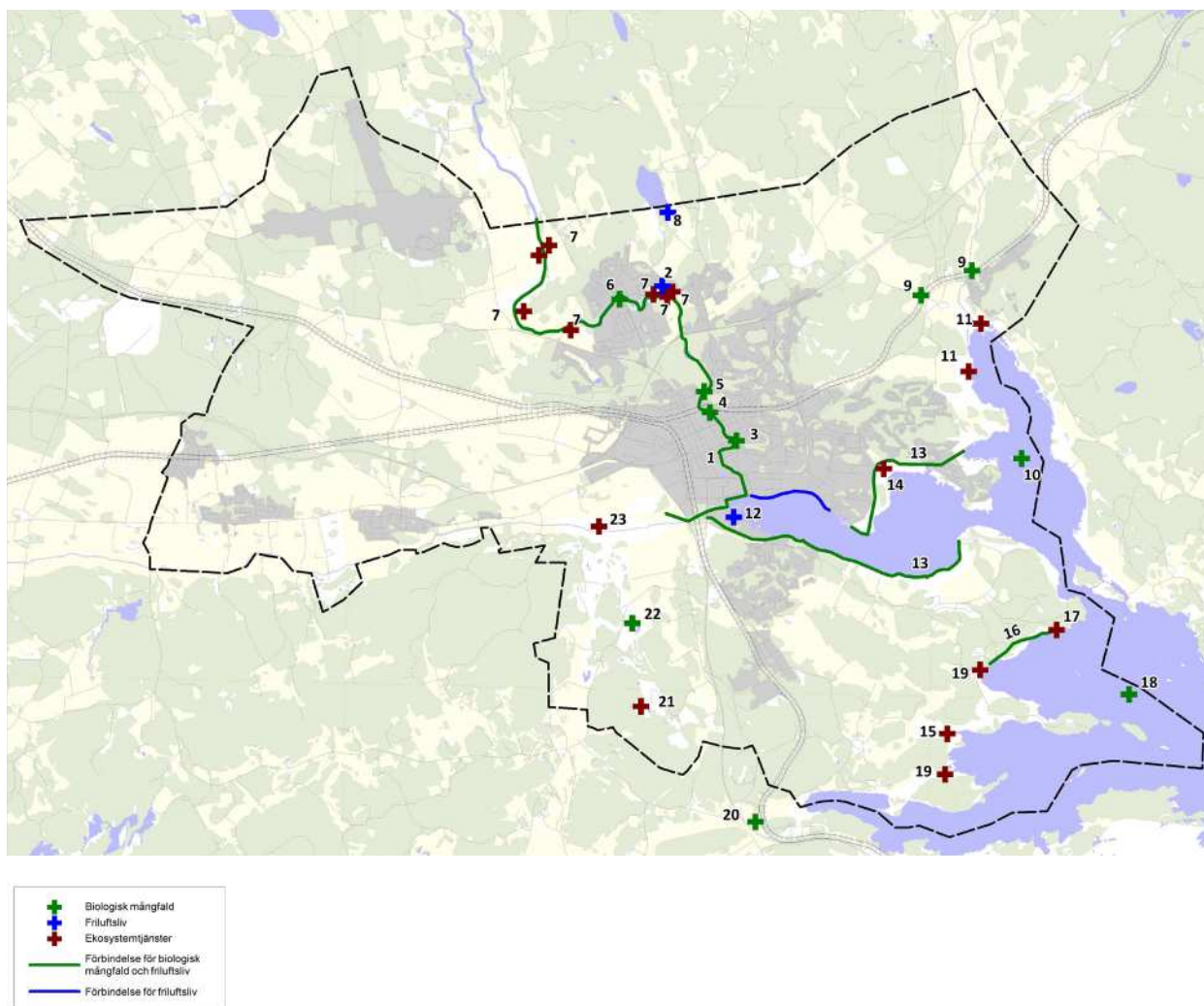
Kvarnbäcken

B I samarbete med Oxelösunds kommun avsätta mark för att ersätta kulvert med öppet vatten och halvtrumma (20).

E I samband med återställning av Björshult avsätta mark för bättre omhändertagande av dagvatten med hjälp av t.ex. vattendammar, meandrande dike (21).

Ryssbergen-Ärila

B Avsätta mark för att skapa ett sammanhängande system av öppna diken/bäckar och dammar (22).

Kilaån

Natura-2000 område och Ekologiskt särskilt känslområde (ESKO) enligt 3 kap 3 § MB; Särskild hänsyn ska tas till ekologiska värden knutna till dessa vatten.

Särskild uppmärksamhet ska ges till dagvattenrening och avloppslösningar inom avrinningsområdet.

E Undvika ny strandnära bebyggelse.

Avsätta mark för att anlägga våtmark/översvämmade områden på våren (23).

Idbäcken

B I samband med planering och exploatering avsätta mark för att ersätta kulvert och heltrumma med öppet vattendrag, helst meandrande, och halvtrumma.

11. Teknisk försörjning

Den tekniska försörjningen ska stödja och skapa goda förutsättningar för en hållbar utveckling.

Fjärrvärme

För området mellan Nyköping och Skavsta pågår diskussioner mellan Vattenfall och kommunen om fjärrvärmeförsörjning av nya områden. Det som diskuteras är Hemgården, Dammgruvan samt Skavsta sydöstra. För befintliga Skavsta pågår just nu ett arbete med att utöka det nuvarande lokala fjärrvärmenätet till att omfatta all befintlig bebyggelse.

Elnätet

Nätet för den övergripande elförsörjningen av Nyköping ses för närvarande över för att kunna hantera områden där belastningen börjat närma sig maximal gräns.

Bredband, IT och mobilmaster

I Nyköping levererar det kommunala bolaget Gästabudstaden fibernät. Utökning av fibernätet sker kontinuerligt. Kommunen ser positivt på en effektiv kommunikationslösning och att förbindelserna byggs ut.

Vatten och avlopp

I samband med att en förtätning av staden sker behöver hänsyn tas till den befintliga VA-anläggningen.

Förnyelse av VA-anläggningen sker med fördel i samband med utbyggnad och förtätning för att säkerställa driftfunktion och effektivisera genom samordning.

Renhållning

Nyköpings kommun strävar efter att komma högre upp i EU's avfallstrappa. Det innebär ett arbete med förebyggande åtgärder för att avfall inte ska uppstå och för att stimulera till återanvändning. Det avfall som uppstår ska kommunen samla in och se till att

det återvinns på ett miljömässigt riktigt sätt. Kommunen ska erbjuda insamlingsmetoder som underlättar för våra medborgare, "det ska vara lätt att göra rätt".

Rekommendationer

Energi

Möjligheterna till uppvärmning med förnyelsebar energi ska särskilt beaktas vid nyetablering. Förutsättningar för gemensamma uppvärmningsanläggningar ska redovisas vid planläggning. Strategiska markområden för framtida anläggning och dess funktion bör säkerställas i fortsatt planläggning.

Infrastruktur för el-laddning ska ingå i planeringen vid nybyggnation av nya stadsdelar/områden.

Bredband, IT och mobilmaster

Utbyggnad av tekniska infrastrukturanläggningar ska ske med så liten fysisk miljöpåverkan som möjligt och som anses rimligt utifrån total anläggningskostnad.

Vad gäller utformning är det av stor vikt att masterna eller mastornens dimensionering uppfyller krav för framtida samutnyttjande.

Vid bygglovansökan för mast ska lokalisering och utformning ske med hänsyn till landskapsbild samt till rekommendationer för områden med höjrestrektioner.

Dagvatten

För en optimal dagvattenhantering krävs dagvattenutredningar för respektive område och utbyggnadsplan.

För att inte överbelasta VA-nätet ska behovet av fördröjning av dagvatten tillgodoses i vidare planläggning. Handbok för tjänstemän: Riktlinjer för ansvarsfördelning och övergripande förvaltningsfrågor för dagvatten ska följas. Se även rekommendationer under kap 10, Blåstruktur.

Vatten och avlopp

För en optimal dagvattenhantering krävs dagvattenutredningar för respektive område och utbyggnadsplan.

För att inte överbelasta VA-nätet ska behovet av fördröjning av dagvatten tillgodoses i vidare planläggning. Området runt avloppsreningsverket bör inte bebyggas närmare än 500 m. Riktlinjer för hantering av dagvatten ska följas enligt kommunens VA-plan eller dagvattenpolicy.

Renhållning

I planskedet ska plats reserveras för återvinningsstationer i nya bostadsområden. Avfallshanteringen ska planeras så att framkomlighet garanteras för både hämtningsfordon och hämtningspersonal. Dessutom ska tillgängligheten för avfallslämnare fungera.

Den tekniska försörjningen ska stödja och skapa goda förutsättningar för en hållbar utveckling.

12. Trafik och kommunikationer

Nyköpings mål om att växa under de kommande åren kommer att medföra att det totala antalet resor kommer öka. Den tätare stad som eftersträvas kommer att kunna ge goda förutsättningar för alternativa färdmedel till bilen. Det ställer dock mycket stora krav på att andra färdmedel än bilen: att de fungerar väl samt kan samordnas och utvecklas för att erbjuda ett större mervärde och uppfattas som attraktiva. Förtätning utmed kollektivtrafikstråken medför dessutom att kundunderlaget ökar vilket ger förutsättningar för en högre trafiktäthet och förbättrad service.

För Nyköpings tätort finns en infrastrukturplan som antogs av Kommunfullmäktige i december 2010. I den finns inriktningar för bland annat utbyggnad av huvudvägnätet, cykel- och gångnät, stadsbusslinjer m.m. En revidering av infrastrukturplanen bör ske för att möta kommande behov och även inkludera området ut till Skavsta.

När ny bebyggelse anläggs bör en generell hållning vara att gångtrafik prioriteras före cykel, kollektivtrafik och biltrafik i fallande ordning, utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Det måste givetvis ske följsamt men förhållningssättet ska kunna användas för att inte bortse från att alla färdstätt behövs.

Det är också viktigt att använda fyrstegsprincipen, som innebär att ny infrastruktur inte ska ske förrän man har provat möjligheten att minska trafikbehovet, förändra människors val av färdmedel, effektivisera det befintliga trafiksystemet eller göra mindre förändringar.

Gångtrafik

Tätare struktur i såväl nya som gamla områden ger goda förutsättningar för fler att röra sig till fots. Det i sin tur ger mer liv till gatorna. Genhet, trivsel och trygghet är grundläggande faktorer för att göra det attraktivt att gå.

Cykeltrafik

Det befintliga cykelvägnätet är viktigt att bevara och utveckla genom att binda samman de felande länkar som saknas i nätet. God drift och underhåll av det befintliga cykelvägnätet är av mycket stor vikt för att

öka användningen av cykel. Cykelparkeringar ska anläggas vid alla typer av målpunkter i samhället.

Kollektivtrafik

I samband med att Resecentrum flyttas bör det skapas en ny målpunkt i centrum för att förbättra busstrafikens tillgänglighet till stadskärnan, dess verksamheter och handel. I en stad som växer måste man ibland prioritera vissa trafikslag före andra. Därför är det nödvändigt att utforma trafiklösningar för ökad framkomlighet åt kollektivtrafiken - särskilt i de mer centrala delarna. Framkomligheten kan hållas uppe genom till exempel busskörfält, signalprioriteringar, färre hållplatser och raka linjesträckningar. Kollektivtrafikens koppling mellan bebyggelse och vägen fram till hållplats är också av stor vikt för upplevelsen av hela resan.

Resecentrum

Ett nytt resecentrum, där man sammanför buss och tåg, i hörnet Brunnsgatan/Södra Bangårdsgatan kommer att innebära stora påfrestningar på trafiken i och omkring området. För att göra Resecentrum tillgängligt behöver infrastrukturplaneringen vara mycket målmedveten kring trafiksituationen och vilka färdslag som ska prioriteras.

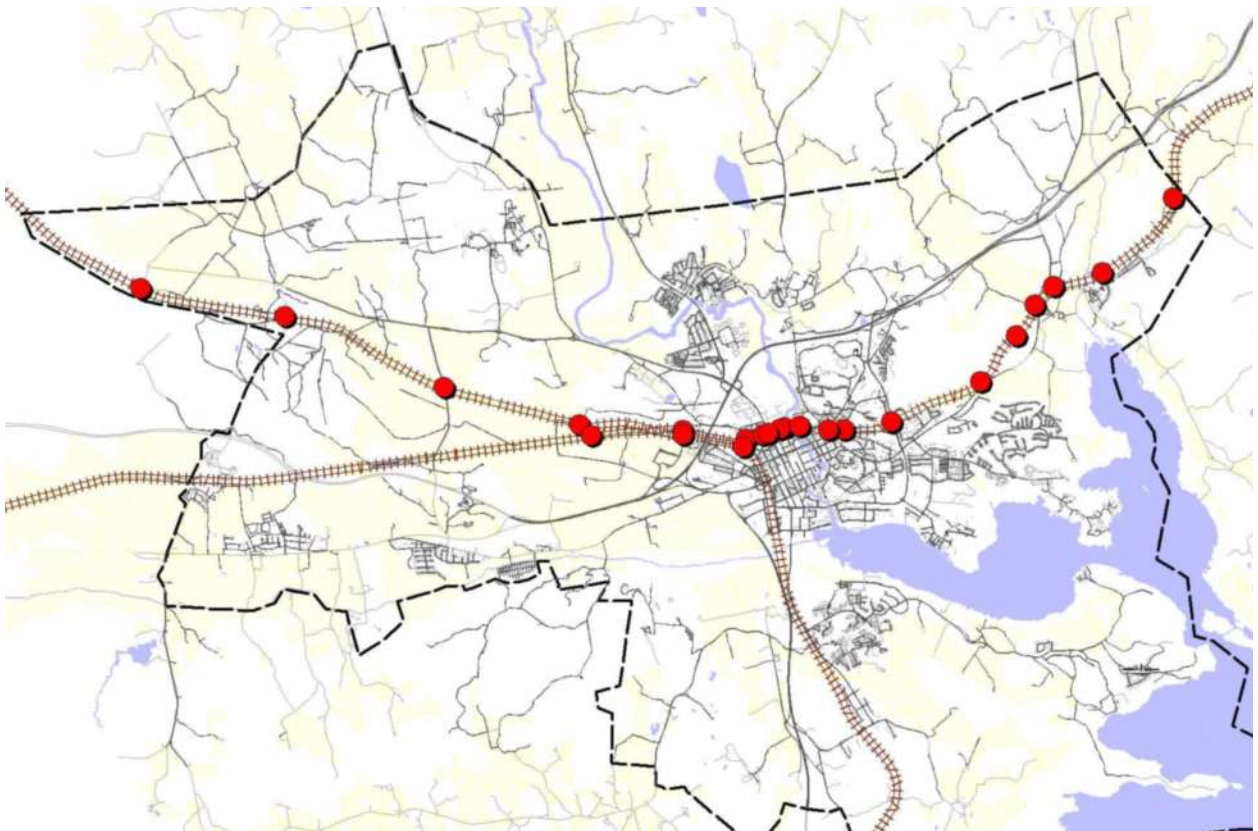
Kollektivtrafiken behöver prioriteras och få mycket god framkomlighet i området så att den blir tillgänglig för resenärerna. Tillgängligheten för gång- och cykeltrafik ska vara minst lika god. Det gäller från alla riktningar och ända fram till stationen. Befintliga gång- och cykelvägar är mycket viktiga länkar i vägnätet och bör så långt som möjligt vara anslutna utan avbrott till och från Resecentrum. Bilister kan tvingas parkera på lite längre avstånd men kan därför använda de goda gångvägarna till tåg och buss.

Skavsta Resecentrum

Skavsta resecentrum kommer med stor sannolikhet att trafikeras av mer busstrafik i samband med att Ostlänken är färdigställd. Detta måste tas i beaktande när Trafikverket projekterar för anläggningen. Det måste finnas angoringsmöjligheter i anslutning till resecentrum både för lokal som regional busstrafik.

Viktiga passager över eller under bibanan för Ostlänken (inom tätorten)

Viktiga passager över eller under bibanan för Ostlänken

TGOJ-banan

Hela anläggningen som faller under begreppet TGOJ-banan utgörs av järnvägssträckningen Oxelösund – Grängesberg. För kommunens vidkommande är banans nuvarande huvudfunktion för godstrafik en viktig tillgång samt förutsättning för industri och näringsliv. I samband med utredningsarbetet för Ostlänken och en framtida järnvägsstation vid Skavsta flygplats har frågan lyfts om att säkerställa en framtida möjlighet att ansluta TGOJ-banan till stationen vid Skavsta norrifrån med en koppling till Eskilstuna och Västerås i syfte att kunna tillgodose transport för person och godstrafik. Persontrafik på banan har utretts flera gånger sedan den upphörde på 1980-talet. Kommunen är positiv till att persontrafiken återupptas på banan men kan konstatera att flera övergripande åtgärder är nödvändiga för att en effektiv persontrafik ska kunna bedrivas.

Banan utgör idag en västlig barriärgräns för staden. Planeringen av malmtransporter från Bergslagen till hamnen i Oxelösund kommer att få betydande konsekvens för stråket igenom staden och dess omgivning. Detta behöver tas hänsyn till när planeringen av bostäder eller infrastruktur i närliggande områden görs.

Ökad belastning på huvudvägnätet

Vid utbyggnad av den täta attraktiva staden Nyköping, med mer utrymme för trevligt boende och social samvaro, kommer en mer yttnål planering för biltrafiken att vara nödvändig. Trots det kommer den nya planerade bebyggelsen innebära ökad biltrafik. Det kommer att få inverkan på hela Nyköpings vägsystem, men speciellt på Hamnvägen och Lennings väg. Tidvisa kapacitetsproblem har tidigare identifierats på Brunngatan, Repslagaregatan, Järnvägsleden, Västerleden och Arnöleden. Ett väl fungerande huvudvägnät, som trafiken snabbt kan ta sig ut på, är av stor vikt för att hantera de stora trafikströmmarna. Samtidigt ökar det förutsättningarna för kollektivtrafiken och minskar smittrafik genom t.ex. bostadsområden. En utbyggnad av Hamnvägens förlängning med förbättrad kapacitet i cirkulationsplatserna innan år 2020 är en förutsättning för att det inte ska uppstå stora framkomlighetsproblem på Västerleden och Arnöleden. Till år 2030 krävs

en utbyggnad av Kungsladugårdsleden som knyter ihop väg 52 med E4:an. Denna led är extra viktig då utbyggnaden av Dammgruvan tar fart och när Ostlänkens station på Skavsta är i full drift.

Slutsatser från trafikanalys

I kapitel 4 belyses två områden som är av strategisk betydelse för nya trafikleder: Kungsladugårdsleden (nr 14) som är en ny anslutning av E4:an till riksväg 52 och Skavsta flygplats samt en förlängning av Hamnvägen (nr 22) över TGOJ-banan. Syftet med dessa utpekade infrastrukturleder är att i möjligaste mån skapa förutsättningar för minskad genomfartstrafik och att kunna köra runt Nyköping istället för genom staden. På så sätt kan mer utrymme skapas för kollektivtrafik, gång och cykel samt den biltrafik som sker in till staden.

Vikten av dessa länkar bekräftas av den trafikanalys som genomförts, se bilaga 5. I den fördjupade översiktsplanens målbild år 2030 kommer Nyköpings tätort att ha 10 000 fler invånare än idag. Trafikanalysen visar att framkomligheten blir ungefär densamma 2030 som 2013 med de val av färdmedel som vi har idag och när Hamnvägens förlängning och Kungsladugårdsleden är utbyggda. Om andelen kollektivtrafik dubblas visar analysen att fördröjningen i trafiksystemet kan halveras. Om dessutom gång- och cykeltrafiken kan öka innebär det att fördröjningen minskas ytterligare.

I en utblick mot 2050, då Nyköpings befolkning antas ha vuxit ytterligare, visar analysen att staden kan få en godtagbar framkomlighet genom Hamnvägens förlängning, Kungsladugårdsleden, Järnvägsleden (en ny sträckning av Arnöleden utmed TGOJ-banan), kapacitetsförstärkningar i ett antal trafikplatser och en ökad kollektivtrafik.

Godstrafik

Lastbilstransporterna har ökat kraftigt under de senaste årtiondena. Denna ökning beror till stor del på att nya transportbehov uppstår på grund av förändringar i produktion och konsumtion, och i mindre grad på att det sker en överflyttning av gods från sjöfart och järnväg till lastbilstransporter. Vidare har logistik- och transportsystemet utvecklats på ett sätt som gynnar vägtransporterna. Framkomligheten för

godstransporter ska beaktas vid förändringar i vägnätet. En lastbilsparkering har nyligen iordningställts i anslutning till Eberspächers lokaler på Arnö. Fler lastbilsparkeringar kan behövas i framtiden.

Parkeringsstrategi

Kommunen har det övergripande ansvaret för parkeringsplaneringen och har därför tagit fram en parkeringsstrategi för Nyköping. I parkeringsplaneringen ingår även förslag till ny parkeringsnorm.

Parkeringsstrategin ska ligga till grund för bedömning mellan tillgänglighet och andra stadsbyggnads. Den ska stödja kommunens övergripande mål om en hållbar utveckling och en attraktiv och tillgänglig stadskärna. Stadens parkeringsplatser är resurser som ska tillgodose behoven för boende, besökande och arbetande i Nyköping. Parkeringarna ska planeras och skötas så att de bidrar till:

- en god sammanvägd tillgänglighet,
- en effektiv markanvändning,
- att minimera negativa effekter av biltrafiken och
- att fler väljer alternativa färd sätt.

Inriktningsmål i Parkeringsstrategin

- De befintliga parkeringsplatserna ska användas effektivare istället för att öka i antal
- Det ska vara hög omsättning på parkeringsplatser i centrum för att öka tillgängligheten och gynna besöksnäringen
- På parkeringsplatser i centrum ska besökande och boende prioriteras framför verksamma
- Tillgången på gratis parkeringsplatser för bilar vid arbetsplatser i Nyköping ska minska
- Parkeringar ska i högre grad täcka sina kostnader
- Standarden på cykelparkeringarna ska höjas
- Kommunkoncernen som arbetsgivare ska verka för ett hållbart resande
- Kantstensparkering i centrum som tas bort ska ersättas med större parkeringar i utkanten av centrum
- Gångstråk mellan parkeringar och centrum ska vara attraktiva och lättillgängliga
- Samutnyttjande av parkeringsplatser ska eftersträvas i centrum

- Boendeparkering ska i så stor utsträckning som möjligt anordnas på tomtmark i parkeringsgarage eller i andra parkeringsanläggningar.

De hårdare miljömål som Nyköpings kommun och många andra kommuner arbetar med innebär att hållbara transportsätt är en viktig del. Följden av detta är att även cyklar bör finnas med i parkeringsnormen. En individs möjlighet att smidigt kunna parkera och låsa fast sin cykel i anslutning till hemmet och arbetet är en förutsättning för att cykel ska vara ett attraktivt transportmedel.

Zonindelning

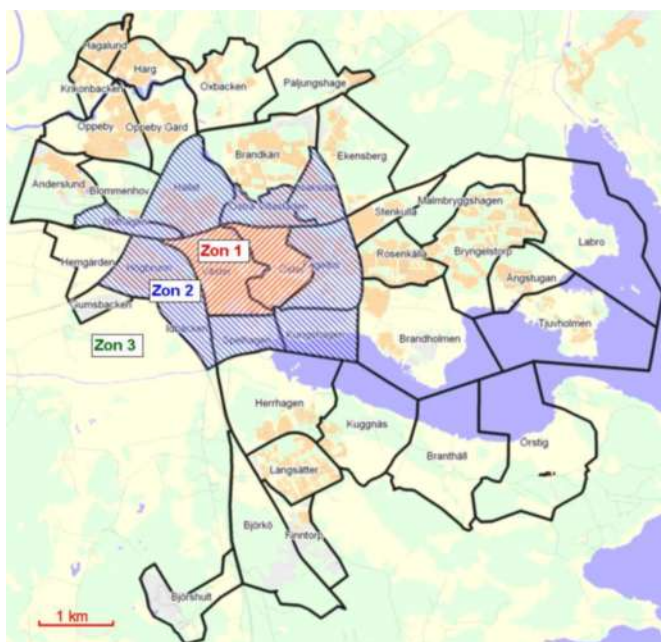
Behovet av parkering är större i en kommuns utkanter och mindre i centrum. För att underlätta har Nyköping delats in i zoner enligt figur nedan. Utöver zonindelningen bör närhet till kollektivtrafik, tillgång på cykelvägar samt andra omständigheter som specialbostäder eller närhet till service bedömas innan antal parkeringsplatser bestäms. Inom de utpekade utvecklingsområdena ska parkeringsnorm motsvarande Zon 1 eftersträvas om tillgängligheten till kollektivtrafik är god.

Parkeringsnorm för bilar

Parkeringsnormen för verksamheter ska bedömas från fall till fall. I bedömningen ska vägas in:

- Vilken zon verksamheten ligger i.
- Hur tillgängligheten är till kollektivtrafik och huvudcykelnätet.
- Antalet uppskattade anställda och besökande. Inom zon 1 är det oftast väldigt svårt att säkerställa kundparkeringar för verksamheter. Besökande och kunder bör hänvisas till allmänna parkeringsplatser.
- Andra förutsättningar som till exempel företagsbilpool, tjänstecyklar med mera.

Parkeringsbehovet ska i första hand ordnas på tomtmark. Parkeringsköp på annan plats än den egna fastigheten får tillämpas. Detta ska då regleras juridiskt eller avtalsmässigt. Samutnyttjande av parkeringsplatser bör alltid eftersträvas och fastighetsägaren bör uppmuntras till att ha bilpool. Parkering för anställda kan reduceras där god kollektivtrafikförsörjning finns inom 400 m från entré. Talen nedan är förslag till norm vid nybyggnation.

Figur 1 Zonindelning av Nyköping

Bostadstyp (boende+besökande)	Zon 1	Zon 2	Zon 3
1-2 rum och kök	0,5	0,6	0,7
3 ≥ rum och kök	1,0	1,1	1,2

Figur 2 Bilparkeringsnorm för boende

Verksamhet per anställda	Zon 1	Zon 2	Zon 3
Butik sällanköp	0,2	0,3	0,4
Butik dagligvaror	0,2	0,3	0,4
Kontor	0,2	0,3	0,4
Restaurang	0,2	0,3	0,4
Industri	0,2	0,3	0,4
Idrott/åskådare	0,2	0,3	0,4
Utbildning grundskola	0,2+30/1000m ²	0,2+50/1000m ²	0,2+70/1000m ²
Utbildning gymnasieskola	0,2+60/1000m ²	0,2+70/1000m ²	0,2+80/1000m ²

Figur 3 Cykelparkeringsnorm för verksamheter

Bostadstyp (boende+besökande)	Zon 1-3
1-2 rum och kök	1,5
3 ≥ rum och kök	2,8

Figur 4 Cykelparkeringsnorm för boende

Parkeringsnorm för cyklar

Cykelparkering är en förutsättning för att vissa resor med bil ska kunna flyttas över till cykel. Med cykelparkering menas parkering där cykel enkelt kan låsas fast i ram alternativt låsas in helt. Cykelparkeringsnormen för verksamheter utgår från antalet anställda. Antalet besöksplatser är mycket svårt att ha en norm kring då behoven varierar väldigt mycket. Detta bör prövas i varje enskilt fall. För idrott är det antalet åskådarpplatser som vi utgår från.

Cykelparkeringarna för boende bör vara fördelade så att 50 % är i låsbara förråd och 50 % är i cykelställ. Cykelparkeringar för boende och besökare ska finnas i närhet av entréer. Cykelplats med tak bör eftersträvas vid arbetsplatser. Tabellerna är förslag till norm och bör alltid anpassas till varje situation.

Rekommendationer

- ▶ Infrastrukturplanen från 2010 ska uppdateras. I revideringen bör en tydlig prioritering mellan trafikslag i stadens olika delar anges. Åtgärder för att minska biltrafiken ska även framgå.
- ▶ Vid planläggning bör mark reserveras för att möjliggöra planskildhet mellan gång- och cykeltrafik och bilvägnätet. Planläggning bör inriktas mot att skapa trygga gång- och cykelstråk under dygnets alla timmar.
- ▶ Sammanhängande cykelvägnät hela vägen fram till cykelparkeringar bör prioriteras för ökad trygghet och trafiksäkerhet. Cykelstråk genom parkeringsanläggningar ska undvikas.
- ▶ Kollektivtrafikplaneringen ska ingå i ett initialt skede i planprocessen.
- ▶ Områden med ny eller kompletterande bostadsbebyggelse, särskilt viktiga målpunkter (t ex skolor, större arbetsplatser och kultur- och fritidsanläggningar) och perifera handelsområden ska ha hög tillgänglighet med buss.

- ▶ Bostadsområden bör utformas med tillgång till hållplatser med högst 400 meters gångväg till närmaste busshållplats. Hållplatser bör göras tillgängliga för cykel.
- ▶ Ytor för biltrafik kan hållas nere på lokalvägnätet.

13. Miljö, hälsa och säkerhet

Miljö- hälso- och säkerhetsfaktorer ska belysas tidigt i frågor som rör samhällsplanering.

Planläggning ska ske på ett sådant sätt att människors hälsa och välbefinnande säkerställs. Denna form av inriktning på samhällsplaneringen ska bidra till att minimera risker och sårbarhet i samhället samt att säkerhet och trygghet beaktas tidigt i processen. Naturvårdsverkets riktlinjer och miljökvalitetsnormer ska användas i alla tillämpliga områden som rör samhällsplaneringen, i synnerhet för områden som rör buller och vibrationer, luftkvalitet, samt markföroreningar och vattenkvalitet.

Klimatpåverkan

Inom 100 år bedöms konsekvenserna av klimatpåverkan innebära ett höjt medelvattenstånd med + 55 cm. För Nyköpings kommun del innebär detta att vissa markområden bedöms vara olämpliga att ta i bruk för nya ändamål. Andra områden bedöms som sårbara av olika grad och kan därför endast tas i anspråk förutsatt att åtgärder vidtas. Klimatpåverkan innebär sannolikt även en förhöjd grundvattennivå i samband med att havsnivån stiger.

Förorenade områden

Med förorenade områden menas mark- och vattenområden, byggnader eller anläggningar som är så förorenade att det kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I Nyköping finns många platser där tidigare verksamhet, deponier och utfyllnadsmassor har gett upphov till föroreningar. Vid misstanke om att ett område kan vara förorenat ska status alltid utredas. I samband med exploatering ska förorenade mark- och sedimentområden som medför påverkan på yt- och grundvatten saneras eller annat sätt åtgärdas.

Skred och översvämning

I Nyköping återfinns flera platser med risk för skred och översvämningar. Om prognoserna för framtida klimatförändringar uppfylls behöver riskbedömningar för skred och erosion ta höjd för kraftigare nederbörd och större mängder ytvatten. Observera att Kommunens nuvarande skredkartering är utförd 1993. Av den anledningen kan dess resultat vara

missvisande då denna är äldre än de prognoser som nu ska beaktas vid riskbedömning. Skredriskinventeringen ska dock fortsättningsvis utgöra vägledande underlag vid lokaliseringssprövning.

Trafikbuller

Samhällsbuller är den miljöstörning som påverkar flest människor i Sverige. Närmare var tredje svensk utsätts för buller som överskrider ett eller flera av de riktvärden som gäller. Exponering för trafikbuller kan orsaka hälsoeffekter såsom sömnstörningar, inlärningsstörningar, försämrad talförståelse, stress, huvudvärk, trötthet och ökad risk för hjärt-kärlsjukdomar.

Nyköping utsätts för buller från vägtrafik, både i staden och genomfartstrafik på E4, från flygtrafik och från järnvägen. Nya flerfamiljshus byggs allt oftare i bullerutsatta lägen men även sådana miljöer kan göras drägliga att bo i, om inte ljudnivåerna är för höga. Man kan bland annat se till att fönster och fasader är väl ljudisolerade och använda planlösningar som garanterar att bostadsrummen vetter mot en bullerskyddad sida av bostadshuset.

Störande verksamheter

Störande verksamhet är verksamheter som orsakar störningar, till exempel buller, vibrationer, lukt eller luft- och vattenföroreningar. Exempel på störande verksamheter är industrier, reningsverk, lantbruk, täkter, deponier och verkstäder. I området för den fördjupade översiktsplanen finns Brandholmens reningsverk samt Idbäckens fjärrvärmeverk som kan ge upphov till bland annat störande luftutsläpp. Området runt Brandholmens avloppsreningsverk bör inte bebyggas närmare än 500 m. Även mindre verksamheter kan medföra störningar till omgivningen, till exempel bilverkstäder, lackerare och bensinstationer.

Luftföroreningar

För luftkvaliteten utomhus finns nationella miljö- kvalitetsnormer för bland annat kvävedioxid, svavel- dioxid och partiklar. De luftföroreningar som finns i Nyköpings kommun har bland annat bildats utanför landets gränser men även lokala källor som trafik och småskalig vedeldning påverkar luftkvaliteten.

Mätningar under 2009 av kvävedioxid samt PM₁₀ på Repslagaregatan i Nyköpings kommun visade att gällande miljö kvalitetsnormer underskreds. Dock betyder inte det att en god luftkvalitet har uppnåtts i kommunen utan att ytterligare åtgärder för att minska luftföroreningar behövs.

Transport av farligt gods

I Nyköping är följande vägar utpekade som farligt godsled: E4, Rv 52-53, Del av Lv 219 samt 223. Därtill är Hamnvägen och i dess förlängning, Lennings väg, transportled för farligt gods i staden. Farligt gods får också transporteras på de järnvägar som går genom staden.

Beredskapsplanering och krishanteringsförmåga

Enligt kommunens beslut i samråd med Länsstyrelsen är området kring Skavsta flygplats skyddsområde.

Rekommendationer

Klimatpåverkan

Vid upprättande av detaljplan skall konsekvenserna av en höjd havsnivå med 55 cm samt svallningsnivå av en höjd till 1.65 meter över havet beaktas.

Planläggning ska ange de villkor som är nödvändiga förutsättningar för ett genomförande av planen utifrån framtida funktion, tillgänglighet samt säkerhet.

Om byggnader och anläggningar uppförs ska dessa höjdsättas och konstrueras så att dessa klarar högsta bedömda högvattenyta (+2.20) utan större skada. Enklare byggnader eller byggnadsdel kan placeras lägre om man bedömer skaderisken som liten.

Samhällsviktiga vägar och väganslutningar ska konstrueras så att dessa är farbara vid vattenstånd på +1.65 meter över dagens medelvattennivå.

Förorenade områden

Vid ärenden eller frågor om mark- bygg- och rivningslov i områden med förorenad mark ska yttrande begäras från kommunens miljöenhet.

Vid lovgivning utanför planlagt område ska samråd ske med kommunens miljöenhet i frågor som rör miljöfarlig verksamhet, förorenad mark samt lokalisering av bostadsbebyggelse med hänsyn till störande verksamhet.

Vid lokaliseringsprövning i områden där markföroreningar kan befaras ska prövning ske i samråd med lämplig expertis.

Vid all planering och nybyggnation på området som nyttjats för industriell verksamhet eller andra typer av verksamheter ska frågan om eventuella föroreningar utredas.

Vid lov- eller lokaliseringsprövning för ny anläggning eller byggnad och där risk föreligger för betydande miljöpåverkan på mark- och vattenområde, kan krav på miljökonsekvensbeskrivning ställas innan lov eller tillståndsgivning av verksamhet kan medges.

Skred och översvämning

De geotekniska förutsättningarna ska alltid beaktas vid lokalisering av bebyggelse m.m.

Vid lokaliseringsprövning där risk för skred föreligger ska lov inte medges innan en undersökning av markförhållandena är genomförd. Vid lokalisering där risk för översvämning föreligger ska lov endast medges om skaderisken bedöms som liten.

Kommunens skredriskinventering ska vara vägledande vid lokalisering och krav på undersökning.

Trafikbuller

Planering ska ske så att byggnader och utomhusmiljö anpassas för att klara gällande bullerriktvärden. Avsteg kan ske vid så kallade kommunikationsnoder eller i centrala Nykö-

ping. Om avsteg från bullerriktvärdena görs ska detta motiveras i varje särskilt fall. Om avsteg sker ska detta kompenseras genom åtgärder med minst Ljudklass B inomhus enligt Svensk standard.

Om den dygnsekvivalenta ljudnivån vid fasad uppgår till 55-60 dBA ska detta även kompenseras med en tyst sida eller ljuddämpad sida med 45-50dBA vid fasad. Minst hälften av bostadsrummen, liksom uteplatsen ska vara vänd mot tyst eller ljuddämpad sida. Nya bostäder där den dygnsekvivalenta ljudnivån överstiger 60dBA ska endast medges i undantagsfall och skall i så fall kompenseras på samma sätt.

Där det inte är tekniskt möjligt att klara 50dBA utmed samtliga våningsplan på ljuddämpad sida bör det accepteras upp till 55dBA vid fasad, normalt för lägenheter i de övre våningsplanen. 50dBA ska alltid uppfyllas för flertalet lägenheter samt vid uteplatser och gårdsytor. 65dBA ekvivalent ljudnivå ska tillämpas som en övre gräns för när det ska anses lämpligt att planera för att bygga bostäder.

Inom rekommendationsområde för flygbuller tillåts inga nya bostäder.

Vid lokalisering nära transformatoranläggningar bör risken för störning beaktas.

Störande verksamheter

Vid planering och lokalisering i områden med störande verksamhet ska väl anpassade skyddsavstånd användas. Särskild hänsyn ska tas till känsliga grupper och verksamheter.

Buller och vibrationer ska undersökas och redovisas som underlag för beslut om eventuell lokalisering av ny bebyggelse om dessa ligger inom ett område som är mindre än; från järnväg 200 m, och från E4 150 m.

Planering ska ske så att byggnader och utomhusmiljö anpassas för att klara gällande bullerriktvärden. Avsteg kan ske vid så kallade kommunikationsnoder eller i centrala Nyköping. I sådant fall ska detta kompenseras genom tyst/ljuddämpad sida eller andra åtgärder.

Skyddsavstånd till järnvägar och vägar

Inom ett avstånd av tolv meter från ett väg-område får inte utan länsstyrelsens tillstånd uppföras byggnader, göras tillbyggnader eller utföras andra anläggningar eller vidtas andra åtgärder som kan inverka menligt på trafiksäkerheten.

Länsstyrelsen kan, om det är nödvändigt med hänsyn till trafiksäkerheten, föreskriva att avståndet ökas, dock högst till femtio meter. Det utökade byggnadsförbudet till 50 meter gäller för väg E4 genom Nyköpings kommun samt Rv 53 mellan Nyköping och Oxelösund.

Det utökade byggnadsförbudet till 30 meter gäller för vägarna Rv 52 och resterande delar av Rv 53 inom kommunen.

Transport av farligt gods

Vid planläggning närmare än 150 meter från riskobjekt eller led för farligt gods ska tidigt samråd hållas med räddningstjänsten avseende riskhänsyn och behov av eventuell riskanalys.

Vid planering och utformning av leder för farligt gods samt vid lokalisering av ny bebyggelse invid primär- och sekundärleder för farligt gods ska hänsyn tas till de särskilda säkerhetskrav som transport av farligt gods kan medföra.

Elektromagnetiska fält

Skyddsavstånd för luftledningar och markkablar ska beaktas vid planläggning. Samråd ska ske med ledningsägaren inom 25 m från

allmän kraftledning i luft och 5 m från allmän kraftledning i mark.

Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.

Undvik att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.

Radon

Markradonrisken ska alltid beaktas vid lokalisering av bebyggelse m.m. inom hög- och normalriskområde.

Vid planläggning av normal-, och högriskområden för radon ska mätningar inom området genomföras och redogöras alternativt radonsäker byggnadsteknik tillämpas.

14. Kultur, folkhälsa och rekreation

Kommunen ska genom den fördjupade översiktsplanen skapa förutsättningar för att utveckla kulturutbudet och möjligheterna till rekreation och friluftsliv. Detta kan ske exempelvis genom att mark avsätts för dessa ändamål vid planering av nya bostadsområden. Folkhälsoaspekten ska genomsyra såväl den översiktliga planeringen som detaljplaneringen. Kommunen vill främja viljan till etablering av nya kulturaktiviteter och idrottsanläggningar som på ett flexibelt och anpassat sätt ger den breda allmänheten möjligheter till rekreation och avkoppling.

Genom inriktningen om den täta staden förstärks underlaget till befintliga aktiviteter och anläggningar såväl i centrum som i ytterområdena. Det är viktigt att balans skapas mellan innerstad och ytterstadsdelar vid planering av möteslokaler för kultur- och fritidsändamål liksom att dessa utformas som tydliga centra för att öka delaktighet och tillgänglighet.

Rekommendationer

Folkhälsoaspekten ska alltid tas i beaktande vid planering av bostäder och boendemiljöer. Barnens rörelsefrihet i närmiljön och samhället bör ökas genom att integrera barnplaner och barnkonsekvensanalyser i samhällsplaneringen. Jämställdhetsaspekter ska genomsyra kommunens planering av bebyggelse, transporter och offentliga miljöer.

Tillgänglighetsfrågor ska behandlas i kommunens detaljplaneprogram och detaljplaner. Tillgängligheten ska vara god för alla kommuninvånare och besökare oavsett eventuell nedsatt funktionsförmåga.

Miljöer som är av stor betydelse för friluftsliv, rekreation och fysisk aktivitet ska beaktas i planeringen och åtgärder som påtagligt kan skada deras värden ska undvikas. Vid nyexploateringar ska om möjligt planeras för gemensamma lösningar av utrymme för kultur och samhällsservice.

Möjlighet till spontanidrott ska finnas i flera stadsdelar. Idrottsanläggningar som vänder sig till åskådare från hela regionen ska i första hand lokaliseras till Rosvalla idrottsområde. En ny större ridanläggning kan behövas som ersättning för Bullersta vid Ostlänkens genomförande. Den bör lokaliseras inom cykelavstånd från centralorten.

15. Strandskydd

Generellt strandskydd 100 meter gäller i nuläget för fjärdarnas stränder, Hovrasjön, dammen vid nya kyrkogården, åarna och vattendragen. Länsstyrelsens har beslutat att utöka strandskyddet till 300 meter utmed delar av kusten i Nyköpings kommun (2012-04-16). Inom området för den fördjupade översiktsplanen innebär detta att stränderna från och med Labro ängar och utåt samt Strandstuvikens naturreservat och utåt omfattas av 300 meter strandskydd.

Kommunen anser att utvidgningen skett alltför generellt utan hänsyn till platsens värden och delar därför inte det förslag till avgränsning som Länsstyrelsen gjort. Kommunens förslag till geografiska utvidgning, som framgår av kartan är utifrån aspekten klimattförändring och är därav "av framtida intresse". Gränsen för det föreslagna området utgörs av den beräknade höjdnivån av framtida medelvattenstånd och som motsvarar +0,55 meter av dagens medelvattenstånd samt därtill ett avstånd om 100 meter som utgör det generella strandskyddet.

Länsstyrelsen avser att utifrån kommunens fördjupade översiktsplan ta beslut om utökat strandskydd på valda delar utmed sträckan Örstignäs till Branthäll samt vid Tjuv- och Enholmen. Nyköpings kommun förespråkar där en strikt tolkning av Naturvårdsverkets vägledning i frågan om att få utöka ett strandskyddsområde. Detta innebär att kommunen föreslår en utvidgning av strandskyddet mellan Linudden och Näsudden/Örstignäs.

Övriga delar runt stads- och mellanfjärden ser kommunen som urban strandzon som i ett långsiktigt perspektiv är av intresse för stadens utveckling och utbyggnad och därför inte bör omfattas av utvidgat strandskydd. Det är i Nyköpings kommuns intresse att orter och kustområden kan utvecklas på ett ändamålsenligt och hållbart sätt. Det faktum att staden växer ställer krav på tillgängliga och attraktiva rekreationsområden. I detta sammanhang är Stads-, Mellan- och Sjösafjärden en viktig tillgång.

Tillgängligheten till fjärdarna ska förbättras utan att ge avkall på de naturvärden som finns. Kommunen ser stränderna runt Stads- och mellanfjärden som "Urban strandzon". Kommunen delar in den urbana

strandzonen i två olika inriktningar: "urban strand" respektive inriktning "naturstrand" (se karta).

Inriktning urban strand

Väster om Branthäll och väster om Brandholmen kan bebyggelse placeras nära strandzonen på Stadsfjärdens norra sida medan den inte bör göra intrång på strandzonen på Stads- och Mellanfjärdens södra sida.

Stränderna ska här inbjuda till rekreation i form av t ex spel, lek och promenader. Området ska också inbjuda till vattennära rekreation. I Stadsfjärdens inre del, vid Arnö brygga, bör en strandpark anläggas. Idag sankta områden kan göras tillgängliga med hjälp av spångröer och broar.

Inriktning naturstrand

Öster om Branthäll och öster om Brandholmen ska bevaras som naturområde med bland annat betade strandängar. Genom att utveckla strandzonen kring Stadsfjärden och knyta samman den med bebyggelsen kan den bli en mycket stor kvalitet för boende och besökare i Nyköping.

Rekommendation

Strandskydd bör ligga kvar inom park-, natur- och vattenområden inom detaljplan om inte särskilda skäl talar emot detta.

16. Riksintressen

Nyköpings kommun tar särskild ställning till följande riksintressen:

- ▶ Riksintresse för kommunikationer (Ostlänken röd korridor med bibana)
- ▶ Riksintresset för Kulturmiljövården, K55 Kiladalen samt K57 Nyköping

Riksintressen enligt 3:e kap Miljöbalken Övergripande rekommendation

Inga åtgärder som medför påtaglig skada på riksintressena får tillåtas. Vid upprättande av behovsbedömning, till en detaljplan, som berör riksintressena ska bedömningen utgå från förutsättningarna för värdets bevarande. Värdefaktorer som bör belysas ska vara av relevans för bedömningen av det sammanlagda värdet för riksintresset.

Kulturmiljövård

1. Arnö-St. Kungsladugården (K 56)

Motivering:

Odlingslandskap präglad av Kungsladugården, som sedan medeltiden tillhört Nyköpingshus, och som har kvar sin ursprungliga avgränsning mot staden.

Uttryck för riksintresset:

Huvudbyggnaden från 1816-1819 efter Hårlemans normalritning, arbetarbostäder och medeltida kastalgrund.

På Lindbacke finns järnålderslämningar. Nu är där betespräglad hagmark som tidvis har utnyttjats som stadshage. Slättermarker på Svanvikens norra strand.

Skydd:

Fornlämningarna är skyddade enligt Kulturminneslagen (KML).

Stora Kungsladugården är byggnadsminne. Lindbacke och Svanviken är naturreservat.

2. Kiladalen (K 55)

Motivering:

Odlingslandskap som speglar en rik och varierad bebyggelseutveckling fr.o.m. bronsåldern. (Fornlämningssmiljö, Bymiljö, Kyrkomiljö, Bruksmiljö).

Uttryck för riksintresset:

Små, mestadels av skiften, upplösta byar. Sockenkyrkor med prästgårdar och skolor, 1600-talsvägsträckning med runstenar och Berga-Tuna säteri med arbetarbostäder. Flera bronsåldersboplatser, hållristningar samt rösen och stensättningar. Lämnings efter styckebruk.

Övrigt

Placering och utformning av äldre bebyggelse är nästan genomgripande på kullar/ höjder med omkringliggande läplantering

Skydd:

De talrika fornlämningarna såsom gravfält, boplatser, hållristningar, rester av järnbearbetning omfattas av kulturminneslagen.

Kommunens ställningstagande

Nyköpings kommun har under senare år noterat en ökad efterfrågan på bostadsmark i området Svalsta-Enstaberga-Bergshammar. Denna utveckling är av stort värde för Nyköpings kommun då den hjälper till att stärka underlag för utökad stadstrafik (buss) i Nyköping samt kommundienst till orterna.

Nuvarande motivering av riksintresset samt dess geografiska avgränsning är, som kommunen bedömer det, generaliserad och endast vagt beskriven. I synnerhet om vilka förutsättningar som måste råda för att olika värden ska bestå.

Det är av vikt att god resurshushållning med mark eftersträvas i området och att mark närmast kollektivtrafikstråk i första hand ska upplåtas till tätare former av bebyggelse.

Kommunens rekommendationer:

Med hänsyn till riksintresset och dess historiska landskapsbild har Nyköpings kommun analyserat hur mindre grupper av byggnader är placerade i landskapet.

I dalgången, söder om länsväg 800, är bebyggelsen förlagd på höjder. Ofta omgärdade av olika former av läplantering.

Denna placering bidrar till överblickbarhet och fria siktlinjer i landskapet.

Lokalisering och placering av ny bebyggelse bör företrädesvis ske på naturliga höjder och åsar i syfte att skapa siktlinjer och därmed främja förståelsen av det kulturhistoriska landskapet.

Planläggning ska främja god resurshushållning med mark och stjärka samt ge förutsättningar för en effektiv kollektivtrafikutbyggnad utmed väg 800.

3. Nyköping (K 57)

Motivering:

Residensstad som utgjort ett viktigt politiskt maktcentrum sedan medeltiden. Som huvudort i Karl

IX:s hertigdöme 1568-1622 utvecklades staden till ett av landets första industriella centra.

Stadsmiljö präglad av konsekvent genomförd reglering vid 1600-talets mitt, låg bebyggelse och

industrianläggningar från skilda tider.

Uttryck för riksintresset:

Det medeltida Nyköpingshus utbyggt av Karl XI, i ruiner efter en eldsvåda 1665. De medeltida kyrkorna, stadsplanen med rätvinkligt rutmönster från reglering 1647 och 1665, ett av landets mest konsekvent genomförda exempel på statsmaktens moderniseringssträvanden vid 1600-talets mitt. Torgmiljön med residenset och det f.d. rådhuset samt annan bebyggelse som kännetecknar residensstaden. Kvarnbyggnader och andra industrianläggningar. 1900-talets bostadsbebyggelse med flerbostadshus, villaområden och "miljonområdet" Brandkärr.

Skydd

Området hyser fornlämningsområde för äldre kulturlager i stadskärnan som är skyddat enligt Kulturminneslagen.

Nyköpingshus, länsresidenset och Pihlska gården är byggnadsminnen.

Kommunens ställningstagande:

Riksintresset för framtida järnväg ska vara prioriterat gentemot riksintresset för kulturmiljö.

Strukturen för kvarter, torg och gatunät, med för ankring från planläggning av staden på 1600-talet, ska bibehållas.

Äldre komplexa industrianläggningar i stadskärnan ska värnas. Vid planläggning ska markanvändning med tillhörande regleringar främja ett långsiktigt förvaltande av byggnader från tidigare industriepok.

4. Nyköpingsåns dalgång (K 52) Bärbo och Helgona sn

Motivering:

Dalgångsbygd med utpräglat herrgårdslandskap i norr och storbondebygd i söder.

Fornlämningsmiljö vid Släbro med unika hållristningar.

Uttryck för riksintresset:

Herrgårdarna Näs i karolinsk stil samt Tistad, Christineholm och Täckhammar i nyklassisk stil med ekonomibyggnader, parker och alléer, arrendegårdar och torp samt storbondegårdar, från 1600-talet och framåt. Bärbo 1200-talskyrka. Byar saknas helt. Gravfält från järnåldern.

Vid Släbro ligger länets största hållristningskomplex som är unikt i ett nordiskt perspektiv. Här finns också två stora yngre järnåldersgravfält på var sin sida om ån med runstenar och hålvägar samt en mycket värdefull stenlagd bank över ån.

Skydd:

Fornlämningar och kyrka skyddas enligt Kulturminneslagen. Tista slott är byggnadsminne.

Kommunens ställningstagande:

Riksintresset för trafikslagets anläggningar, (framtidig järnväg / "Ostlänken") passerar områdets södra del och riskerar stå i konflikt med Riksintresset för Kulturmiljö.

Riksintresset för trafikslagets anläggningar ska stå i prioritet framför riksintresset för kulturmiljövård

Kommunens samlade ställningstagande för prioritering mellan motstående intressen görs med följande motivering:

Intrånget som järnvägens anläggande medför på riksintresset för kulturmiljö för Nyköpingsåns dalgång är rimligt mot bakgrund av den nationella nyttan för kommunikation och utifrån aspekten en långsiktigt hållbar utveckling.

Kommunens rekommendationer:

Upplevelsen av herrgårdskaraktär ska värnas.

Naturmiljö

5. Kilaån (N 3)

Beskrivning:

Riksintressets totala area: 412 ha

Djurlivet i dalgången är särpräglat.

Kilaån utgör ett viktigt produktionsområde för ett ursprungligt bestånd av havsöring och bedöms ha stort skyddsvärde utan motsvarighet i länet.

I Kilaån finns också en strömstationär öringstam som också bedöms ha stort skyddsvärde. På några håll finns också den sällsynta fiskarten nissöga. I den lägre bottenfaunan påträffas en mångfald arter, bl.a. olika sländlarver, med höga krav på rent och syrerikt vatten.

Även fågellivet är av intresse med förekomst av störningskänsliga arter, bl.a. kungsfiskare. Under vintern besöks området av strömstjärnor. Sandbrinkarna är väl utnyttjade som boplatser för räva, grävling och mink.

Värdeomdöme

Kilaån är en värdefull rastfågellokal. Vretaån är länets längsta och bäst utvecklade åravin. Talrika meanderbågar, erosionsbrinkar och naturliga forssträckor bidrar till mångformigheten. Vattendraget är opåverkat av fysisk aktivitet och i princip oreglerat, vilket är ovanligt i denna del av landet.

Särpräglat djurliv av fisk (förekomst av bl.a. nissöga, flodnejonöga, stensimpa och bergsimpå, reproduktionsområde för lokal stam av öring och av havs-

öring) och vatteninsekter beroende på den höga vattenkvaliteten i ån.

Rödlistade djurarter som finns i ån är:

- snäckorna *Gyraulus crista*, *Griparius Marstoniopsis schlotzi*, *Valvata piscinalis*,
- skalbaggen *Stenelmis canaliculata*
- nattsländorna *Tricholeiochiton fagesii* och *Beraeodes minutus*.

I ån finns bestånd av bl.a. de utrotningshotade musselarterna flodpärlmussla, en extremform av tjockskalig målarmussla samt platt dammussla. Ett par för vetenskapen helt nya maskarter har nyligen påträffats i ån.

Delområde Lindbacke-Svanviken inom riksintresseområdet

Beskrivning:

Area: 129 ha

Lindbacke och Svanviken är naturreservat som ligger strax utanför Nyköpings stad åt sydväst. Lindbacke är en långsträckt bergsrygg som höjer sig 25 meter över landskapet och till stor del är beväxt med enar.

Östra sluttningen består av en gran- och tallskog som domineras av ljung och gräs. På sydsidan finner man en flora som är anpassad till näringsfattig miljö.

Svanviken består av stora arealer ängsmark längs den s.k. Arnöån, i nedre Kilaåns dalgång. Det är en tidigare havsvik som genom landhöjningen blivit våtmark, och den översvämmas vår och höst. Inom området återfinns länets största sidvallsäng som omfattar ca 55 ha.

Området är mycket frekventerad av flyttfåglar. Stundom kan 300 brushannar uppträda i skiftet april/maj. Häckande fåglar är kornknarr, tofsvipa, rödbena, ängspiplärka och gulärta. I ängarna påträffas ängsruta, kråklöver, nysört m m. På naturbetesmarken Lindbacke påträffas ljungögontröst, fältgentiana, låsbräken m fl. Här finns den sällsynta ljungögontrösten, förutom ett flertal andra betesgynnade arter

som kattfot, solvända, småfingerört, vitknavel.

Vegetationen i de sankna ängarna består av olika gräs- och starrarter, vass, kalmus och svärdslija. Strandängarna är häckningsplats för storspov, tofsvipa, rödbena och enkelbeckasin.

Även makaonfjäril kan ses här. I södra delen ligger en sumpskog med framför allt klibbal, som är lämnad för fri utveckling.

Lindbacke betas av nötkreatur och Svanviken slås med slåttermaskin, och hävden är mycket god. Markerna sköts i stort sett av olika brukare som har miljöstöd för biologisk mångfald och kulturmiljövärden. Lindbacke var bebott redan under järnåldern och här finns spåren efter husgrunder, samt en stensträng som skilde gårdstunet från den stora betesmarken som sträckte ut sig i öster. Senare hörde Lindbacke till Stora Kungsladugården och användes, enligt protokollet till ägomätningsskattan från 1729, som betesmark för mellan 60- 70 nötdjur.

Svanviken var på 1720-talet en grund vik av Östersjön. Enligt åker- och ängsdelningskartan från 1734 brukades viken och dess stränder som äng, och låg i ett separat ängsgårde. I början av 1800-talet hade viken snörts av genom landhöjningen och betydande arealer tillkom som snabbt, blev gräsbärande. Svanvikens ängar bidrog nu med en betydande del av vinterfodret för djuren som hörde till Stora Kungsladugården, och området brukades som äng så sent som 1880. Häradskartan från 1900-talets början visar att marken övergått till beteshage och på 60-talet började området att växa igen.

I området ligger ett stort gravfält från järnåldern, flera husgrunder och spår efter tidigare markanvändning i form av mindre åkrar, diken och odlingsrösen.

Värdeomdöme

Representativt odlingslandskap med lång kontinuitet. Stor förekomst av naturbetesmarker och omfattande ängsmarker med art- och individrik flora och fauna.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt naturvårdsinriktad betesdrift och ängsbruk.

Området påverkas negativt av: upphört eller minskande betesdrift och ängsbruk, tillförsel av näringsämnen och gifter, bebyggelseexploatering, dikningar, skogsodling, energiskogsodling, täkt, omarrondering.

Delområde Svanviken inom riksintresseområdet **Beskrivning**

Area: 71 ha,

Svanviken är betingad av Kilaån, som översvämmar hela området under vårflo den. Strandängarna har betats i varierande grad, vilket har resulterat i igenväxning i vissa delar.

De igenväxande delarna domineras av tuvtåtel, älgört och ängskavle. Den mindre igenväxta delen har en varierad flora. Tuvtåtel, krypven, hundstarr, fl askstarr, gul svärdslija, kalmus, vecketåg, blåståg, igelknopp och bredkaveldun förekommer rikligt. Objektet har höga ornitologiska värden, bl.a. häckande brun kärrhök. Även viktig rastlokal för flyttande gäss och vadare.

Värdeomdöme

Översvämmade mader som betas. Höga ornitologiska värden.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd nödvändig.

Skydd

Området är naturreservat.

6. Strandstuviken (N 5)

Beskrivning

Area: 1.000 ha varav 341 ha land och 659 ha vatten.

Området består av ett omväxlande kulturpräglat kustland bestående av grunda havsvikar och långa halvöar vilka ingår i det för Sörmlandskusten karakteristiska sprickdalssystemet.

Området är rikt på olika naturtyper. Förutom nämnda strandängar, vass - och vattenområden ingår hållmarksskogar, blandskogar med stort inslag av ek, ekhagar samt granskog.

De hävdade havsstrandängarna och öppna hagmar-

kerna i Strandstuviksområdet har en karakteristisk och artrik hävdgynnad flora. Strandängarna är de mest utpräglade i länet och hävdas i sin helhet genom röjning och bete. Av äldre lantmäterikartor framgår att delar av de nuvarande strandängarna utgjorde ängsmark under slutet av 1700 talet. Huvuddelen av våtängarna har dock tillkommit genom landhöjningen under 1800- och 1900 talen.

Särpräglade är också de förhållandevis stora områden med lövrika blandskogar som förekommer bl.a. inom Flättnaskogen och Kvisslingen. Ställvis är inslaget av stora vidkroniga ekar eller grupper av ekar här påtagligt, vilket tyder på att dessa skogsbestånd uppkommit ur tidigare beteshagar.

De vidsträckta våtängarna och de grunda havsvikarnas leriga stränder utgör förnämliga rast och födosöksområden för främst vadare, änder och gäss men även för andra fågelgrupper.

De omväxlande skogsområdena bidrar till att även icke våtmarksanknutna fågelarter är rikt företrädda i området. Bl.a. är avsörnen en regelbundet förekommande gäst här.

Strandstuviksområdet är idag den mest betydelsefulla rastplatsen för vadare och andfåglar längs den sörmländska kusten.

Strandstuviken är sedan länge känd och utnyttjad som en betydelsefull exkursionslokal för skolor, föreningar och naturintresserade personer.

Värdeomdöme

Marint våtmarkskomplex med kalkpåverkad värdefull flora samt ornitologiska värden.

De hävdade havsstrandängarna och öppna hagmarkerna i Strandstuviksområdet är de mest utpräglade i länet med en karakteristisk och artrik hävdgynnad flora, med arter som majviva, rödsäv, ängsnycklar, stallört, sumpgentiana, kattfot, dvärgarun, hartmansstarr och stagg.

Området utgör ett förnämligt rast och födosöksområde för ett stort antal fågelarter. Strandstuviken är ett populärt exkursionsmål.

Förutsättningar för värdets bevarande

Fortsatt naturvårdsinriktad betesdrift eller ängsbruk. Fortsatta restaureringar. Skogsbruk bedrivs med naturvårdshänsyn. Gångstråk anläggs. Områdets värden kan påverkas negativt av:

- upphörd eller minskande betesdrift eller ängsbruk
- energiskogsodling
- skogsplantering
- friluftsliv under störningskänslig tid
- dikningar
- bebyggelseexploatering
- anläggning av båthamn
- gödsling och kemisk bekämpning
- täkt, schaktning, utfyllning, muddring, sprängning
- invallning, igenväxning
- oljeutsläpp.

Skydd

Området avsattes som naturreservat 1989.

7. Nyköpingsån (N 37)

Beskrivning

Area: 99 ha

Ån klassas som ett särskilt skyddsvärt område med hänsyn till förekomst av arter och stammar av fi sk. Här finns lax, havsöring, färna, vimma och nissöga. Här förekommer även den rödlistade tjockskaliga målarmusslan, *Unio crassus*.

Området är omgivet främst av ordbruksmark. Den södra delen har en klibbalstrandskog längs strandbrinkarna. I norr finns strandängar på bägge sidorna om ån. Strandängarna betas i viss utsträckning och är mycket värdefulla. På Bönsta återfinns en av länets största sidvallsängar. I ängarna påträffas ängsruta, kråklöver, nysört, älgört, grenrör, kärrtistel, videört, och ängskavle. Området är en välbesökt rastlokal för flyttfåglar.

Vattenståndet i Nyköpingsån varierar kraftigt efter säsong och nederbördsförhållanden. Vid högvatten svämmar åbräddarna över och utgör då förnämliga

rastplatser för fågellivet bl.a. för många ovanliga nattaktiva sångare och sumphöns.

Nyköpingsån och dess dalgång har också stor betydelse för landskapsbilden.

Från Oppeby och ned mot utflödet i Stadsfjärden kantas ån åter av lövskog. Särskilt fint utbildade avsnitt är Stenbro hästhage och hassellunden norr om Marieberg. Ån utgör sista delen av en populär kanotled som börjar söder om Kristineholm. Öringfiske bedrivs i åns nedre delar. Ån har ett av Sveriges bästa havsöringsbestånd och är föreslagen som vattenområde av riksintresse för fisket. Under senare år har även utplanteringar av fångstfärdig regnbåge och insjööring gjorts. Laxtrappor finns vid Storhuskvarn samt vid Harg och Kristineholm.

Värdeomdöme

Å med god vattenkvalitet och ett stort antal fiskarter. Limnogen strandsumpskog samt mad vid vattendrag. Området beteshävdas. Representativt odlingslandskap med lång kontinuitet.

Stor förekomst av naturbetesmarker och ängsmarker med art- och individrik flora och fauna.

Nyköpingsån hyser lax, havsöring, färna, vimma och nissöga. Ån hyser även ett bestånd av den rödlistade musslan *Unio crassus*, tjockskalig målarmussla. Utter förekommer frekvent i ån.

Rastlokal för flyttfåglar. Övervintringsplats för strömstare. Nyköpingsån klassas som vattenområde med högt skyddsvärde.

Förutsättningar för bevarande

Naturvärdena kan bestå om vattenkvaliteten inte försämras, om lövskogsbestånd och betesmarker i anslutning till ån hävdas genom upprepad gallring respektive fortsatt betesdrift och ängsbruk och om landskapsvårdande arbeten görs i vissa partier som t ex vid Kristineholm. Ingrepp som kulvertering eller förändring av vattendragets sträckning eller bottenprofil, vandringshinder och vattenreglering, vattenuttag, utsläpp av försurande ämnen, tillförsel av organiska gifter, tungmetallnedfall eller utsläpp, överfiske, inplantering av främmande fiskstammar

och skogsavverkning längs ån medför att områdets naturvärde skadas.

Skydd

Hållet-Marieberg-Stenbro i anslutning till Nyköping-ån är naturreservat.

8. Strandkomplex i N Sjösafjärden

Beskrivning:

Area: 151 ha, varav 42 ha land och 109 ha vatten

Strandområdena är omgivet av jordbruksmark och med en bred bård av bladvass mot Sjösafjärden. Här är fågellivet rikt. Här finns även av strandängar med varierande betestryck.

De mindre välbetade ängarna domineras av högt gräs som jättegröe, flenrör och kvickrot samt brännässlor och älgört. På de mer välbetade ängarna finns rikligt med bl.a. krypven, knappsäv och ryltåg. Utmed stranden finns alsumpskog i dungar.

Värdeomdöme

Vassbälte med rikt fågelliv. Även betade strandängar.

Förutsättningar för världens bevarande

Hot mot området är upphörande beteshävd, samt avverkning av alsumpskog.

Delområde Sjösa-Labro inom riksintresseområdet.

Beskrivning

Area: 74 ha

Vid Sjösafjärden ligger ett stort område med betesmarker och havsstrandängar. Det är kuperat med skog på höjderna och däremellan ekhagar och öppna äldre åkrar som övergår i fuktiga ängar. Inom området finns odlingsrösen, öppna diken och rester av stenmurar som är spår från det tidigare odlingslandskapet.

Även naturen är präglad av detta, med hamlade träd och många örter som trivdes i det hävdade landskapet. På Labro återfinns en av länets få och mest värdefulla havsstrandängar som hävdas genom slått-

ter. Här finns även hårdvallsäng som hävda. Bland häckande fåglar kan nämnas tofsvipa, rödbena, gulärta. Labros ängar och grunda vattenområden är viktiga för rastande flyttfåglar. En rik dagfjärilfauna finns i området. Området hyser i slutna lundpartier en mycket intressant kärlväxt- och svampflora. Flera fågelarter typiska för det öppna landskapet som observerats här.

Hagmarkerna betas av stutar och ängarna sköts maskinellt med rotorslätterbalk. Hävderna är varierande och i allmänhet något sämre på höjderna. I norra delen där berget delvis går i dagen finns c:a 10-årig gran, ung al och asp som bör röjas bort. Ungefär 1 ha är dåligt betad. På betesmarken centralt växer mycket hassel och asp, och längst ned i den östra slätterängen står en grupp med unga alar. Den sydöstra udden täcks av en ung skog bestående av bl.a. rönn och asp. Även södra höjden är täckt av slyskog och längs stranden i söder finns ett vassbälte. Hela höjdområdet har förhållandevis tätt med enar och i torrbackarna mycket nyponbuskar.

I det äldsta kartmaterialet, en ägomätningsskarta med handlingar från 1690, framgår att Labro är en arrende gård under Sjösa. Det område som idag hävdas var vid denna tid till största delen slätteräng med en mindre hagmarksfålla i norra delen. Häradskartan från 1900-talets början visar att strandkanten fortfarande slogs men att den kuperade och trädbevuxta udden i väster använts för bete. Delar av den tidigare ängsmarken har nu odlats upp.

Värdeomdöme

Representativt odlingslandskap i skärgårdsbygd med lång kontinuitet. Förekomst av ängsmark och naturbetesmarker med mycket art- och individrik flora. Förekomst av hassellundar med intressant svampflora. I området finns också ett flertal naturskogsartade partier. På Labro återfinns en av länets mest värdefulla havsstrandbeten.

Förutsättningar för världens bevarande

Fortsatt naturvårdsinriktad betesdrift och ängsbruk, utom i naturskogsartade delar. Området påverkas negativt av: upphört eller minskande betesdrift och

ängsbruk, avverkning av gamla träd och äldre hassel samt bortförsl av död ved tillförsl av näringsämnen och gifter, bebyggelseexploatering, dikningar, skogsodling, energiskogsodling, täkt, omarrondering.

Skydd

Området är kommunalt naturreservat.

Riksintresse enligt 4:e kap Miljöbalken

De områden som anges i fjärde kapitlet är i sin helhet av riksintresse, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena.

9. Riksintresse för turismen och rörliga friluftslivet MB 4 §2

Nyköpings kommuns kust ingår i två av dessa utpekade kust- och skärgårdsområden. I kustområdet som omfattar Sörmland och Uppland, från Oxelösund till Herräng och Singö, ska turismen och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas.

10. Högexploaterad kust MB 4 §4

I kommunens kustområde som ingår i den angivna sträckan Arkösund till Forsmark, får fritidsbebyggelse komma till stånd endast i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse.

Natura-2000 områden MB 4 § 8

Inom EU regleras naturvårdspolitiken både genom det s.k. habitatdirektivet som rör bevarande av livsmiljöer, vilda djur och växter samt genom det s.k. fågeldirektivet som rör bevarande av fåglar och deras rast- och häckningslokaler.

Områden som innehåller en eller flera sådana arter eller naturtyper ingår i ett sammanhängande ekologiskt nätverk kallat Natura 2000.

Länsstyrelsen i respektive län gör ett urval av Natura 2000-områden som föreslås till regeringen.

I Nyköpings kommun har hittills ca 47 områden antagits till Natura 2000. Dispens inom sådana särskilt

skyddade områden kan endast ges av regeringen.

Inom FÖP-området finns sju stycken Natura 2000-områden.

11. Linudden,
12. Strandstuviken,
13. Jungfruvassen,
14. Labro ängar,
15. Svanviken-Lindbacke,
16. Kilaån samt
17. Svärtaån.

Skydd

Strandstuviken, Labroängar, Svanviken och Lindbacke är Naturreservat och delar av Strandstuviken är djurskyddsområde.

Kommunens rekommendationer

Vid planläggning ska Natura-2000 områdenas bevarandeplaner utgöra planeringsunderlag.

Friluftsliv

18. Nyköpingsån

Beskrivning

Området omfattar Nyköpingsån på sträckan Långhalsen till Stadsfjärden. Ån har här betecknats som riksintresse med hänsyn till fritidsfisket – lax- och öringsfiske. Ån är också en frekventerad kanotled.

Förutsättningar för värdenas bevarande

Regleringar av vattenståndet som kan påverka fisket negativt undviks. Den goda vattenkvaliteten bevaras. Den tilltalande landskapsbilden bevaras så långt möjligt.

Skydd

Hållet är naturreservat.

19. Yrkesfisket

Fiskeristyrelsen har 1988-04-11 fattat beslut om riksintressen av betydelse för yrkesfisket. Kommunen har inte gjort någon mer detaljerad avgränsning av

riksintresseområdena än de övergripande anvisningar som anges nedan.

(Se översiktsplanens riksintressekarta)

Grundområden

Beskrivning

Alla Östersjöns grundområden i kommunen inom djupintervallet 0-6 m med undantag för de områden som genom någon verksamhet redan är exploaterade.

Förutsättningar för världens bevarande

Vattenkvaliteten är av största vikt för att långsiktigt kunna tillgodose riksintresset. Förbättrad vattenkvalitet innebär minskad tillförsel av näringsämnen och gifter.

Skydd

Naturreservat inom vissa begränsade delar.

Riksintresse för kommunikationer

I Nyköpings kommun finns flera markområden som är av riksintresse för trafikslagets anläggningar. Till dessa hör:

20. Riksintresse för Framtida Järnväg, Götalandsbanan/Ostlänken.

Området är av kommunal strategisk betydelse för utbyggnad av järnväg.

Kommunen ställningstagande:

Riksintresset för framtida järnväg ska prioriteras framför riksintresset för kulturmiljö.

Kommunens motivering:

Intrånget som järnvägens anläggande medför på riksintresset för Kulturmiljö för Nyköpingsåns dalgång samt Nyköping är rimligt mot bakgrund av den nationella nyttan för kommunikation utifrån aspekten en långsiktigt hållbar samhällsutveckling samtushållning med mark.

Rekommendation

Inom markområde som pekas ut som riksintresse för järnväg får inte ianspråk tas för ändamål som omöjlig gör ändamålet med reservatet.

I eller intill riksintresseområdet får ej regleringar införas som innebär att ett genomförande av Ostlänken med tillhörande anläggningar försvåras.

Vid planläggning av järnväg ska Järnvägsutredning för Götalandsbanan / Ostlänken, avsnitt Järna Linköping, utgöra planeringsunderlag.

Vid upprättande av MKB gentemot riksintresse enligt MB 4 kap, med säkerställt skydd enl MB kap 7. ska bevarandeplan för riksintresset utgöra faktaunderlag.

Inom området för riksintresset för framtida järnväg ska ny bebyggelse undvikas.

Lov för mindre tilläggsbyggnader eller ombyggnader till befintlig bebyggelse får medges. Lovpliktiga åtgärder som kan påverka riksintresset för järnväg på ett påtagligt menligt sätt ska inte medges.

Ny markanvändning inom korridoren ska regleras genom planläggning.

Vid upprättande av Järnvägsplan ska utpekade strategiska markområden för trafi kanläggningar utredas i samråd med Nyköpings kommun.

Vid planläggning av järnväg ska Järnvägsutredning för Götalandsbanan / ostlänken, avsnitt Järna Linköping, samt områdesbeskrivning för riksintresse utgöra planeringsunderlag.

Inom korridoren för riksintresset för ny järnväg (Ostlänken) ska ny bebyggelse undvikas.

Lov för mindre tilläggsbyggnader eller ombyggnader till befintlig bebyggelse får medges. Lovpliktiga åtgärder som kan påverka riksintresset för järnväg på ett påtagligt menligt sätt ska inte medges.

Ny markanvändning inom korridoren ska regleras genom planläggning.

Vid upprättande av Järnvägsplan för Ostlänken ska angivna strategiska markområden för plan-skilda korsningar utredas i samråd med Nyköpings kommun.

21. Riksintresse för luftfarten

Riksintresse för luftfarten är Skavsta flygplats. Till riksintresset hör också tillfartsväg till flygplatsen från Riksväg 52.

Kommunens rekommendation

Inom området bedöms flygbullernivå "FBN 55 dBA förekomma. Inom området får ingen ny bostadsbebyggelse uppföras.

Husfasader till bostadshus ska utföras så att svensk standard Klass C, vilket motsvarar Naturvårdsverkets riktvärde för buller, inte överskrids.

Övriga riksintressen för kommunikationer**22. Europaväg E4****23. Riksväg 52****24. Riksväg 53.****25. Nyköpingsbanan****26. TGOJ-banan****Riksintresset för totalförsvarets militära del**

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket Miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretessskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem.

Ordlista

■ Avloppsvatten

Avloppsvatten är ett gemensamt namn och samlingsbegrepp på dagvatten, dränvatten, spillvatten och kylvatten.

■ Biotop

Livsmiljö (bio=liv, topos=plats) naturligt avgränsad efter dess specifika egenskaper när det gäller bland annat lokalklimat, vattentillgång, pH-värde samt förekommande växter och djur. Exempel på olika biotyper är insjö, mosse, barrskog, äng.

■ Biologisk mångfald

Variationsrikedom bland levande organismer inom ett område. I begreppet ingår såväl variationsrikedomen på genetisk nivå (individer eller population inom samma art), på artnivå (olika arter) som på landskapsnivå (olika livsmiljöer).

■ Blåstruktur

Utgörs av allt naturligt förekommande vatten, det vill säga, grundvatten, sjöar, vattendrag och hav.

■ Dagvatten

Regn- och smältvatten som rinner av från till exempel hustak, gator, parker och gårdar.

■ Ekologiskt Särskilt Känsligt Område (ESKO)

Mark- och vattenområde som är särskilt känsligt från ekologisk synpunkt. Ska enligt Miljöbalkens hållsbestämmelser skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön så långt som möjligt.

■ Ekosystem

Ett avgränsat område av naturen som i sig utgörs av en helhet med både levande (exempelvis växter och djur) som icke-levande (exempelvis berg och jord) delar. Beroende på skalan och syftet kan till exempel en liten damm betraktas som ett eget ekosystem. I en större skala kan Nyköpings tätort betraktas som ett ekosystem, där människan utgör en del av helheten.

■ Ekosystemtjänst

Gratis nyttor som ekosystemet producerar naturligt och som är en förutsättning för människans existens och välbefinnande. Till exempel trädens upptag av koldioxid och produktion av syre och bins pollinering av fruktträd.

■ Friluftsliv

Vistelse och fysisk aktivitet utomhus och med naturkontakt, utan krav på prestation eller tävling.

■ FÖP

Förkortning för fördjupad översiktsplan, som kommunen tar fram enligt Plan- och bygglagen.

■ Förbindelsestråk

Länkar som binder samman gröna kilar. Stråket kan att fungera som promenadväg för människor och/eller som spridningsväg för växter och djur.

■ Grön kil

Ett sammanhängande större grönområde som sträcker sig in mot Nyköpings tätort från den omgivande landsbygden. Identifierade och avgränsade av kommunen utifrån en blandning av natur-, kultur- och rekreationsvärden. I de gröna kilarna ingår hela eller delar av värdekärnor i grönstrukturen.

■ Grönområde

Mark där växt- och djurliv är möjligt, som inte är bebyggd eller belagd, exempelvis skogar, stränder, parker, gräsrensor längst vägkanter och alléer.

■ Grönstruktur

De samlade stora och små grönområden, som inte är bebyggda eller belagda, oberoende av vem som äger eller förvaltar marken samt där växt- och djurliv är möjligt.

■ Hållbar utveckling

”En utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov”

Enligt FN-rapporten 'Vår gemensamma framtid (1987), även kallad Brundtlandrapporten.

■ **Kompensationsprincipen**

Utgår från att alla fysiska förändringar påverkar miljön och att den som orsakar negativ påverkan ska kompensera för detta.

■ **Ledningsnät**

Samlingsnamn för vatten-, spill- och/eller dagvattenledningar.

■ **LOD**

Lokalt omhändertagande av dagvatten genom till exempel infiltration, magasin eller våtmarker.

■ **MB**

Miljöbalken (1998:808) trädde i kraft 1999 och innehåller lagstiftning som rör miljö- och naturvården, exempelvis naturreservat, strandskydd och miljöfarlig verksamhet.

■ **Natura 2000**

Ett sammanhängande nätverk av värdefulla naturområden som regleras genom habitat- respektive fågeldirektivet enligt EU:s regelverk och enligt 7 kap 27 § MB. Natura 2000 är områden av riksintresse.

■ **Naturreservat**

Område som är skyddat enligt 7 kapitlet Miljöbalken med särskilda föreskrifter som reglerar markanvändningen och vad allmänheten får göra. Både länsstyrelsen och kommunen kan bilda naturreservat.

■ **Nyckelbiotop**

Ett värdefullt skogsområde som har inventerats och värderats som betydelsefullt av Skogsstyrelsen. Värderingen utgår från biotopens struktur, artinnehåll, historik och fysiska miljö. Där finns eller kan förväntas finnas hotade och missgynnade (rödlistade) arter.

■ **Närströvområde**

Grönområde i och kring Nyköpings tätort med betydelse för friluftslivet och naturvården. I huvudsak mindre områden som skogar och hagmarker, som har undersökts och värderats utifrån sina rekreativvärden.

■ **Park**

Grönområde i form av en större anlagd trädgård, centralt eller nära staden, som kräver parkskötsel och har sittplatser, belysning eller dylikt.

■ **Riksintresse**

I 3 och 4 kapitlet av miljöbalken (MB) anges vilka områden i landet som är av betydelse på nationell nivå för exempelvis friluftsliv, naturvården eller kulturmiljövården.

Enligt 3 kap 6 § MB ska de nämnda områdena av riksintresse så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natureller kulturmiljön.

■ **RV**

Förkortning för riksväg.

■ **Skolskog**

Ett avgränsat område som används av skolan för lektioner och utevistelser.

■ **Spillvatten**

Förorenat vatten från hushåll, industrier med flera.

■ **VA**

Vanlig förkortning av Vatten och avlopp.

■ **VA-lagen**

Reglerar kommunernas ansvar för vatten och avlopp.

■ **Vattentäkt**

Grundvattenmagasin, sjö eller vattendrag där vattenverket hämtar sitt råvatten.

■ **Verksamhetsområde**

Det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning

■ **Värdekärna**

Ett grönområde i grönstrukturen som är av särskilt värde för växter och djur. Värdekärnan bör vara så pass stor att det kan behålla sin artrikedom även i ett längre perspektiv.

■ **ÖP**

Förkortning för översiktsplan, som kommunen tar fram enligt Plan- och bygglagen.

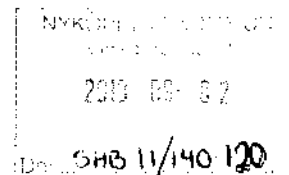

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Torbjörg Sekse
0155-26 41 96

GRANSKNINGSYTTRANDE 1(3)
Datum Dnr
2013-08-28 401-2673-2013
Dossnr 80-1-001

Nyköpings kommun
Samhällsbyggnad
611 83 NYKÖPING

Förslag till fördjupad översiktsplan för Nyköpings tätort och Skavsta, Nyköpings kommun

Förslag till fördjupning av översiktsplanen för Nyköpings tätort och Skavsta är utställt och har inkommit till Länsstyrelsen för granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 § plan- och bygglagen. Länsstyrelsen har lämnat samrådsyttrande den 6 mars 2013.

Länsstyrelsens granskningsyttrande ska enligt 3 kap 20 § PBL redovisas tillsammans med översiktsplanen. Om Länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del ska det anmärkas i den antagna planen.

Kommunen har remitterat planförslaget till de statliga verk som berörs. Trafikverket har lämnat yttranden som kommenteras nedan.

Nedanstående frågor kan leda till att Länsstyrelsen kommer att pröva kommunens beslut att anta detaljplaner eller områdesbestämmelser enligt 11 kap 10 § PBL.

Riksintressen Kulturmiljövården

Rekommendationerna för bebyggelse i befintliga områden är i flera fall inte lika utförliga som i samrådshandlingen vilket kan innebära behov av förtydliganden vad gäller påverkan på kulturhistoriska värden senare i planprocessen. En förutsättning för att kunna bedöma kommande förändringar är att aktuellt kunskapsunderlag i form av en kulturhistorisk byggnadsinventering tas fram. I samrådsredogörelsen anges att utställningshandlingen ska innehålla konsekvensbeskrivningar till förtätningsförslagen i kap 4, detta som saknas och kan komma att innebära ett behov av konsekvensbeskrivning i detaljplaneskedet. Kap 4, Utredningsområden för hållbar tillväxt, har kompletterats med ett antal principskisser som visar kommunens avsikter. Länsstyrelsen kan inte ta närmare ställning till de utredningsområden som saknar illustrationer.

Arnö-Stora Kungsladugården

Kartan över riksintressen är otydlig vad gäller riksintressets avgränsning. Riksintresseområdet omfattar hela området nr 1. Av kartan kan riksintresseområdet uppfattas som delat av riksintresse nr 15. Kommunens ställningstagande och rekommendationer saknas gällande riksintresset Arnö-Stora Kungsladugården. Okänsligt placerad och utformad bebyggelse i anslutning till Stadsfjärden (utredningsområde för bebyggelse nr 8 och 11), inom och intill riksintresset Arnö-Stora Kungsladugården, kan skada den betydelsefulla öppenheten i detta läge. Angående planerad utbyggnad av riksväg 52 och E4 befarar Länsstyrelsen att denna kan komma att skada såväl riksintresset Nyköpingsåns dalgång som riksintresset Arnö-Stora Kungsladugården.

Postadress 611 86 NYKÖPING	Besöksadress Stora torget 13	Telefon 0155-26 40 00 växel	Telefax 0155-26 71 25	E-post sodermanland@lansstyrelsen.se
Organisationsnr 202100-2262	PlusGiro 35174-2	Bankgiro 5051-8653	Faktureringsadress FE 98 833 83 STRÖMSUND	Internet lansstyrelsen.se/sodermanland

GRANSKNINGSYTTRANDE

2(3)

Datum	Dnr
2013-08-28	401-2673-2013

Kiladalen

Omstruktureringen av beskrivningen gällande riksintresset Kiladalen är klagörande och bra. Markanvändningskartan redovisar inget utredningsområde för bebyggelse. Kommunens ställningstagande rörande riksintresset, "Riksintresset för kulturmiljö ska underordnas målet om en hållbar samhällsutveckling för Svalsta-Bergshammar", är inte möjlig eftersom ett riksintresse alltid är överordnat ett regionalt eller lokalt intresse.

Nyköping

Kommunens ställningstagande är att riksintresset för framtida järnväg ska vara prioriterat gentemot riksintresset för kulturmiljö. Länsstyrelsen kan inte ta ställning till påverkan på riksintresset och kulturmiljön innan fördjupade underlag finns i kommande planarbete. Utredning av alternativ är av största vikt. Det bör anges vad man kan göra för att undvika eller minimera en eventuell skada på riksintresset samt motivet för den valda avvägningen. Vid eventuell påtaglig skada på ett riksintresse som inte ges företräde kan skadan minskas genom kompensationsåtgärder. Kommunens rekommendationer för riksintresset saknas.

Angående den i riksintresset ingående delen Brandkärr bedömer Länsstyrelsen att förtätningsförslagen enligt redovisad principskiss som förenliga med riksintresset vad gäller placering. Planerad bebyggelse inom Spelhagens södra del kan skada den betydelsefulla öppenheten mellan Stadsfjärden och brukningsmarken inom riksintresset Arnö-Stora Kungsladugården.

Riksintresse för kulturmiljövården Nyköpingsåns dalgång

Okänsligt placerad och utformad bebyggelse inom och intill Oppeby kan skada riksintresset och den värdefulla kulturmiljön. Eftersom genomförandet av Ostlänken prioriteras inom riksintresset Nyköpingsåns dalgång är det viktigt att kommunen i kommande planprocesser anger vad man kan göra för att undvika eller minimera skada inom åns dalgång. Vid eventuell påtaglig skada på ett riksintresse som inte ges företräde kan skadan minskas genom kompensationsåtgärder.

Naturvård, friluftsliv och Natura 2000

Det framgår inte av planen eller av miljökonsekvensbeskrivningen hur riksintressena för naturvård och friluftsliv samt Natura 2000-områden påverkas. Konsekvenserna kring påverkan på riksintresse samt på Natura 2000-områdena Kilaån, Strandstuviken, Linudden, Jungfruvassen, Labro ångar, Svanviken-Lindbacke, Svartaån, samt för riksintresse naturvård Sjösafjärden och Nyköpingsån behöver utredas ytterligare. Länsstyrelsen saknar exempelvis ett resonemang kring bebyggelseutvecklingen vid Oppeby, och hur den påverkar Nyköpingsån. Länsstyrelsens ställningstaganden till motsvarande delar av planförslaget måste därför anstå.

Miljö kvalitetsnormer**Miljö kvalitetsnormer för vatten**

Om planen påverkar status negativt framgår inte. I miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs att lokalt omhändertagande av dagvatten ska ske för att undvika negativ påverkan på vattenkvaliteten, men även andra åtgärder såsom större befolkning, byggande av vägar etc. kan ha en negativ inverkan på statusen. Länsstyrelsens ställningstagande till planens påverkan på miljö kvalitet för vatten måste därför anstå till ytterligare utredningar har genomförts.

GRANSKNINGSYTTRANDE

3(3)

Datum

Dnr

2013-08-28

401-2673-2013

Strandskydd

Länsstyrelsen upplyser om att strandskydd råder 100 meter på land och i vatten oavsett redovisade intensioner i planen. Kommande provningar får avgöra lämpligheten kring upphävande av strandskydd.

Länsstyrelsen kommer i ett senare skede att se över de områden som inte ingick i revideringen 2012-04-16 av utvidgade strandskyddet, däribland delar av området som omfattas av FÖP. Att i detta skede beskriva delarna som urban och naturstrand ger inte någon vägledning för tillåtligheten för framtida exploateringar. En strand är naturstrand ända tills den blir urban, d v s när den blir exploaterad. I varje enskilt fall där en detaljplan tas fram ska strandskyddet beaktas.

Hälsa och säkerhet**Grundvatten**

Enligt Grundvattendirektivet ska riskklassade vattenförekomster åtgärdas. Vattenförekomsten som vattenverket Högåsen tillhör är riskklassad, den så kallade Larslundsmalmen. Nyköping tätort får sitt vatten därifrån genom konstgjord infiltration. I dagsläget har Högåsens vattenverk ökande trender för bland annat Natrium och Kalcium. I MKB saknas det en beräkning av vad förtätning och ökad vattenkonsumtion kan få för följder på kvaliteten på vattnet och hur eventuella problem kan åtgärdas. Saltade vägar och primär rekommenderad väg för farligt gods går igenom Larslundsmalmen, i nära anslutning till vattenskyddsområdet. Inga åtgärder beskrivs för att komma till rätta med dessa risker eller vad en eventuell olycka skulle få för konsekvenser för dricksvattenförsörjningen och miljön. Då en del av den planerade förtätningen berör vattenförekomsten Larslundsmalmen bör det även framgå vilken direkt påverkan på grundvattnet förtätningen har. Det nämns att markområden kommer att saneras för bostäder och därigenom minskas risken för förorening av grundvattnet. Ökad bebyggelse och trafik ger också en större risk för nya kontamineringskällor, dessa beskrivs inte, inte heller effekten av minskade infiltrationsytor på grundvattenförekomsten. Påverkan av grundvattennivåer, kvalitet och eventuell påverkan av grundvattenberoende ekosystem bör utredas. Länsstyrelsens ställningstagande anstår till detaljplaneskedet för berörda områden.

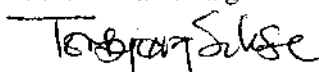
Buller och skyddsavstånd, vägar för farligt gods

Trafikverket har i yttrande den 23 augusti 2013 lämnat synpunkter när det gäller buller och skyddsavstånd längs järnväg samt utpekade vägar för farligt gods. Länsstyrelsen ställer sig bakom Trafikverkets yttrande.

Övrigt**Artskyddsförordningen**

Länsstyrelsen upplyser om att är ett område inte är tillräckligt utrett inför kommande detaljplanering beträffande rödlistade arter, på land eller i vatten, kan det komma ställas krav på fördjupade naturinventeringar. Dispens från artskyddsförordning kan komma att krävas.

I ärendet har deltagit företrädare för berörda enheter.

Torbjörn Bekse